

JUBILEUSZ

80

— LECIA —

Politechniki
Krakowskiej

nasza politechnika

ISSN 1428-295 X

Miesięcznik Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki

nr 11-12 (267-268) XI-XII 2025

SPIS TREŚCI

- 1 Słowo rektora

TEMAT NUMERU

- 3 Muzeum PK: dziedzictwo dla przyszłości —
Lesław Peters

JUBILEUSZ 80-LECIA PK

- 10 Debiut „Horyzontu Innowacji” na jubileuszowej
Gali Biznesu
11 Wystawa i koncert

INFORMACJE

- 12 Kronika
13 Porozumienie kosmiczne
14 Profesor Józef Gawlik *doctorem honoris causa*
Politechniki Bydgoskiej
16 Pracownicy:
Profesor Marcin Barański
Doktor habilitowany Przemysław Młynarczyk
18 Współpraca PK ze Wspólnotowym
Centrum Badawczym
Nagrodzono innowacje przełamujące bariery
19 Technologiczny dialog Polska — Tajwan
20 W stulecie urodzin profesora Wiktora Zina
22 Daniel Nowak z Politechniki w RIBA
23 Wielokrotny jubileusz
25 Doradztwo zawodowe na PK od 25 lat
Maciej Czyż przewodniczącym
Samorządu Studentów PK
26 Jubileusz 40-lecia
Międzynarodowego Centrum Kształcenia
27 Biuro Doskonalenia Kadr
28 Nagrodzono idee na kluczowe miejsce Krakowa
XX Inżynierskie Targi Pracy PK za nami
29 Miasto — Kocham i rozumiem?

- 30 Nagroda im. Jerzego Ciesielskiego po raz 30.
XIII Zaduszki PK
31 Drzeworyty Krystyny Wróblewskiej w Muzeum PK

ARTYKUŁY

- 32 W 55. rocznicę śmierci Jerzego Ciesielskiego —
Janusz Kawecki
34 Wspomnienie o Jerzym Ciesielskim —
inżynierze, naukowcu — *Andrzej Seruga*

ŚWIADOMA STREFA PK

- 36 W stronę wspólnoty: relacje jako wartość
w świecie nauki — *Patrycja Zemła*

KALEJDOSKOP

- 38 IV Festiwal Mechanika
39 Galeria „Gil”:
(Nie) pewność —
pokonkursowa wystawa fotografii
40 Galeria „Kotłownia”:
Odbitki z wczoraj — Aleksandra Nazim
Salon Toyota Lexus w obiektywie KKF
Koncertowo — Monika Stachnik-Czapla

NASZA POLITECHNIKA Miesięcznik Politechniki Krakowskiej im. Tadeusza Kościuszki Ukazuje się od 1997 roku	Kolegium redakcyjne	Na I stronie okładki: Rektor PK Andrzej Szarata przyjmuje złoty medal „Polonia Minor”, przyznany Politechnice Krakowskiej, z rąk marszałka województwa małopolskiego Łukasza Smółki; z lewej: Piotr Drążkiewicz, prezes Krakowskiego Stowarzyszenia Edukacji „Ekonomed” (więcej o Gali Biznesu, podczas której odbyła się ceremonia na s. 10–11).
ISSN 1428-295 X	SEKRETARZ REDAKCJI Katarzyna Tyńska	Na IV stronie okładki: Pokaz „Artyzm i precyzja — ikony Politechniki Krakowskiej” uświetnił Galę Biznesu. Zdjęcia: Jan Zych
Adres redakcji: Politechnika Krakowska ul. Warszawska 24 31-155 Kraków	REDAKTOR PROWADZĄCY Michał Pierewicz	Projekt layoutu czasopisma i okładki: Monika Wojtaszek-Dziadus
tel.: (12) 628 25 08	REDAKTORZY Renata Dudek Danuta Zajda	Skład: Adam Bania, Wydawnictwo PK Druk: Drukarnia DjaF Nakład: 650 egz.
e-mail: naszapol@pk.edu.pl	WSPÓŁPRACA Marcin Bielowicz Ewa Deskur-Kalinowska Bartłomiej Krystyński Jakub Paduch Lesław Peters Joanna Skowrońska Małgorzata Syrda-Śliwa	
strona: nasza.pk.edu.pl	FOTOGRAFIK Jan Zych	
		

Za treść nadesłanych materiałów odpowiadają autorzy. Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i zmian redakcyjnych. Nie zwraca materiałów niezamówionych.

Szanowni Państwo

Kończymy wyjątkowy rok 2025 — świętowaliśmy jubileusz 80-lecia Politechniki Krakowskiej, przyspieszyliśmy prace nad cyfryzacją uczelni i centralizacją usług informatycznych, stworzyliśmy plany inwestycyjne i strategię rozwoju na lata 2026–2031. Z mocnym głosem naszych ekspertów braliśmy udział w kluczowych dla kraju i samorządów dyskusjach i projektach gospodarczych, i technologicznych. Aktywni na wielu polach są nasi studenci, których systemowo wspieramy. Za ten czas wspólnej, wielkiej pracy dziękuję wszystkim członkom społeczności Politechniki Krakowskiej.

Bardzo dużo udało się nam wspólnie dokonać. Przede wszystkim na Politechnice zaczęto poważnie wdrażać cyfryzację. Pracujemy nad nią intensywnie od stycznia, wprowadzając i stale rozwijając Elektroniczny Obieg Dokumentów. Trwają prace nad systemem finansowo-księgowym, prowadzone są rozmowy nad systemami kadrowym oraz dziekanatowym. Jest to ogromne wyzwanie dla Politechniki, ponieważ dotychczas używane systemy nie przystawały do wymagań dzisiejszych czasów. Potrzebowały stałej ingerencji z zewnątrz, a chcemy, by pewne procedury działały się automatycznie. Cyfryzacja ma to umożliwić, chociaż na początku wymaga wysiłku i zmiany przyzwyczajeń. Ale już teraz wiele procesów zostało usprawnionych, a kolejne będą poddane uproszczeniu.

Do tej pory wydziały były obciążone obsługą lokalnych systemów informatycznych — obecnie centralizujemy ten obszar. Dzięki temu koszty, które ponosimy w związku z cyfryzacją, są obniżone, a w skali całej uczelni będą jeszcze niższe. Cyfryzacja i centralizacja spowodują w najbliższych latach absolutną zmianę jakościową w zarządzaniu. Zapewnią wreszcie bezpośredni dostęp do aktualnej informacji zarządczej i pozwolą podejmować decyzje na podstawie faktów, a nie przecucia.

Drugie ważne osiągnięcie tego roku to przygotowanie, jednogłośnie zaakceptowanych przez Senat, planów inwestycyjnych na nadchodzące 10 lat. Harmonogram i koszty są efektem ciężkiej pracy Działu Inwestycji i Remontów oraz kanclerz Agnieszki Kosteckiej-Stec, którzy zinventaryzowali cały majątek Politechniki i przygotowali przemyślany plan niezbędnych inwestycji: od najdrobniejszych remontów, po budowę nowych obiektów. Bardzo dobrze wiemy, do czego dążymy — mamy to przemyślane i przygotowane do finansowania. Najszybciej odczuwalnym efektem tegorocznych działań inwestycyjnych będzie wzbogacenie infrastruktury Politechniki o nowy budynek, którego zakup finalizujemy. W krótkim czasie odczuwalnie poprawi to warunki pracy i kształcenia wielu pracowników i studentów.

Ten rok istotnie wpłynie na przyszłość naszej uczelni — kończymy go ogłoszeniem „Strategii rozwoju Politechniki na lata 2026–2031”. Została skorelowana z aspiracjami Politechniki Krakowskiej, żeby wystartować w konkursie „Inicjatywa Doskonałości — Uczelnia Badawcza” w 2026 r.

Rektor Politechniki
Krakowskiej
Andrzej Szarata
Fot.: Jan Zych

Czas pokaże, czy wygramy, ale sam fakt bycia na ścieżce, prowadzącej do statusu uczelni badawczej, jest dla nas wielkim sukcesem. Zyskujemy dzięki temu dodatkowe środki na prowadzenie badań naukowych, odnosimy też korzyści wizerunkowe. Drugim strategicznym wyzwaniem, do którego intensywnie się teraz przygotowujemy pod kierownictwem prorektor ds. nauki, jest przyszłoroczna ewaluacja.

Proces kształcenia na Politechnice Krakowskiej oceniam jako uporządkowany i — co ważne — coraz mocniej związany z potrzebami otoczenia gospodarczego. Programy nauczania Politechniki są na bieżąco aktualizowane w dialogu z Klubem Biznesu, wydziałowymi radami biznesu oraz współpracującymi z PK uczelniami i firmami. Najnowszym przykładem jest rozpoczęcie prac nad uruchomieniem specjalności budownictwo w energetyce jądrowej na Wydziale Inżynierii Lądowej. Rozwinięte relacje uczelni ze środowiskiem przedsiębiorców wpływają więc na spełnianie realnych wymogów pracodawców przez absolwentów Politechniki Krakowskiej, co przekłada się na ich wysoką pozycję na rynku pracy. Ale nie tylko tym zachęcamy do studiowania na Politechnice — staramy się spełniać inne oczekiwania studentów. Udostępniliśmy wiele stref dla studentów, które poprawiają jakość warunków do nauki i spędzania wolnego czasu. Otworzyliśmy po remoncie „Łupinkę”, trwa remont akademika na ulicy Bydgoskiej. Mamy w planach gruntowne modernizacje kolejnych domów studenckich oraz rewitalizację terenów zielonych na Osiedlu Studenckim PK. W ostatnim czasie nowoczesną aranżację i specjalistyczne urządzenia zyskało wiele sal i laboratoriów wyremontowanych i wyposażonych dzięki patronatowi firm branżowych.

Współpraca ze światem gospodarczym jednak nie jest w pełni wykorzystana. Czuję niedosyt, jeśli chodzi o komercjalizację wyników badań naukowych, choć w tym roku mieliśmy znaczący sukces w tej dziedzinie. Na Wydziale Inżynierii i Technologii Chemicznej powstały opatentowane innowacje, do których prawa pozyskała firma zewnętrzna. Na rynku pojawiły się dzięki temu pierwsze kosmetyki z logo Politechniki Krakowskiej. Ten przykład udanej współpracy może być wzorem dla innych.

Jestem bardzo dumny z działających na Politechnice 100 kół naukowych. Jest w nich wielu studentów z prawdziwą pasją inżynierską i naukową. Na ich rozwój przeznaczamy duże środki (m.in. poprzez FutureLab) i chciałbym to kontynuować w przyszłości. Studenci tworzą innowacyjne rozwiązania, m.in. pojazdy jak Lizard, wodorowa hybryda H2H czy elektryczny bolid Formuły Student, opracowują technologie i materiały dla bioinżynierii. Mogą też sprawdzić swe projekty w rywalizacji z innymi, uczestnicząc w konkursach lub zawodach. W wielu zdobywają główne nagrody, jak np. w międzynarodowych zawodach betonowych kajaków czy na wystawach wynalazków. Cieszy zaangażowanie studentów w inicjatywy organizowane wspólnie z miastem — w tym roku bardzo duży odzew miał konkurs na wizję wejścia do stacji metra w Krakowie. Mnóstwo pożytecznych akcji organizuje też Samorząd Studencki PK — od działań charytatywnych po imprezy integracyjne.

Uważam, że Politechnika to bardzo dobre miejsce do studiowania oraz pracy, które każdemu daje ogromne możliwości uczestniczenia w wielu różnorodnych projektach w Polsce i za granicą. Nasi specjaliści biorą udział w pracach przy planowaniu budowy metra w Krakowie czy pierwszej polskiej elektrowni jądrowej. Intensywnie współpracujemy także z miejskimi przedsiębiorstwami komunalnymi, wspieramy wójtów, burmistrzów miast w Małopolsce i innych regionach w ich planach rozwojowych. Politechnika włączyła się we współpracę z Ministerstwem Obrony Narodowej w zakresie ochrony szlaków komunikacyjnych i bezpieczeństwa łańcuchów dostaw, nasi specjaliści bardzo mocno pomagają po tragicznej powodzi na Dolnym Śląsku.

Pozycję Politechniki wzmacnia też udział naszych ekspertów w prestiżowych wydarzeniach naukowych, ekonomicznych i społecznych. Najważniejszym było Forum Ekonomiczne w Karpaczu, gdzie dziesiątki naszych pracowników było zaangażowanych w przekazanie wiedzy, kompetencji i doświadczenia w trakcie paneli i spotkań. Byliśmy też m.in. na: I Kongresie „Nauka dla Biznesu” (organizowanym przez MNiSW), Open Eyes Economy Summit w Krakowie,

Forum Samorządów w Zakopanem, cyklu wydarzeń w ramach Deep Tech Summit.

Rok 2025 przebiegał oczywiście pod znakiem jubileuszu 80-lecia powstania PK. Cykl rocznicowych wydarzeń, zaplanowany przez zespół organizacyjny pod kierownictwem profesora Krzysztof Kluszczyńskiego, miał głęboki sens. Celem była integracja społeczności akademickiej Politechniki Krakowskiej w duchu *universitas*, a jednocześnie promocja naszej uczelni na zewnątrz.

Inauguracja jubileuszu w Teatrze Słowackiego była dla mnie wyjątkowym wydarzeniem, a szczególnie wysoko cenieną przebieg debaty rektorów. Doskonałą okazją do budowania i rozwijania relacji w mniej formalnej atmosferze był czerwcowy piknik, zorganizowany wspólnie z UEK. Licznie pojawili się na nim pracownicy obu uczelni wraz z rodzinami i mieszkańcami Krakowa.

Ważnym wydarzeniem jubileuszu była uroczysta inauguracja roku akademickiego 2025/2026: efektowny pochód ze Wzgórza Wawelskiego odnowił tradycję Politechniki. W Muzeum Lotnictwa Polskiego odbyło się piękne święto naszej uczelni, a muzyczną ucztą stał się wieczorny koncert w Filharmonii Krakowskiej. Zwieńczeniem obchodów była niedawna Gala Biznesu, w trakcie której wszystkie wydziały uhonorowały najbardziej zasłużone osoby i firmy współpracujące z Politechniką. W ramach jubileuszu odbyło się wiele innych atrakcyjnych wydarzeń, jak: święta wydziałowe, Święto Szkoły czy wspała wystawa w Muzeum PK, która pokazała bogactwo i różnorodność osobowości związanych z Politechniką. Jubileusz pozostawił po sobie trwałe dziedzictwo w postaci muralu na budynku WIŚiE, na terenie kampusu przy ulicy Warszawskiej, czy wyjątkowej szopki krakowskiej, wykonanej specjalnie dla PK. Planuję na stałe włączyć do kalendarium cyklicznych imprez Politechniki Galę Biznesu oraz Piknik Rodzinny. Chciałbym też, by towarzyszące obchodom 80-lecia hasło „Nauka – Technika — Kultura — Sztuka” pozostało aktualne, nadal dawało impuls do wspierania talentów naszych studentów i pracowników.

Dziękując całej społeczności Politechniki za wspólny, pracowity i udany rok, życzę wszystkim dobrych świąt Bożego Narodzenia. Niech będzie to czas spędzony w atmosferze spokoju i życzliwości, w wytnięciu od codziennych trosk. A 2026 rok niech upłynie w zdrowiu i przyniesie satysfakcję ze spełnienia zawodowych i osobistych planów.

Andrzej Szarata
Rektor Politechniki Krakowskiej

Muzeum PK: dziedzictwo dla przyszłości

LESŁAW PETERS

ZDJĘCIA: JAN ZYCH

Obchodzony w 2025 r. jubileusz Politechniki Krakowskiej sprzyjał refleksjom nad dorobkiem 80-lecia uczelni. Szczególną rolę w tym zakresie pełniła jednostka kolekcjonująca świadectwa przeszłości szkoły — Muzeum PK. Mimo że liczy ono niewiele ponad dwadzieścia lat, zdążyło już dorobić się własnej historii.

Tradycja i misja

Służące niegdyś wąskim grupom ludzi wykształconych, luminarzom nauki, doczekały się muzea w naszych czasach statusu atrakcji turystycznych. Luwr, British Museum czy Galeria Uffizi są dziś odwiedzane przez tłumy nie mniejsze niż te widywane na wiedeńskim Praterze lub na plażach Łazurowego Wybrzeża. To prawda, że o podobnej popularności nie mogą jeszcze marzyć ośrodki gromadzące zabytkowe instrumenty naukowe i świadectwa rozwoju wiedzy ludzkiej. Jednak w dobie obserwacji prowadzonych za pomocą gigantycznych teleskopów na Ziemi i w kosmosie, jakże poruszający jest widok pierwszych prostych lunet, skonstruowanych na początku XVII wieku przez Galileusza, eksponowanych w Museo Galileo we Florencji.

Podobną rolę pełnią coraz liczniejsze w naszym kraju zbiory, dokumentujące historię techniki. Tym, co łączy z nimi Muzeum PK, jest obszar zainteresowań naukowych — sfera inżynierii i technologii. Specyfika szkoły wyższej sprawia jednak, że nasze muzeum musiało wypracować własny model funkcjonowania. Charakteryzuje się on przede wszystkim dbałością o dziedzictwo macierzystej uczelni, rozumiane jako wartości wytworzone na przestrzeni lat przez jej społeczność. Zasady funkcjonowania Muzeum PK sprecyzowano w dokumencie „Dziedzictwo i tożsamość”. Za podstawową formę działalności jednostki uznano „gromadzenie i porządkowanie dokumentacji piśmienniczej i fotograficznej, a także gromadzenie wyjątkowych, materialnych dowodów przeszłości”. Do misji Muzeum zaliczono też opiekę nad dziedzictwem patrona uczelni, Tadeusza Kościuszki. Podkreśla się ponadto potrzebę ukazywania społeczeństwu więzi Politechniki Krakowskiej z jej otoczeniem, przede wszystkim w kontekście rozwiązywania ważnych dla miasta problemów, jak: zdrowie, komunikacja czy wypoczynek.

Zdarzyło się na ulicy Radziwiłłowskiej

Powołaniu na Politechnice Krakowskiej jednostki muzealnej sprzyjała otwartość uczelni na wartości humanistyczne. Do grona osób o szerokich horyzontach należał w szczególności prof. Władysław Muszyński — rektor PK w latach 1972–1975 i 1987–1990, specjalista w dziedzinie konstrukcji betonowych i wpływu materiałów budowlanych na zdrowie

człowieka. To z jego osobą wiąże się idea stworzenia Muzeum PK. Zachowało się świadectwo, według którego profesor, idąc kiedyś ulicą Radziwiłłowską, przypomniał sobie o znajdującym się przy niej Muzeum Wydziału Lekarskiego UJ. „Dobrze byłoby mieć na Politechnice podobną jednostkę” — miał pomyśleć prof. Muszyński.

Był to czas, gdy różne uczelnie w kraju zaczynały powoływać własne centra muzealne. Na fali rosnącego zainteresowania tym zjawiskiem prof. Zdzisław Gajda, kierujący do 2000 r. Katedrą i Zakładem Historii Medycyny Collegium Medicum UJ, zorganizował 7 czerwca 2002 r. w Krakowie sympozjum na temat muzealnictwa szkół wyższych. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele naszej uczelni: prof. Władysław Muszyński, prof. Elżbieta Dąbmska-Śmiałowska (była prodziekan Wydziału Architektury PK) i ówczesny redaktor naczelny „Naszej Politechniki” dr inż. Ryszard Moszumański. Sugestie płynące z tej debaty zostały przekazane kierownictwu PK.

Temat spotkał się z przychylnością władz rektorskich, wybranych w tym czasie (kadencja 2002–2005). Ideę wsparł zwłaszcza prorektor prof. Aleksander Böhm, który miał w pamięci wrażenia, wyniesione z wizyty w Muzeum Politechniki Lwowskiej. Z upoważnienia Kolegium Rektorskiego złożył na posiedzeniu Senatu PK 5 grudnia 2003 r. informację o podjęciu działań w sprawie utworzenia Muzeum Politechniki Krakowskiej. Jako osobę mającą zająć się administrowaniem nową jednostką wskazał mgr Marię Molo-Gąsiorek, która wspólnie z mgr Barbarą Skąpską sprawowała wówczas opiekę nad Galerią „Gil”.

Kilka dni później, 10 grudnia, rektor prof. Marcin Chrzanowski wydał zarządzenie w sprawie powołania

Charakterystyczna sylwetka obiektu posłużyła do opracowania logotypu Muzeum PK. Autorem znaku jest plastyk Lucjan Ostrowski (na zdjęciu)

Muzeum PK powołał w 2004 r. ówczesny rektor PK Marcin Chrzanowski

Muzeum PK w pionie prorektora ds. ogólnych. Działaniami tym niewątpliwie sprzyjał fakt, że w 2004 r. przypadała pięćdziesiąta rocznica uniezależnienia się Wydziałów Politechnicznych AGH i formalnego powołania samodzielnej Politechniki Krakowskiej.

Ostatecznie Senat uczelni podczas posiedzenia 4 czerwca 2004 r. podjął decyzję o wpisaniu Muzeum PK do statutu szkoły. Powołanie jednostki, kultywującej pamięć o historii Politechniki Krakowskiej, stało się faktem. Prace organizacyjne, związane m.in. z przygotowaniem siedziby i pierwszej ekspozycji, trwały prawie rok. Swoje podwoje Muzeum otworzyło dla publiczności w maju 2005 r.

Wspólnym wysiłkiem

Początki nowej jednostki nie były łatwe. Należało nakreślić podstawowe zadania oraz znaleźć i przygotować dla niej lokal, ale przede wszystkim brakowało fachowej wiedzy na temat prowadzenia tego typu ośrodka. Chcąc sprostać powierzonym obowiązkom, Maria Molo-Gąsiorek odbyła studia podyplomowe z zakresu muzeologii.

Dużego wsparcia stawiającemu pierwsze kroki muzeum udzielił prof. Wiktor Zin. Ten bardzo popularny niegdyś w Polsce architekt i znawca dziejów architektury, ich wielki popularyzator, na PK przez długie lata kierował Instytutem Historii Architektury i Konserwacji Zabytków. Jego ogromne doświadczenie, także wyniesione z okresu pełnienia

Maria Molo-Gąsiorek, związana z Muzeum PK od momentu jego powstania, kierownik jednostki w latach 2004–2006

funkcji generalnego konserwatora zabytków w randze wiceministra, a więc człowieka biegłego też w zakresie muzealnictwa, okazało się bardzo pomocne. Inicjatywie sprzyjały również osoby wywodzące się spoza społeczności akademickiej PK. Wspólny wysiłek różnych osób sprawił, że luźna zrazu idea przybrała realne kształty.

Od początku nad merytoryczną działalnością jednostki czuwa Rada Muzeum. Podejmuje ona decyzje na podstawie rocznych planów pracy, przygotowywanych przez kierownika Muzeum, a także biorąc pod uwagę propozycje składane przez członków Rady. Jej zadaniem jest również inspirowanie i opiniowanie działań Muzeum. Szczególnie ważnym momentem w pracy Rady było przyjęcie 29 czerwca 2017 r. wspomnianego dokumentu „Dziedzictwo i tożsamość”, opisującego misję Muzeum PK.

Radę tworzą reprezentanci poszczególnych wydziałów, Stowarzyszenia Wychowanków PK, Biblioteki PK, Archiwum PK; zasiada w niej też dwóch przedstawicieli rektora. Skład Rady każdorazowo powołuje rektor. Przewodniczącemu Rada wybiera ze swego grona w tajnym głosowaniu. W minionych latach funkcję tę pełnili: prof. Władysław Muszyński (2004–2005), prof. Elżbieta Dąmbaska-Śmiałowska (2005–2009), prof. Marcin Chrzanowski (2010–2016), prof. Barbara Bartkiewicz (2017–2019), prof. Elżbieta Nachlik (2019–2023). Od 2024 r. przewodniczącym jest prof. Zbigniew Latała. Jedyną osobą, obecną w Radzie Muzeum nieprzerwanie, od początku jej istnienia, jest mgr inż. Jan Zych, przedstawiciel rektora.

Bardziej świątynia niż więzienie

Swoją siedzibę Muzeum PK znalazło na terenie kampusu Politechniki przy ulicy Warszawskiej, w budynku, w którym mieścił się kiedyś areszt wojskowy, należący do kompleksu koszar austriackich, wzniesionych w latach 1872–1878. Pierwsze trzy budynki tego kompleksu Dowództwo Okręgu Wojskowego w Krakowie przekazało na własność uczelni w 1947 r., ale dopiero w 1985 r. Politechnika otrzymała zlokalizowany w północno-zachodniej części kampusu obiekt, służący za areszt. Po niezbędnym remoncie znalazł w nim początkowo siedzibę Zakład Architektury Krajobrazu PK; zakład, którym przez wiele lat kierował prof. Janusz Bogdanowski.

Niech mi wolno będzie w tym miejscu na osobiste wspomnienie. Zdarzyło się to w czasach, gdy do budynku przechodzili jedynie pracownicy i goście zakładu. Profesora Bogdanowskiego jako wybitnego znawcę architektury obronnej, szczególnie krakowskiej z czasów austriackich, a także specjalistę w zakresie sztuki ogrodowej i ochrony krajobrazu, poprosiłem o rozmowę dla „Gazety Krakowskiej”. Jakimż zaskoczeniem było, gdy uczony przyjął mnie w... celi zaadaptowanej na gabinet do pracy naukowej. Dla dziennikarza, specjalizującego się w sprawach nauki, nie zajmującego się tematyką więziennictwa, stanowiło to wyjątkowe, jedyne w swoim rodzaju przeżycie.

Na uczelni do budynku przylgnęła związana z pierwotną funkcją obiektu nazwa „Areszt”, stając się zresztą okazją do żartów i anegdot. Przed laty opowiadano, jak to pewnego razu firma cateringowa, poproszona o dostarczenie

zamówienia na konferencję zorganizowaną w „Areszcie”, zjawiała się z posiłkiem pod bramą... pobliskiego Aresztu Śledczego przy ulicy Montelupich.

Nietypowy budynek był dla architektów jedynie przejściowym lokum. Na dłuższą metę nie spełniał warunków koniecznych do pracy naukowej i prowadzenia dydaktyki. Zakład Architektury Krajobrazu musiał się stąd wyprowadzić. Kiedy więc pojawiła się kwestia znalezienia miejsca dla nowo powołanego ośrodka muzealnego, odpowiedź nasunęła się niejako sama. Na potrzeby Muzeum przydzielono najpierw część pomieszczeń na piętrze.

Budynek „Aresztu” charakteryzuje się jednonawowym układem na rzucie wydłużonego prostokąta, z dobudowanymi przy krótszych bokach skrzydłami, szerszymi od całości. Nie budzi to skojarzeń z zadaniami penitencjarnymi. Ów jednonawowy układ — jak pisała Lilianna Lewandowska w artykule na temat siedziby Muzeum PK — „przypomina bardziej bryłę świątyni, z zamykającymi ją od wschodu i zachodu transeptami, niż budynek o typowo świeckiej funkcji”. Artykuł „Od aresztu w twierdzy do instytucji kultury, czyli muzeum uczelniane w historycznym budynku” ukazał się w publikowanym przez Muzeum UJ specjalistycznym roczniku „Opuscula Musealia” za rok 2018.

Remont budynku po jego opuszczeniu przez wojsko w 1985 r. przeprowadzono z poszanowaniem zastanego stanu i obiekt zachował cechy specyficzne dla jego pierwotnego przeznaczenia, został więc jako rzadki przykład tego typu architektury wpisany 17 kwietnia 2014 r. przez konserwatora wojewódzkiego do rejestru zabytków Krakowa. Figuruje tam jako jedyny budynek należący do dawnego kompleksu koszarowego przy ulicy Warszawskiej.

W następnych latach, już pod nadzorem konserwatorskim, prowadzono dalsze prace remontowe. Muzeum 30 marca 2021 r. otrzymało oficjalnie przydział pomieszczeń na parterze, zwolnionych m.in. przez Centrum Transferu Technologii. W efekcie powierzchnia użytkowa jednostki zwiększyła się niemal dwukrotnie. Ostatecznie do otwarcia odrestaurowanego Muzeum doszło 20 października 2022 r. Uroczystość, która odbyła się z tej okazji, sprawiała wrażenie powtórnych narodzin. Już wkrótce goście kolejnych organizowanych tu przedsięwzięć mogli się przekonać, że wzbogacona o dodatkowe możliwości ekspozycyjne jednostka wkroczyła w nowy etap działalności.

Poświęcili czas, energię i serce

Muzeum PK jest jednostką szczupłą kadrowo, wspieraną jednak przez wiele osób z zewnątrz. Do ośrodka, kierowanego od początku przez mgr Marię Molo-Gąsiołek, dołączyła w październiku 2004 r., najpierw na zasadzie wolontariatu, mgr Lilianna Lewandowska. Po studiach w zakresie archeologii architektury na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu brała ona udział w wykopaliskach na terenie toruńskich obiektów sakralnych, w tym Katedry Świętych Janów, a także pracowała przy rekonstrukcji ogrodów, należących do kompleksu parkowego pałacu Branickich w Białymstoku. Kiedy pojawiła się możliwość pracy w nowo powstałym ośrodku na PK, wybrała tę drogę rozwoju zawodowego.

Okresowe przesunięcie Muzeum PK z pionu prorektora ds. ogólnych i włączenie w latach 2006–2008 do Działu Promocji sprawiło, że Maria Molo-Gąsiołek przestała pełnić obowiązki kierownika jednostki. W 2015 r. powierzono je Liliannie Lewandowskiej, od 2017 r. zatrudnionej na stanowisku kustosa. W listopadzie 2021 r. Maria Molo-Gąsiołek przeszła na emeryturę, ale nadal pracuje w niepełnym wymiarze godzin. Jest prawdziwą skarbnicą wiedzy na temat okoliczności założenia i początków istnienia Muzeum PK.

Człowiekiem, który odegrał znaczącą rolę w wytyczaniu kierunków działalności Muzeum PK, jest prof. Marcin Chrzanowski. Ten specjalista w dziedzinie mechaniki stosowanej, wytrzymałości materiałów i bezpieczeństwa konstrukcji inżynierskich, rektor PK w latach 2002–2005, odznacza się szerokim wachlarzem zainteresowań. Czytelnikom „Naszej Politechniki” dał się poznać jako autor tekstów o przesłaniu humanistycznym.

W 2010 r. prof. Chrzanowski wszedł w skład Rady Muzeum, początkowo reprezentując swój macierzysty Wydział Inżynierii Lądowej, a następnie jako przedstawiciel rektora. Na forum Rady lansuje pogląd, że w dokumentowaniu dziedzictwa uniwersyteckiego, w tym Politechniki,

Spotkali się w „Areszcie”, siedzibie tworzonego Muzeum PK (2004 r.), od lewej: ówczesny prorektor PK Aleksander Böhm, Maria Molo-Gąsiołek, Władysław Muszyński, Andrzej Samek, Marek Kozień i Elżbieta Dąmbaska-Śmiałowska

Lilianna Lewandowska, kustosz i kierownik Muzeum PK od 2015 r.

Podczas pierwszego posiedzenia Rady Muzeum PK w 2004 r.: Władysław Muszyński (z prawej) i Wiktor Zin; prezentacja archiwalnego dokumentu z 15 marca 1968 r.

stawiać należy na równi udział elementów kultury materialnej (rzeczy), jak i niematerialnej (idei). Za zasadnicze kierunki aktywności Muzeum uznaje potrzebę zbliżania do siebie nauk humanistycznych i stosowanych, pielęgnowanie pamięci o źródłach powstania Politechniki Krakowskiej oraz kultywowanie spuścizny patrona PK. W Muzeum zajmował stanowisko kustosza. Ze względu na rolę profesora w konstytuowaniu jednostki Rada Muzeum PK postanowiła w roku jubileuszu 80-lecia uczelni przyznać mu tytuł Honorowego Członka Rady Muzeum PK. Dużego wsparcia udzielają Muzeum PK od początku jego istnienia wybitne postaci krakowskiego środowiska akademickiego. Należał do nich w szczególności zmarły w 2020 r. prof. Franciszek Ziejka, rektor UJ w latach 1999–2005, w lutym 2018 r. na zaproszenie prof. Chrzanowskiego powołany do komitetu redakcyjnego „Zeszytów Historycznych Muzeum PK”. Członkami tego gremium są prof. Ryszard Tadeusiewicz, były rektor AGH (1998–2005), a także prof. Jan Świąch, były dziekan Wydziału Historycznego UJ (2012–2020), autorytet w dziedzinie teorii i praktyki muzealnictwa, ceniony w Polsce i w Europie. Z jego inicjatywy powstało w naszym kraju wiele muzeów. W 1998 r. był współzałożycielem, a następnie prezesem Stowarzyszenia Muzeów na Wolnym Powietrzu w Polsce.

Szczególnie w początkowym okresie istnienia jednostki jego pomoc była wyjątkowo ważna. To tylko wybrane osoby spośród wielu, które brały udział przez lata w różnych przedsięwzięciach Muzeum PK. Poświęciły one swój czas, energię i serce dla idei utrwalania dziedzictwa Politechniki.

„Areszt” zaprasza

Mimo skromnych możliwości materialnych i kadrowych Muzeum PK rozwinęło wszystkie podstawowe formy pracy, charakterystyczne dla tego typu placówek. Najbardziej widoczna dla publiczności jest działalność wystawiennicza.

Już w 2005 r. urządzono ekspozycję stałą, która w syntetyczny sposób prezentowała historię Politechniki. Zgromadzono i pokazano liczne dokumenty i pamiątki z dziejów uczelni. Swego rodzaju osią czasu tej wystawy była galeria wizerunków wszystkich rektorów od 1945 r., utworzona z kopii portretów, znajdujących się w Sali Senackiej. Ta stała ekspozycja doczekała się modernizacji w 2015 r. Jest nieustannie uzupełniana o nowe artefakty.

Pierwsza wystawa czasowa, która pojawiła się w murach „Aresztu”, nosiła tytuł „45 lat Studenckiego Koła Naukowego

Wystawa przygotowana z okazji 60-lecia Politechniki Krakowskiej, 2005 r.

Budownictwa Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej 1961–2006”. Inicjatorem i organizatorem był opiekun koła dr hab. inż. arch. Jan Kurek. Wystawa otwarta 12 kwietnia 2006 r. była dostępna dla zwiedzających do końca września tegoż roku.

Ważnym wątkiem w działalności wystawienniczej jest prezentowanie najwybitniejszych postaci związanych z PK w przeszłości. Jako pierwszy przedstawiony został prof. Michał Życzkowski, zmarły w 2006 r. specjalista w zakresie teorii plastyczności, reologii i optymalnego kształtowania konstrukcji. Ekspozycji nadano nietypową formę rekonstrukcji gabinetu, w którym profesor pracował naukowo, z dodaniem informacji o dorobku badawczym i dydaktycznym. Wystawa była czynna prawie rok, od kwietnia 2010 r. do końca marca 2011 r.

Do swych zadań Muzeum włączyło także utrwalanie pamięci o osiągnięciach ludzi Politechniki poza macierzystą uczelnią. Służyła temu m.in. wystawa „Olimpijczycy z Politechniki Krakowskiej 1924–2006”, przypominająca największe sukcesy sportowe studentów i pracowników PK. W otwarciu ekspozycji 11 maja 2012 r. wziął udział Wojciech Zabłocki — trzykrotny medalista olimpijski, a zarazem absolwent Wydziału Architektury, zbierający laury także za projektowane obiekty, głównie sportowe.

Inspiracją części wystaw stała się postać patrona uczelni. Z mało znanym aspektem życia Tadeusza Kościuszki zapoznano gości Muzeum na jesieni 2016 r., prezentując serię kopii rysunków, sporządzonych ręką Naczelnika. Kopie te użyczyła Fundacja Książąt Czartoryskich. Również od niej otrzymano reprodukcje dwu ważnych dokumentów. To wystawiony przez Kongres Stanów Zjednoczonych akt z 18 października 1776 r., nadający Kościuszcze tytuł inżyniera w randze pułkownika, oraz patent na szarżę generała majora w Wojsku Koronnym, wystawiony 12 października 1789 r. przez króla Stanisława Augusta. Na uroczystość odsłonięcia obu dokumentów w Muzeum PK w październiku 2017 r. przybył konsul Francji w Krakowie Frédéric de Touchet. Oryginały znajdują się w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie. Pozyskane kopie weszły w skład wystawy stałej.

W programie wystawienniczym Muzeum znalazły się też nawiązania do lwowskich tradycji uczelni, której kadre na początku w dużym stopniu sformowali naukowcy i dydaktycy przybyli po wojnie ze Lwowa. Na jesieni 2018 r. znaczącym wydarzeniem stała się wystawa reprodukcji 11 szkiców, wykonanych przez Jana Matejkę w ramach cyklu „Z dziejów cywilizacji ludzkości”. Obrazy sporządzone na podstawie tych szkiców przez uczniów mistrza zawisły w 1892 r. w auli Politechniki Lwowskiej i znajdują się tam do dziś. Pokazana w Muzeum PK ekspozycja pt. „Alegorie Jana Matejki dla Politechniki Lwowskiej”, wpisana została do programu 26. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Narodowy Instytut Dziedzictwa zaliczył wystawę do najciekawszych wydarzeń tej edycji EDD i 7 grudnia 2018 r. przyznał z tego tytułu Muzeum PK wyróżnienie.

Okazją do przygotowania innego typu ekspozycji, zaprezentowanej w 2018 r., stała się 60. rocznica powstania Rozgłośni Studenckiej PK „Nowinki”. Martwić może fakt, że idea tej wystawy, polegająca na przedstawieniu dorobku jednego z ośrodków uczelnianych, nie znalazła jak dotąd

Lista lektur

Ważnym nurtem pracy Muzeum PK jest też aktywność wydawnicza. Pierwszą publikacją, która ukazała się pod egidą jednostki, była monografia „Profesor Bronisław Kopyciński — rektor Politechniki Krakowskiej w latach 1956–1965”. Wydano ją u zarania istnienia Muzeum, w 2004 r.

Początkowo wszystkie publikacje Muzeum były kolejnymi zeszytami jednej serii biuletynów. W 2016 r. Rada Muzeum przystąpiła do tworzenia nowej struktury wydawnictw. Zawartość biuletynów ograniczono do przedstawiania wyłącznie rocznych sprawozdań z działalności Muzeum, a jako osobną serię wyodrębniono katalogi wystaw. 12 września 2017 r. premierę miała nowa seria wydawnicza „Zeszyty Historyczne Muzeum Politechniki Krakowskiej”. Do tej pory ukazały się cztery numery w tej serii.

Zapewnieniu jej odpowiedniego poziomu naukowego służyło utworzenie Komitetu Redakcyjnego, złożonego z osób cieszących się uznaniem w środowisku akademickim. Pierwszy skład tego gremium powołał w styczniu 2018 r. rektor PK prof. Jan Kazior. Oprócz osób z Politechniki, prof. Barbary Bartkiewicz, prof. Andrzeja Białkiewicza i prof. Marcina Chrzanoskiego, należeli do niego przedstawiciele innych uczelni krakowskich: prof. Marian Noga (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej), prof. Jan Święch (UJ), prof. Ryszard Tadeusiewicz (AGH) i prof. Franciszek Ziejka (UJ). Funkcję sekretarza redakcji „Zeszytów Historycznych” powierzono Liliannie Lewandowskiej.

Do listy lektur, oferowanych przez Muzeum w postaci wydawnictw własnych, dodać należy zawartość księgozbioru, prowadzonego przez jednostkę. Działalność biblioteki zainaugurowana została 15 grudnia 2016 r. Księgozbiór zawiera przede wszystkim publikacje dotyczące historii Politechniki Krakowskiej i związanych z nią osób oraz prace poświęcone patronowi uczelni. W zbiorze są także opracowane roczniki „Naszej Politechniki” od początku ukazywania się pisma w 1997 r. Podstawę powiększania księgozbioru stanowią zakupy, ale zdarzają się też darowizny. W szczególności najstarsza pozycja w bibliotece Muzeum to dar Marii Molo-Gąsiorek, wydana w 1868 r. „Uchwała Rady Miasta Krakowa z dnia 27 lutego 1868 r. w sprawie Instytutu Technicznego krakowskiego”.

Noc Muzeów 2025. Jacek Magiera prezentuje podarowany uczelni rękopis Tadeusza Kościuszki

naśladowców. A chyba warto byłoby w podobny sposób pokazywać od czasu do czasu osiągnięcia niektórych jednostek Politechniki. Inicjatywa w tym zakresie mogłaby, jak się zdaje, wychodzić w pierwszej kolejności od tychże jednostek.

Odnosić też warto dwie wystawy z wcześniejszego okresu działalności Muzeum, poświęcone związkowi społeczności PK z Węgrami. Otwarta w 2006 r. ekspozycja przypominała pomoc wysłaną w 1956 r. przez studentów naszej uczelni Węgrom, walczącym w powstaniu przeciwko władzom komunistycznym i dominacji radzieckiej. Druga z wystaw przedstawiała historię dzieci, które w okresie II wojny światowej znalazły schronienie na Węgrzech. Część z nich zostało po latach pracownikami PK.

W dobie mappingu

Ukończenie generalnego remontu budynku „Aresztu” w 2022 r. otworzyło zupełnie nowe perspektywy w działalności wystawienniczej. Goście Muzeum mogli się o tym przekonać podczas otwarcia 20 listopada 2022 r. ekspozycji poświęconej twórczości Adolfa Szyszko-Bohusza, pierwszego dziekana Wydziału Architektury PK. Wystawie nadano charakter instalacji artystycznej. Na 12 brył, będących miniaturami najważniejszych krakowskich obiektów zaprojektowanych przez Szyszko-Bohusza (jak budynek „Feniksa” w Rynku Głównym czy gmach

PKO przy ulicy Wielopole) naniesiono mapping, co nadało ekspozycji jedyny w swoim rodzaju klimat.

Ostatnie lata upływają w Muzeum pod znakiem cyklu wystaw „Politechnika jest Kobietą”. Początek tej inicjatywie dała ekspozycja przedstawiająca pierwsze studentki naszej uczelni, otwarta w marcu 2024 r. Fragment tej prezentacji zasilił wystawę stałą.

Również w marcu 2024 r. otwarto pierwszą wystawę czasową cyklu, zatytułowaną „Skazane na piękno”, przygotowaną we współpracy z Pracownią Projektowania Tkaniny i Ubioru na Wydziale Architektury Wnętrz krakowskiej ASP. Pokazano kolekcję ubiorów, zaprojektowanych przez dr hab. Annę Pyrkosz, prof. ASP, wzbogaconą elementami mappingu, z wykorzystaniem zdjęć architektury Włoch. Na następnej z wystaw cyklu prace plastyczne prof. Grażyny Schneider-Skalskiej, przez lata związanej z Wydziałem Architektury PK, zostały zainspirowane relacjami między człowiekiem, architekturą i naturą. Tytuł ekspozycji „...tym co pod ręką” nawiązuje do bogactwa technik wykorzystywanych przez autorkę, takich jak ołówki, kredka, długopis i inne.

Sukcesy ostatnich wystaw, prezentowanych w „Areszcie”, Muzeum zawdzięcza w znacznej mierze współpracy z osobami z kręgu krakowskiej ASP. W szczególności aranżacją plastyczną ekspozycji zajął się absolwent uczelni Rafał Bartkowicz. Jest on znany m.in. z projektów wykonywanych dla Zamku Królewskiego na Wawelu, Muzeum Narodowego w Krakowie i Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie.

Z konieczności omówiono tylko część wystaw zorganizowanych w ciągu dwu dekad przez Muzeum PK. Pełny ich rejestr można znaleźć w kolejnych edycjach wydawanego przez jednostkę „Biuletynu”.

Okresowe zamknięcie Muzeum PK z powodu epidemii koronawirusa i generalnego remontu sprzyjało udostępnianiu wystaw za pośrednictwem przekazu internetowego. Jednak kontakt z „żywymi” eksponatami to coś znacznie więcej niż oglądanie ich wyłącznie na ekranie, a osobista wizyta w murach XIX-wiecznego aresztu pozostaje jedynym w swoim rodzaju przeżyciem.

W nurcie zdarzeń

W ciągu przeszło dwudziestu lat funkcjonowania włączyło się Muzeum w nurt życia muzealnego Krakowa i kraju oraz podjęło współpracę z różnymi centrami kultury.

Kluczową rolę w kontaktach na płaszczyźnie muzealnej odegrało przystąpienie w 2015 r. do założonego rok wcześniej Stowarzyszenia Muzeów Uczelnianych (SMU). Organizacja stała się dla naszej jednostki nie tylko źródłem wiedzy o działalności ośrodków pamięci w innych szkołach wyższych, ale także forum dzielenia się informacjami o własnym dorobku i doświadczeniach.

Z uznaniem na forum krajowym spotyka się działalność prof. Chrzanowskiego w zakresie muzealnictwa, czego wyrazem było nadanie mu tytułu członka honorowego SMU. Uroczystość odbyła się 27 marca 2019 r. w Warszawie, w Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich przy Krakowskim Przedmieściu, gdzie mieści się siedziba Muzeum Uniwersytetu Warszawskiego. Przynależność do

Rada Muzeum PK (2014–2019). Od lewej stoją: Jan Pielichowski, Piotr Pitala, Tadeusz Surma, Edward Szaraniec, Andrzej Rudnicki, Henryk Gąsiorowski; siedzą: prorektor Andrzej Białkiewicz, kustosz Maria Molo-Gąsior, kustosz Lilianna Lewandowska, Marcin Chrzanowski, przewodnicząca Rady Muzeum PK Barbara Bartkowicz

SMU zaowocowała zamieszczeniem szerszej informacji o naszej jednostce w katalogu „Muzea uczelniane”, który ukazał się w 2017 r.

Osoby związane z Muzeum PK uczestniczą również w spotkaniach innych ośrodków naukowych. Zbiory Muzeum PK budzą czasem zainteresowanie renomowanych ośrodków kultury. O wypożyczenie poszczególnych eksponatów zwracały się już takie instytucje krakowskie, jak: Muzeum Narodowe, Fundacja im. Tadeusza Kościuszki, Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego, a także Muzeum Krakowa, które w 2017 r. makietę kampusu Politechniki w Czyżynach pokazało na wystawie „Zapomniane dziedzictwo Nowej Huty”.

Od kilku lat Muzeum PK bierze udział w ogólnopolskiej akcji Noc Muzeów. Można wtedy zwiedzić jednostkę w czasie, gdy miasto zapada w sen (z wyjątkiem muzeów!), a przybywający goście mają zapewnione oprowadzanie pod opieką przewodnika.

Wspomnieć jeszcze warto, że w maju 2020 r. Muzeum wystąpiło w zupełnie nietypowej dla siebie roli: na jeden dzień stało się planem filmowym. (Pisaliśmy o tym w nr 6–7–8/2020 „Naszej Politechniki”).

Wystawy, wydawnictwa, udział w konferencjach... Jest jeszcze muzealna codzienność, niewidoczna dla osób przychodzących do „Aresztu” jako goście. Zbiory wymagają wszak bieżącej opieki. Każdy nowy obiekt trzeba wziąć do ręki, przyrzeć mu się uważnie, opisać jego stan i pochodzenie. Codziennie konieczne jest sprawdzenie temperatury i wilgotności powietrza w magazynach, aby zgromadzonym obiektom zapewnić właściwe warunki przechowywania. Otwarcie każdej wystawy poprzedza kilka miesięcy pracy, potrzebnych na napisanie scenariusza (to domena L. Lewandowskiej), dobranie odpowiednich eksponatów, a w razie potrzeby poszukanie ich w innym muzeum lub u prywatnego kolekcjonera, gotowego wypożyczyć brakujące obiekty.

Twarz Janusa zwrócona w przyszłość

W roku 80-lecia uczelni Muzeum PK znacząco wpisało się w obchodzony jubileusz. 24 lutego br. otwarta została wystawa „Osobowości Politechniki Krakowskiej”, prezentująca dorobek uczelni poprzez sylwetki osób budujących przez 80 lat jej prestiż. Pokazano 80 postaci: naukowców, dydaktyków i absolwentów, znanych dzięki swym dokonaniom w kraju i poza jego granicami. Ekspozycja czynna będzie do 1 lutego 2026 r., ale z zapoznaniem się z nią lepiej nie zwlekać do ostatniej chwili.

Ozdobą tegorocznej krakowskiej Nocy Muzeów 16 maja stała się pierwsza publiczna prezentacja dokumentu napisanego własnoręcznie przez Tadeusza Kościuszkę, do tej pory znajdującego się w rękach prywatnych. Datowany 21 lipca 1792 r. (trzy dni po bitwie pod Dubienką) rękopis został przekazany Politechnice Krakowskiej w darze przez Małgorzatę Gaszyńską-Magierę i dr. inż. Jacka Magierę, zasilając zbiory Muzeum PK.

Inny cenny nowy nabytek przedstawiono 6 listopada przy okazji tradycyjnych Zaduszek PK. Zaprezentowane wówczas zostały drzeworyty autorstwa Krystyny Wróblewskiej, graficzki i malarki, wykładającej na PK we wczesnych

latach istnienia uczelni. Odbyla ona studia na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, m.in. pod kierunkiem Ludomira Sleńdzińskiego, późniejszego rektora PK, i mieszkała na Litwie do 1945 r. Właśnie z okresu wileńskiego pochodzi teka zawierająca 11 drzeworytów Wróblewskiej, nabyta dla Muzeum PK w katowickim antykwariacie.

Muzea funkcjonujące w strukturach uczelni są — jak napisano w katalogu „Muzea uczelniane” — strażnikami wytworzonego przez uniwersytety dziedzictwa nauki. Jednak są też muzea uczelniane czymś więcej, na co zwrócili uwagę Marcin Chrzanowski i Lilianna Lewandowska w artykule „Muzeum Politechniki Krakowskiej — w poszukiwaniu własnej tożsamości”, opublikowanym w 40. tomie „Zeszytów Naukowych Muzeum Krakowa. Krzysztofor” z 2022 r. Piszą oni: „im dłużej trwa okres gromadzenia wiedzy o przeszłości, tym większe są nasze nadzieje na wiarygodną prognozę przyszłości. (...) Muzea uczelniane, afiliowane przy ośrodkach tworzenia i popularyzacji wiedzy, znajdują się w tej szczęśliwej sytuacji, że będąc najbliższą nauki, opierającej się na obserwacjach przyrody i wieloletnich próbach jej opisu, są twarzą Janusa, patrzącą w przyszłość”. W artykule uściślono, że chodzi nie tyle o prognozowanie przyszłości muzeów uczelnianych, ale o przyszłość społeczną. Innymi słowy, wiedza o dniu wczorajszym pomaga zajrzeć w nasze jutro.

Krzysztof Pomian, znakomity polski filozof i historyk, w przedmowie do trzeciego tomu swego monumentalnego dzieła „Muzeum. Historia światowa” napisał, że poczynając od drugiej połowy XIX wieku muzeum stało się emblematyczną instytucją nowoczesnej cywilizacji. Pamiętajmy o tym, wkraczając w progi Muzeum Politechniki Krakowskiej.

Siedziba Muzeum PK,
jesień 2025 r.

Debiut „Horyzontu Innowacji” na jubileuszowej Gali Biznesu

Twórcą brązowej płaskorzeźby „Horyzont Innowacji” jest Józef Wąsacz z Wydziału Architektury PK
Fot.: Anna Chmura

Zwieńczeniem obchodów jubileuszu 80-lecia Politechniki Krakowskiej była Gala Biznesu, zorganizowana 22 listopada w Centrum Konferencyjnym „Fabryczna 13”. Podczas uroczystości po raz pierwszy przyznano nagrody „Horyzont Innowacji”, przeznaczone dla firm i osób szczególnie zasłużonych dla rozwoju innowacji, współpracy nauki z przemysłem oraz budowania trwałych partnerstw, wspierających badawczą i edukacyjną misję uczelni.

Wspólną cechą laureatów jest tworzenie mostów między Politechniką Krakowską a światem gospodarki, technologii i nowoczesnej inżynierii. Uhonorowano stałe, wieloletnie, partnerskie relacje, które przynoszą owoce współpracy nauki i biznesu: wspólne laboratoria, projekty badawcze, konferencje, publikacje, nowe technologie, rozwój specjalistycznych kadr inżynierskich.

— Nagroda „Horyzont Innowacji” jest wyróżnieniem dla partnerów i liderów biznesu, tych, którzy współtworzą z Politechniką Krakowską ekosystem innowacji, łącząc potencjał nauki i przemysłu, a przez to, wspólnie z nami, realnie przyczyniają się do rozwoju technologicznego, edukacyjnego

i społecznego uczelni i kraju — mówi rektor Politechniki prof. Andrzej Szarata.

Zbigniew Pilch, dyrektor Stowarzyszenia Producentów Cementu, nagrodzony został za wybitny wkład w rozwijanie współpracy pomiędzy światem przemysłu a środowiskiem akademickim, w szczególności z Wydziałem Architektury Politechniki Krakowskiej. Nagroda jest wyrazem uznania dla konsekwentnego budowania mostów między teorią a praktyką architektury i budownictwa. Nagrodę wręczyli rektor Politechniki Krakowskiej prof. Andrzej Szarata i dziekan WA prof. Magdalena Kozień-Woźniak.

Firmie SII przyznano nagrodę za zaangażowane i nowoczesne realizowanie misji wspierania młodych talentów wspólnie z Wydziałem Informatyki i Matematyki. W imieniu firmy SII nagrodę odebrał Piotr Rentflejsz. Wręczenia, wspólnie z rektorem PK, dokonała prodziekan WiIM dr Natalia Ryłko.

Rada Przedsiębiorców Wydziału Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej PK uhonorowana została za wyjątkowy wpływ na rozwój wydziału, wzmocnienie jego relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym przez wniesienie do uczelni bezcennego doświadczenia menedżerskiego i technologicznego. W imieniu Rady nagrodę odebrał jej przewodniczący Mariusz Okoński, wręczenia dokonali rektor PK Andrzej Szarata i dziekan WIEiK dr hab. inż. Maciej Sułowicz, prof. PK.

Światowego formatu firma FAKRO Sp z o.o. jest od ponad 30 lat partnerem i przyjacielem Politechniki Krakowskiej, szczególnie Wydziału Inżynierii Lądowej, inicjatorem wielu przedsięwzięć naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych i sportowych. Nagrodę w imieniu FAKRO z rąk rektora PK i prodziekana WIL dr. inż. Piotra Woźniczki odebrał Janusz Komurkiewicz, członek zarządu.

Łęgprzem Sp. z o.o. miał znaczący wpływ na rozwój uczelni, szczególnie Wydziału Inżynierii Materiałowej i Fizyki. Wyróżnienie podkreśla długoletnie partnerstwo, badawczy entuzjazm i profesjonalizm spółki oraz jej wkład w budowanie wspólnej naukowej i technicznej przyszłości. Nagrodę w imieniu firmy odebrał Michał Zagórski, prezes Zarządu Łęgprzem. Wraz z rektorem PK nagrodę wręczyła prodziekan WiMiF prof. Agnieszka Sobczak-Kupiec.

Wodociągi Miasta Krakowa otrzymały wyróżnienie za wierne osiem dekad owocnego partnerstwa, szczególnie z Wydziałem Inżynierii Środowiska i Energetyki. Silne więzi uczelni i firmy przyczyniły się do postępu w nauce i wykształcenia wielu pokoleń inżynierów. Wodociągi Miasta Krakowa to wzór odpowiedzialnej, inżynierskiej służby dla dobra wspólnego. Nagrodę w imieniu firmy odebrał Paweł Senderek, wiceprezes Wodociągów Miasta Krakowa. Wręczyli ją rektor PK i dziekan WiŚiE prof. Sławomir Grądział.

Dziekan WA Magdalena Kozień-Woźniak w towarzystwie rektora PK Andrzeja Szaraty składa gratulacje laureatowi Zbigniewowi Pilchowi ze Stowarzyszenia Producentów Cementu
Fot.: Jan Zych

Dr Leonard Szczepkowski, dyrektor ds. rozwoju firmy FAMPUR Adam Przekurat, został uhonorowany za 60-letni wkład w rozwój nowoczesnych materiałów poliuretanowych oraz za eksperckie partnerstwo, które wzbogaciło Wydział Inżynierii i Technologii Chemicznej PK o unikatowe doświadczenie przemysłowe i technologiczne. Nagrodę wręczyli laureatowi rektor PK i dziekan WliTCh dr hab. inż. Piotr Michorczyk, prof. PK.

Firma Hexagon to niezawodny partner Wydziału Mechanicznego od lat 90., zaangażowany z nim wspólnie w rozwój światowej metrologii współrzędnościowej. Nagrodę w imieniu Hexagon AB, wręczaną przez rektora PK i dziekana WM prof. Marka S. Kozienia, odebrał Szymon Matyjaszek, dyrektor generalny firmy.

Gala Biznesu zgromadziła liczne grono partnerów uczelni — z firm, instytucji, organizacji branżowych i pozarządowych. Wśród gości, którzy na ręce rektora PK złożyli jubileuszowe gratulacje i upominki, byli m.in. wiceminister nauki prof. Maria Mrówczyńska, prezes zarządu Krajowej Izby Gospodarki Nieruchomościami Marek Urban oraz Filip Pachla, wiceprezes Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa, prezes Kraków Airport Łukasz Strutyński, prezes zarządu Centralnego Portu Komunikacyjnego Filip Czernicki.

Ważnym momentem gali było wręczenie nagród także dla Politechniki. Jedną z nich był złoty medal „Polonia Minor”

od samorządu województwa małopolskiego. To honorowe wyróżnienie jest przyznawane osobom, instytucjom i organizacjom za szczególne zasługi dla Małopolski. Politechnika Krakowska otrzymała medal za zaangażowanie w rozwój nauki i wspieranie rozwoju społecznego i gospodarczego regionu. O nagrodę wnioskowało Krakowskie Stowarzyszenie Edukacji „Ekonomed”. Jego prezes Piotr Drążkiewicz uczestniczył w ceremonii wręczenia medalu przez marszałka województwa małopolskiego Łukasza Smółkę na ręce rektora PK prof. Andrzeja Szaraty. Łukasz Smółka, marszałek, podkreślił: — *Politechnika Krakowska od dekad buduje swoją pozycję jako jeden z najważniejszych ośrodków naukowych w Polsce. Województwo wysoko ceni współpracę z uczelnią i wspiera jej rozwój. To właśnie między innymi dzięki takim partnerstwom Małopolska dynamicznie się rozwija. Dziękuję za lata owocnej współpracy. Wspólnie budujemy przyszłość Małopolski!*

Punktem specjalnym wieczoru był pokaz „Artyzm i precyzja — ikony Politechniki Krakowskiej”. Wystąpiły personifikacje Politechniki Krakowskiej i jej poszczególnych wydziałów, symbolicznie prezentujących swoje naukowe i gospodarcze kompetencje. Galę prowadził aktor Mateusz Janicki. Oprawę muzyczną zapewniła Orkiestra Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa Sinfonietta Cracovia, specjalizująca się w repertuarze klasycznym, współczesnym i filmowym.

• |MAS|

Wystawa i koncert

ZDJĘCIA: JAN ZYCH

Wydział Mechaniczny przygotował 19 listopada dwa wydarzenia, wpisujące się w artystyczną część hasła jubileuszu 80-lecia Politechniki Krakowskiej: „Nauka — Technika — Kultura — Sztuka”. W Galerii „Przewiązka” na kampusie PK w Czyżynach odbył się wernisaż wystawy prac stworzonych w ramach hobby przez pracowników Wydziału Mechanicznego. Można było podziwiać różnorodność ich talentów i pasji: fotograficznych, malarskich, rękodzielniczych, modelarskich, a nawet płatnerskich. Wśród twórców prezentujących swoje dzieła byli dr hab. inż. Magdalena Niemczewska-Wójcik, prof. PK, prof. Sebastian Skoczypiec, dr inż. Konrad Kobiela, dr Maciej Górowski, prof. Wojciech Zębala, dr Małgorzata Kuźniar, dr inż. Augustyn Lorenc oraz prof. Zbigniew Latała i dr Jan Bosak, którzy byli kuratorami wystawy. Następnie odbył się prowadzony przez prof. Renatę Żelobowską-Orzechowską kameralny koncert zespołu Meraviglia String Quartet. W programie znalazły się utwory: Beethovena, Szostakowicza, Mendelssohna. Działający od trzech lat Meraviglia String Quartet tworzą: Emilia Leśniak, Maria Wojnowska, Julia Kaliś oraz Zofia Kupiec — studentki I roku studiów magisterskich Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, twórczo interpretujące utwory muzyki klasycznej, jak i współczesnych kompozytorów.

• |M.P.|

Wernisaż wystawy pracowników Wydziału Mechanicznego w Galerii „Przewiązka”

Meraviglia String Quartet

Kronika: październik 2025 r.

- 1 X** Inauguracja roku akademickiego na Wydziałach PK: Inżynierii Lądowej, Informatyki i Matematyki, Inżynierii Materiałowej i Fizyki.
- 1-2 X** Wizyta na PK rektorów i przedstawicieli uczelni zrzeszonych w ramach Sojuszu na rzecz Transformacji Regionalnej (STARS EU).
- 2 X** Jubileuszowa inauguracja roku akademickiego 2025/2026 na Politechnice Krakowskiej w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie. Uroczystość wpisu do Złotej Księgi Wychowanków PK. Jubileuszowy koncert w Filharmonii Krakowskiej.
- 3 X** Inauguracja roku akademickiego na Wydziałach PK: Inżynierii Środowiska i Energetyki, Inżynierii i Technologii Chemicznej, Architektury oraz w Szkole Doktorskiej.
- 4 X** Gala Rady Małopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa z okazji Dnia Budowlanych.
- 7 X** Wernisaż wystawy Aleksandry Nazim pt. „Odbitki z wczoraj” w Galerii PK „Kotłownia”.
- 8-10 X** „Kongres Mobilności Kraków 2025”, zorganizowany przez Media-Pro — Polskie Media Profesjonalne jako wydarzenie w cyklu „Konferencje Specjalistyczne Nauka — Praktyka — Biznes”, z udziałem ekspertów z PK.
- 8 X** Uroczyste otwarcie sali patronackiej TechnipFMC na Wydziale Mechanicznym PK — nowoczesna przestrzeń dydaktyczna została wyremontowana i wyposażona dzięki wsparciu firmy TechnipFMC, wieloletniego partnera Wydziału.
- 9 X** Inauguracja roku akademickiego w Międzynarodowym Centrum Kształcenia PK.
- 10-11 X** Międzynarodowe Biennale Architektury w Krakowie organizowane przez miasto Kraków oraz Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Kraków w partnerstwie z Wydziałem Architektury PK.
- 11 X** V Mityng Lekkoatletyczny, inaugurujący sportowy rok akademicki AZS na stadionie WKS „Wawel”.
- 13-15 X** XIII Konferencja Naukowo-Techniczna „Dni Betonu 2025 — tradycja i nowoczesność”, zorganizowana w Wiśle przez Stowarzyszenie Producentów Cementu, z udziałem ekspertów z PK.
- 13-14 X** Posiedzenie Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych na Politechnice Rzeszowskiej.
- XIX Międzynarodowa Konferencja Naukowa „WISE CITY — theory and practice URBANITY < ARCHITECTURE < NATURE”, zorganizowana na PK przez Katedrę Urbanistyki i Architektury Struktur Miejskich Wydziału Architektury oraz Sekcję Urbanistyki Komisji Urbanistyki i Architektury PAN Oddział Kraków.
- 14 X** Dzień z Centralnym Portem Komunikacyjnym na PK — wydarzenie o charakterze dydaktyczno-praktycznym, prowadzone na Wydziale Inżynierii Lądowej PK przez ekspertów CPK.
- Kolejny z cyklu wspólnych wykładów otwartych, organizowanych przez PK i Krakowskie Stowarzyszenie Edukacji EKONOMED — wykład prof. Bożeny Romanowskiej-Dixon ze Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie pt. „Jakie złośliwe nowotwory możemy znaleźć we wnętrzu oka?” w Muzeum PK.
- 14-17 X** IV Polsko-Tajwańskie Forum Technologiczne, zorganizowane w Gliwicach i w Krakowie przez Instytut Techniki Górniczej KOMAG, Politechnikę Krakowską, Politechnikę Śląską, Southern Taiwan University of Science and Technology (STUST) oraz Industrial Technology Research Institute (ITRI).
- 15 X** Uroczystość z okazji podwójnego jubileuszu — 55-lecia Centrum Pedagogiki i Psychologii PK oraz 15-lecia Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Międzywydziałowym Centrum Edukacyjno-Badawczym „Działownia”.
- 15-17 X** Ogólnopolski Zjazd Dziekanów kierunku budownictwo w Kazimierzu Dolnym, zorganizowany przez Wydział Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej, we współpracy z Fundacją Rozwoju Politechniki Lubelskiej.
- 16-17 X** Polsko-Chorwacka Konferencja Rektorów, zorganizowana w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz w Akademii Górniczo-Hutniczej.
- 16-18 X** III Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna „Hydroinżynieria i bezpieczeństwo wodne” — „Kształtowanie i ochrona zasobów wodnych”, zorganizowana w Dobczycach przez Wydział Inżynierii Środowiska i Energetyki PK, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie oraz Wodociągi Miasta Krakowa SA.
- 18 X** Doroczne Krakowskie Spotkanie Ekonomistów i Medyków „EKONOMED 2025”, podczas którego Krakowskie Stowarzyszenie Edukacji „EKONOMED” uhonorowało Politechnikę Krakowską z okazji

jubileuszu 80-lecia istnienia, wręczając rektorowi PK Andrzejowi Szaracie specjalnie na tę okazję zaprojektowaną statuetkę.

- 19 X** Uroczysta gala wręczenia Nagród Naukowych „Polityki”, podczas której nagrodę finałową w kategorii nauk technicznych odebrała dr inż. Monika Topa-Skwarczyńska, asystentka naukowa w Katedrze Biotechnologii i Chemii Fizycznej Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej PK.
- 20 X** Odświeżenie jubileuszowego muralu Politechniki Krakowskiej w ogródku Kościuszkowskim przy budynku Wydziału Inżynierii Środowiska i Energetyki.
- 20–26 X** Międzynarodowy Tydzień Otwartego Dostępu pod hasłem „Kto jest właścicielem naszej wiedzy?”. Obchody na Politechnice Krakowskiej zorganizowała Biblioteka PK.
- 21 X** Forum Drogowe w Warszawie poświęcone rozwojowi infrastruktury drogowej wokół Centralnego Portu Komunikacyjnego, z udziałem rektora PK prof. Andrzeja Szaraty.
- 22 X** Uroczystość nadania prof. Józefowi Gawlikowi tytułu *doctora honoris causa* Politechniki Bydgoskiej.
- Gala Sportu Akademickiego AZS Kraków w Klubie „Studio” w Krakowie.
- 22–24 X** XIX Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna z zakresu Trakcji Elektrycznej

i Elektromobilności „Semtrak 2025”, zorganizowana przez Wydział Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej PK w hotelu „Qubus” w Krakowie.

- 23–24 X** VII Konferencja Naukowa „Budownictwo — Infrastruktura — Górnictwo — „Zrównoważony rozwój w geoinżynierii i na terenach górniczych”, zorganizowana na PK przez Katedrę Geotechniki i Wytrzymałości Materiałów oraz Katedrę Mechaniki Budowli i Materiałów Wydziału Inżynierii Łądowej.

XV Konferencja Naukowo-Techniczna „Energodom 2025” — „Fala renowacji strategią osiągnięcia standardu Net Zero w budownictwie”, zorganizowana na PK przez Katedrę Budownictwa Ogólnego i Fizyki Budowli Wydziału Inżynierii Łądowej.

- 23 X** Inżynierskie Targi Pracy Politechniki Krakowskiej, zorganizowane przez Biuro Karier PK w hali sportowej Centrum Sportu i Rekreacji przy ulicy Kamiennej.

Uroczyste otwarcie jubileuszowej wystawy Wydziału Architektury „Ambasadorzy 2025” na dziedzińcu kampusu PK przy ulicy Warszawskiej.

- 24–25 X** XXXII Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Sztuka Ogrodowa i Dendrologia Historyczna” pt. „Zmienność krajobrazu — tradycja i innowacyjność”, zorganizowana na PK przez Katedrę Architektury Krajobrazu Wydziału Architektury, połączona z obchodami 25-lecia istnienia kierunku architektura krajobrazu na PK.

Porozumienie kosmiczne

Politechnika Krakowska, którą reprezentował rektor prof. Andrzej Szarata, wraz z innymi instytucjami publicznymi, ośrodkami naukowymi, biznesowymi i przemysłowymi z Krakowa i Małopolski, podpisała 30 października list intencyjny dotyczący rozwijania technologii kosmicznych w Krakowie.

Zgodnie z treścią porozumienia strony wyrażają intencję współdziałania na rzecz umacniania i promocji ekosystemu technologii kosmicznych w Krakowie: sprzyjającego rozwojowi edukacji, innowacyjności i przedsiębiorczości oraz wdrażaniu praktycznych zastosowań tych technologii z pożytkiem dla mieszkańców, środowiska i gospodarki regionu. Planowane działania obejmują m.in. obszary nauki i jej popularyzacji oraz rozwój współpracy w ramach programów

Europejskiej Agencji Kosmicznej. Politechnika Krakowska wnosi do tej inicjatywy swoją rozległą wiedzę inżynierską, infrastrukturę badawczą i potencjał naukowy.

• |R.|

Przemawia prezydent Krakowa Aleksander Miszański, rektor PK Andrzej Szarata (drugi od prawej)
Fot.: Jan Żych

AGNIESZKA MOŚCICKA

ZDJĘCIA: POLITECHNIKA
BYDGOSKA / RYSZARD
WSZOŁEK

Profesor Józef Gawlik uhonorowany tytułem *doctora honoris causa* Politechniki Bydgoskiej

W trakcie uroczystego posiedzenia Senatu Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich, 22 października, miała miejsce ceremonia przyznania tytułu *doctora honoris causa* tej uczelni prof. Józefowi Gawlikowi, rektorowi Politechniki Krakowskiej w kadencji 2005–2008.

Józef Gawlik jest nowym *doctorem honoris causa* Politechniki Bydgoskiej

Moment wręczenia dyplomu *doctora honoris causa* Józefowi Gawlikowi przez rektora Politechniki Bydgoskiej Marka Adamskiego

Wydarzenie wpisało się w obchody 75-lecia Wydziału Inżynierii Mechanicznej Politechniki Bydgoskiej, a przewodniczył mu rektor PBŚ prof. Marek Adamski. Rozpoczynając

ceremonię, przypomniał, że jego uczelnia dotychczas przyznała 20 tytułów *doctora honoris causa*. Opisując sylwetkę kolejnego laureata, prof. Marek Adamski mówił: — *Z głębokim przekonaniem stwierdzam, że prof. Gawlik jest wybitnym naukowcem, kreatorem, liderem oraz autorytetem w swojej dziedzinie.*

Bogaty dorobek naukowy i zawodowy prof. Józefa Gawlika został przedstawiony podczas laudacji wygłoszonej przez dziekana Wydziału Inżynierii Mechanicznej Politechniki Bydgoskiej dr. hab. inż. Piotra Aleksandrowicza, prof. PBŚ. Laudator podkreślił osiągnięcia laureata w dziedzinie inżynierii produkcji, automatyzacji procesów wytwórczych, obróbki precyzyjnej oraz wprowadzania w przemyśle rozwiązań przyjaznych środowisku. Wskazał również na jego rolę: jako kreatora, lidera i promotora oraz długoletni wkład w rozwój współpracy między Politechniką Krakowską a Politechniką Bydgoską.

Głos w czasie uroczystości zabrali także: rektor Politechniki Krakowskiej prof. Andrzej Szarata, dziekan Wydziału Mechanicznego PK prof. Marek S. Kozień, prof. Adamczak z Politechniki Świętokrzyskiej, prof. Dobrzański z Politechniki Śląskiej, wicewojewoda kujawsko-pomorski Michał Koniuch oraz poseł na Sejm RP Norbert Pietrykowski. W swoich wystąpieniach podkreślali otwartość i życzliwość, wyróżniające od lat prof. Józefa Gawlika, jako sprzyjające łączeniu środowisk akademickich, a także przemysłowych, ale i umiejętność krytycznego spojrzenia.

Wydarzenie zwieńczył wykład nowego *doctora honoris causa* PBŚ prof. Józefa Gawlika zatytułowany „Rozważania o jakości” oraz koncert pianisty Damiana Leśniewskiego. Prof. Józefowi Gawlikowi towarzyszyła delegacja Politechniki Krakowskiej: rektor prof. Andrzej Szarata, prorektor ds. nauki dr hab. inż. Magdalena Niemczewska-Wójcik, prof. PK, przedstawiciel Rady Uczelni dr hab. inż. Stanisław Młynarski, prof. PK, władze Wydziału Mechanicznego — dziekan prof. Marek S. Kozień, prodziekan dr hab. inż. Ksenia Ostrowska, prof. PK i dr inż. Stanisław Walczak, prof. PK, współpracownicy z Katedry Inżynierii i Automatyzacji Produkcji: prof. Sebastian Skoczypiec, dr hab. inż. Jan Duda, prof. PK, dr inż. Anna Boratyńska-Sala, dr inż. Agnieszka Żyra i dr inż. Joanna Krajewska-Śpiwak. W uroczystości uczestniczyli także przedstawiciele uczelni z całej Polski oraz rodzina prof. Józefa Gawlika — żona Maria i syn Remigiusz z małżonką.

Józef Gawlik urodził się w 1948 r. w Męcinie. W 1972 r. ukończył studia na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej, z którą związał całe swoje zawodowe i naukowe życie. Bezpośrednio po studiach podjął pracę w katedrze prowadzonej przez wybitnego uczonego

prof. Jana Kaczmarka. Stopień doktora uzyskał w 1977 r., habilitację w 1989 r., a tytuł profesora nauk technicznych w 1998 r. Przez wiele lat aktywnie uczestniczył w rozwoju Politechniki Krakowskiej i pełnił wiele odpowiedzialnych funkcji. Był m.in. dyrektorem Instytutu Technologii Maszyn i Automatyzacji Produkcji na Wydziale Mechanicznym (obecnie Katedra Inżynierii i Automatyzacji Produkcji), następnie prorektorem PK (w latach 1999–2005), a w kadencji 2005–2008 — rektorem Politechniki Krakowskiej. Jego działalność przyczyniła się do dynamicznego rozwoju infrastruktury badawczej uczelni, umocnienia współpracy z przemysłem oraz promocji inżynierii produkcji jako kluczowej dziedziny dla gospodarczego rozwoju kraju.

Jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych w Polsce profesorów w dyscyplinie inżynierii mechanicznej. Jego działalność naukowa koncentruje się wokół automatyzacji i organizacji procesów produkcyjnych, obróbki precyzyjnej oraz zrównoważonego wykorzystania maszyn w przemyśle. Należy do grona wybitnych specjalistów w zakresie obróbki skrawaniem, obróbki precyzyjnej, automatyzacji procesów wytwarzania i inżynierii jakości. Kierował kilkunastoma projektami badawczymi i wdrożeniowymi, realizowanymi we współpracy z przemysłem, zajmował się m.in. opracowaniem technologii obróbki materiałów ceramicznych na przykład do części endoprotez stawu biodrowego. W swoim dorobku ma 11 monografii naukowych, ponad 250 publikacji, współautorstwo 13 patentów, a także opiekę nad 12 pracami doktorskimi i ponad 220 pracami dyplomowymi.

Prof. Józef Gawlik aktywnie uczestniczy w pracach redakcyjnych wiodących pism specjalistycznych. W trakcie swojej kariery angażował się w prace gremiów naukowych, w tym Komitetu Budowy Maszyn PAN i Komitetu Inżynierii Produkcji PAN, których był odpowiednio przewodniczącym i wiceprzewodniczącym. Jako członek rzeczywisty Akademii Inżynierskiej oraz wiceprzewodniczący Komisji Nauki KRASP wspierał rozwój badań naukowych oraz integrację środowiska technicznego w Polsce. Jest lub był członkiem: Sekcji Podstaw Technologii Komitetu Budowy Maszyn PAN; Sekcji TO7D Technologia, Automatyzacja Maszyn i Produkcji; Sekcji Metrologii w Inżynierii Jakości i Diagnostyce Komitetu Metrologii i Aparatury Naukowej PAN; Komitetu Budowy Maszyn PAN; Komitetu Inżynierii Produkcji PAN; Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów; ekspertem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Prof. Gawlik jest również reprezentantem MNiSW w Radzie Naukowej Instytutu Techniki Górniczej KOMAG.

Tytuł *doctora honoris causa* prof. Józef Gawlik otrzymał również od Politechniki Koszalińskiej, Politechniki Lubelskiej i Chmielnickiego Uniwersytetu Narodowego na Ukrainie, jest także profesorem honorowym Uniwersytetu w Miskolcu.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną otrzymał wiele nagród i wyróżnień, m.in.: nagrodę zespołową II stopnia ministra nauki, szkolnictwa wyższego i techniki za wdrożenie w przemyśle narzędzi azotowanych jonowo i narzędzi nasiarczanych,

nagrodę zespołową ministra edukacji narodowej za udział w opracowaniu projektów wymagań programowych dla studiów magisterskich i inżynierskich kierunku zarządzanie i inżynieria produkcji, nagrody ministra nauki i szkolnictwa wyższego za działalność organizacyjną. Przyznano mu: Złoty Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Odznakę Honorową „Za zasługi dla Wynalazczości”, nadaną przez prezesa Rady Ministrów, Medal 90-lecia Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Polskich we Francji, Srebrny Medal Technicznego Uniwersytetu w Berlinie oraz Medal 90-lecia Urzędu Patentowego RP, Medal Honorowy Gabriela Narutowicza. Prof. Józef Gawlik został także wyróżniony za działalność społeczną: Złotą Odznaką za aktywną działalność na rzecz pomocy dzieciom w Fundacji Prometeusz oraz Medalem im. dr. Henryka Jordana, nadanym przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

Józef Gawlik po oficjalnej ceremonii spotkał się z gośćmi, na zdjęciu przyjmuje gratulacje od Jerzego A. Śladka

Lic. Agnieszka Mościcka jest pracownikiem administracji Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej.

W gronie współpracowników i delegatów z Politechniki Krakowskiej

Pracownicy: profesor tytułarny Marcin Barański

Jest pracownikiem Katedry Rysunku, Malarstwa i Rzeźby na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej.

Urodził się w 1970 r. w Myślenicach. Od piątego roku życia mieszka w Krakowie, gdzie ukończył I Liceum Ogólnokształcące im. Bartłomieja Nowodworskiego. W latach 1989–1994 studiował na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. W 1994 r. obronił pracę dyplomową pt. „Willa na Woli Justowskiej”. Jej promotorem był prof. Jan Bruzda. W 1995 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Rysunku, Malarstwa i Rzeźby na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej. Ukończył kurs pedagogiczny na Wydziale Edukacji Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu w 2001 r. W 2002 r. na podstawie pracy „Anegdota i środki plastyczne w ilustracji”, wykonanej pod opieką prof. Tomasza Jury, uzyskał kwalifikację I stopnia (odpowiednik doktoratu na uczelniach artystycznych) na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. W 2020 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. Osiągnięciem artystycznym, wskazanym we wniosku habilitacyjnym, było „Pogranicze” — cykl trzynastu wystaw malarskich i jednej wystawy fotografii (z lat 2012–2019). Tytuł profesora w dziedzinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki został mu nadany postanowieniem prezydenta RP z dnia 24 marca 2025 r.

Jego zainteresowania zawodowe koncentrowały się początkowo na ilustracji prasowej: od 1993 r., jeszcze jako student był na stałe związany z „Czasem Krakowskim”, później — z magazynami modowymi w kraju i za granicą, głównie w USA i w Niemczech, m.in. „Cosmopolitan”, „Für Sie”. Ilustrował też książki dla dzieci — dla wydawnictwa Walker Books w Nowym Jorku, jak również podręczniki szkolne dla Wydawnictwa Szkolnego i Pedagogicznego w Warszawie. Aktywność zawodowa

w dziedzinie ilustracji prasowej i książkowej obejmowała lata 1993–2005.

Od 2003 r. pracuje twórczo przede wszystkim w dziedzinie malarstwa. Prace pokazywał głównie na wystawach indywidualnych. Do najważniejszych prezentacji własnych artysta zalicza wystawy „Pogranicze” w Galerii 14a w Hamburgu oraz „Kilka luźnych myśli” w Galerii Mark w Seulu, obie odbyły się w 2019 r.

Jako nauczyciel akademicki prowadzi zajęcia z rysunku odrębnego dla studentów pierwszego roku architektury oraz praktykę malarską po pierwszym roku studiów. Współprowadzi kurs rysunku, organizowany przez Katedrę Rysunku, Malarstwa i Rzeźby dla kandydatów na Wydział Architektury oraz na inżynierię wzornictwa przemysłowego na Wydziale Mechanicznym. Prowadzi również zajęcia z rysunku artystycznego w Międzynarodowym Centrum Kształcenia Politechniki Krakowskiej dla studentów zagranicznych, kandydujących na kierunki artystyczne, architektoniczne i projektowe w całej Polsce. Co roku wraz z grupą studentów uczestniczy w Międzynarodowych Warsztatach Plenerowych Studentów Architektury w Chełmnie.

Od 2022 r. jest przewodniczącym Rady Programowej Galerii „Gil” i „Kotłownia”. Aktywnie uczestniczy w otwieraniu wystaw na Politechnice.

Jest laureatem zespołowej nagrody Rektora PK za osiągnięcia organizacyjne (2022 r.).

Z prawej:
Marcin Barański, „Koło
mnie nie było nikogo”,
akwarela na papierze
70 cm x 100 cm

Marcin Barański,
„Zapamiętajmy to lato”,
akwarela na papierze
100 cm x 70 cm

Pracownicy: doktor habilitowany Przemysław Młynarczyk

Jest pracownikiem Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej.

Pochodzi z niewielkiej miejscowości Książenice, w województwie śląskim. Urodził się w 1986 r. w Knurowie. W 2005 r. ukończył I Liceum Profilowane w Rybniku. Tytuł inżyniera zdobył w 2010 r. na Wydziale Mechanicznym Technologicznym Politechniki Śląskiej, na kierunku automatyka i robotyka. Następnie podjął pracę zawodową, głównie na stanowisku inżyniera konstruktora, w firmach takich, jak: PKiMSA Carboautomatyka SA (Tychy), BWI Poland Technologies Sp. z o.o. (Kraków) czy Tenneco Automotive Polska (Rybnik), częściowo łącząc ją ze studiami. Tytuł magistra uzyskał w 2012 r. na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej, na kierunku mechanika i budowa maszyn (specjalność: zastosowanie informatyki w budowie maszyn). Pracę magisterską pt. „Projekt i analiza przedniego skrzydła bolidu Formuły 1 z wykorzystaniem systemu Ansys Fluent” wykonał pod kierunkiem dr. inż. Mariusza Domagały.

W 2012 r. rozpoczął studia doktoranckie. Pracę doktorską pt. „Wpływ dyszy na tłumienie pulsacji ciśnienia w instalacji sprężarki wyporowej” obronił w 2016 r. Promotorem jego doktoratu był prof. dr hab. inż. Piotr Cyklis. Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk inżyniersko-technicznych w dyscyplinie inżynieria mechaniczna uzyskał 16 lipca 2025 r. Wskazaniem w postępowaniu habilitacyjnym osiągnięciem był cykl powiązanych tematycznie artykułów pt. „Badania eksperymentalne i modelowanie numeryczne innowacyjnych metod tłumienia pulsacji ciśnienia i wibracji rurociągów, występujących w instalacjach sprężarek wyporowych”.

W 2013 r. został zatrudniony na stanowisku asystenta w Laboratorium Termodynamiki i Pomiarów Maszyn Ciepłych, w Instytucie Inżynierii Ciepłej i Procesowej na Wydziale Mechanicznym PK (obecnie Katedra Inżynierii Ciepłej i Procesowej). W 2017 r. objął etat adiunkta.

Tematyka jego prac naukowo-badawczych dotyczy głównie nowych metod tłumienia pulsacji ciśnienia oraz drgań rurociągów w instalacjach sprężarkowych. Specjalizuje się również w wykorzystaniu inżynierskich narzędzi symulacyjnych (oprogramowanie CAD, CFD, FEA, DEM) do rozwiązywania problemów związanych ze zjawiskami przepływowymi, cieplnymi, wytrzymałościowymi oraz dotyczących zachowania substancji sypkich.

Środki finansowe na swoje prace badawcze zdobywał w różnych konkursach: w 2019 r. w ramach działania MINIATURA uzyskał 16 417 złotych, w ramach programu Inkubator Innowacyjności 2.0 — 48 tys. złotych. W XI edycji konkursu LIDER w 2020 r. otrzymał od Narodowego Centrum Badań i Rozwoju prestiżowy grant w kwocie 1,5 mln złotych, dzięki czemu sfinansował prace badawcze w projekcie „Nowe technologie oscylatorowego tłumienia pulsacji ciśnienia i wibracji rurociągów w instalacjach sprężarkowych z wykorzystaniem elementów wytworzonych przy użyciu technik druku

3D”. Efektem projektu było m.in. rozwinięcie prototypu wynalazku do tłumienia pulsacji ciśnienia i wibracji rurociągów (obecnie poziom gotowości technologicznej TRL 7).

W dorobku ma — jako autor i współautor — 37 publikacji, głównie są to artykuły, zamieszczone na łamach czasopism naukowych i w materiałach konferencji naukowych. Jest autorem 5 patentów oraz 4 kolejnych wniosków patentowych.

W latach 2015–2020 prowadził prace rozwojowe dotyczące układu chłodzenia kamery neutronowej, projektowanej dla reaktora fuzji jądrowej ITER (ang. *International Thermonuclear Experimental Reactor* — Międzynarodowy Eksperymentalny Reaktor Termonuklearny). Prace realizowane były we współpracy z Instytutem Fizyki Jądrowej im. Henryka Niewodniczańskiego PAN oraz ENEA Frascati Research Center (we Włoszech) w ramach projektu „Fusion for Energy”. W latach 2021–2022 był zatrudniony (na stanowisku *post-doc*) w Katedrze Robotyki i Mechatroniki na Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Robotyki Akademii Górniczo-Hutniczej jako członek zespołu, który zajmował się projektem poświęconym wydobywaniu regolitu na powierzchni Księżyca w warunkach obniżonej grawitacji. Od 2021 r. górnictwo kosmiczne stało się drugim ważnym polem jego działalności naukowej. Zainicjował i koordynuje współpracę pomiędzy Politechniką Krakowską a Centrum Badań Kosmicznych PAN w Warszawie. W ostatnich latach zaangażowany jest w badania związane z rozwojem modeli DEM (ang. *Discrete Element Method* — *modelowanie dyskretne cząsteczek*), symulujących zjawiska zachodzące pomiędzy analogami regolitu księżycowego a elementami maszyn wydobywczych.

Współpracował z przedsiębiorstwami w kraju i za granicą. Prace badawczo-rozwojowe i ekspertyzy wykonywał m.in. dla PGNiG SA, Gaz-System SA i Fakro Sp. z o.o.

Wyniki swych prac badawczych przedstawił na 25 konferencjach, głównie zagranicznych. W 2022 r. odbył 3-miesięczny staż dydaktyczny na Wydziale Inżynierii Przemysłowej Uniwersytetu w Trydencie (Włochy).

Prowadzi zajęcia dydaktyczne dla studentów, głównie z termodynamiki technicznej. Był opiekunem Studenckiego Koła Naukowego Numerycznego Modelowania Przepływów oraz opiekunem 2 studenckich projektów, które uzyskały finansowanie w ramach konkursów FutureLab PK. Wypromował 5 inżynierów i 15 magistrów. Pełnił również funkcję promotora pomocniczego w jednym zakończonym przewodzie doktorskim. Obecnie pełni tę funkcję w odniesieniu do trzech doktorantów.

Za swoją aktywność naukową został wyróżniony nagrodą „Lider” Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej (2019 r.). Otrzymał Nagrodę Rektora Politechniki Krakowskiej za osiągnięcia naukowe (2024 r.).

Jak sam mówi, nauka to nie tylko praca, ale również hobby. Wiele inspiracji czerpie wprost z życia, ze swoich pasji i zainteresowań, jak podróże czy astronomia. Jego dewiza zawodowa brzmi: „Planując, patrz poza horyzont, działając — patrz pod nogi”. Prywatnie: szczęśliwy mąż i ojciec.

Współpraca PK ze Wspólnotowym Centrum Badawczym Komisji Europejskiej

Politechnika Krakowska i Wspólnotowe Centrum Badawcze (Joint Research Centre; JRC) oficjalnie rozpoczęły współpracę. Spotkania odbyły się 19 i 20 listopada w Muzeum PK.

Politechnikę reprezentowali m.in. prof. Andrzej Szarata, rektor PK, dr inż. Piotr Bielaczyc, prof. PK, koordynator porozumienia ze strony uczelni oraz przedstawiciele wydziałów, zaangażowanych we współpracę. Wspólnotowe Centrum Badawcze reprezentowali m.in. dr hab. Piotr Szymański, kierujący Dyrekcją ds. Energii, Mobilności i Klimatu WCB, dr Giorgio Martini z ośrodka WCB w Isprze i dr Marek Bielewski z ośrodka w Petten.

Prorektor ds. nauki PK dr hab. inż. Magdalena Niemczewska-Wójcik, prof. PK, witając gości podkreśliła znaczenie działania na styku nauki, polityki i gospodarki. Następnie dr hab. inż. Bogdan Szybiński, prof. PK, prodziekan Wydziału Mechanicznego ds. ogólnych i współpracy z zagranicą, przybliżył profil uczelni i przedstawił najważniejsze laboratoria. Dr hab. inż. Katarzyna Matras-Postołek, prof. PK, prodziekan

Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej, przedstawiła m.in. badania w obszarze nanotechnologii. Prof. Arkadiusz Kwiecień (Wydział Inżynierii Lądowej) omówił rolę złączy poliuretanowych w ochronie sejsmicznej. Działalność Interdyscyplinarnego Centrum Gospodarki Obiegu Zamkniętego przybliżył prof. Krzysztof Pielichowski.

Dyrektor Piotr Szymański powiedział m.in., że interdyscyplinarność oraz popularyzacja nauki, gwarantujące ciągłość wymiany pokoleniowej, to priorytet dla Wspólnotowego Centrum Badawczego. Dr Giorgio Martini oraz dr Marek Bielewski z JRC omówili m.in. rozwój elektromobilności oraz działania legislacyjne.

Następnie goście zwiedzili laboratoria PK przy ulicy Warszawskiej i w Czyżynach. Spotkanie zakończyła dyskusja nad przyszłymi kierunkami współpracy. — *Dzięki partnerstwu z JRC będziemy mieć realny wpływ na politykę Unii oraz gospodarkę naszego kraju* — podsumował dr inż. Piotr Bielaczyc, prof. PK. • |M.B.]

Nagrodzono innowacje przełamujące bariery

W XVIII edycji konkursu „Kraków bez Barier” projekty, które powstają na Politechnice Krakowskiej, zdobyły nagrodę główną i wyróżnienie w kategorii „innowacyjne technologie” i „innowacyjne projekty badawcze”.

W trakcie gali konkursu 28 października nagrodę główną przyznano za elektryczny pojazd czterokołowy dla osób z niepełnosprawnościami „Lizard”, który pozwala im na łatwe i samodzielne poruszanie się bez konieczności opuszczania wózka. Twórcami jego koncepcji są Bartłomiej Romowicz — obecnie doktorant i pracownik PK oraz Adrian Starowicz, absolwent Wydziału Mechanicznego PK. Projekt wystartował w 2022 r. (kiedy byli jeszcze studentami) — jako jeden ze zwycięskich pomysłów studenckich w konkursie FutureLab PK, jednostki Politechniki wspierającej studenckie innowacje technologiczne. Prace podczas projektu studenckiego młodzi twórcy rozwijali pod opieką dr inż. Krzysztofa Weigla-Millereta oraz

prof. Witolda Grzegożka z Wydziału Mechanicznego PK. O innowacjach zastosowanych w pojeździe i procesie konsultacji z jego potencjalnymi użytkownikami pisaliśmy w poprzednim numerze „Naszej Politechniki”.

Wyróżnienie w kategorii „innowacyjne projekty badawcze” otrzymał inny, realizowany na Politechnice Krakowskiej, projekt pt. „Innowacyjne porowate materiały ceramiczne, drukowane w technice DLP z zastosowaniem wysokosprawnych inicjatorów fotochemicznych, dedykowane do integracji z tkanką kostną”. Opracowana w jego ramach fotoutwardzalna żywica ceramiczna pozwoli na obniżenie kosztów druku specjalistycznych materiałów ceramicznych, zachowując największą precyzję i jakość.

Projekt, wychodzący naprzeciw spersonalizowanym potrzebom pacjentów ortopedycznych, realizowany jest pod kierownictwem dr inż. Klaudii Trembeckiej-Wójcigi (z Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej PK oraz Instytutu Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN) w interdyscyplinarnym zespole, złożonym z naukowców kilku jednostek naukowych, głównie z Laboratorium Fotochemii i Spektroskopii Optycznej WliTCh PK, z grupy badawczej dr hab. inż. Joanny Ortyl, prof. PK. W skład zespołu wchodzi pracownicy, doktoranci i studenci WliTCh: mgr inż. Magdalena Jankowska, mgr inż. Weronika Wańczyk, dr inż. Andrzej Świeży, mgr inż. Małgorzata Noworyta, inż. Barbara Sajdak, inż. Aleksandra Barczyk oraz jako konsultant — mentor prof. PK Joanna Ortyl. W skład zespołu wchodzi również dr inż. Anna Jarzębska i dr inż. Łukasz Maj, pracownicy Instytutu Metalurgii i Inżynierii Materiałowej PAN w Krakowie. • |MAS, M.F.]

Gala konkursu „Kraków bez Barier” (od lewej): Jan Ortyl, kierownik Centrum Dostępności PK; wyróżnione Joanna Ortyl i Klaudia Trembecka-Wójciga, rektor PK Andrzej Szarata; Adrian Starowicz i Bartłomiej Romowicz — laureaci; Monika Firlej, dyrektor FutureLab PK
Fot.: Jan Zych

Technologiczny dialog Polska — Tajwan

Kampus Politechniki Krakowskiej był 16 października miejscem czwartego Polsko-Tajwańskiego Forum Technologicznego. Wydarzenie zgromadziło naukowców i inżynierów z Polski oraz Tajwanu — globalnego lidera w produkcji półprzewodników, symbolu innowacyjnej gospodarki XXI wieku. Głównymi tematami dyskusji były: energoelektronika, elektromobilność, cyberbezpieczeństwo i sztuczna inteligencja.

Forum zainaugurowała dr hab. inż. Katarzyna Bizon, prof. PK, prorektor ds. kształcenia, podkreślając strategiczną rolę współpracy międzynarodowej. Podczas sesji plenarnej głos zabrali przedstawiciele tajwańskiego przemysłu: Jason Huang z Sentec mówił o modułach energetycznych, a Wang Yung Chen z KopherBit — o technologiach przyszłej mobilności.

Prawdziwą atrakcją stanowił pokaz bolidu PK MechPower, skonstruowanego przez studentów PK. Prezentacja tego innowacyjnego pojazdu stała się doskonałym punktem wyjścia do owocnej, networkingowej wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami wydarzenia.

Wiodące tematy badawcze i zaplecze badawcze w praktyce

Dalszą część wypełniły prelekcje ekspertów. Prof. Tran Hoai Linh omówił zastosowania IoT, *Big Data* i AI, a dr inż. Piotr Bielaczyc, prof. PK — globalne trendy w rozwoju napędów. Prof. Janusz Gołdasz referował postępy w zastosowaniach cieczy magnetoreologicznych. Dopełnieniem była prelekcja dr inż. Damiana Greli o energetycznych kosztach rozwoju sztucznej inteligencji.

Uczestnicy Forum mieli okazję zwiedzić nowoczesne laboratoria Politechniki Krakowskiej. Goście zapoznali się z pracami nad drukiem 3D i elektroniką na Wydziale Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej, badaniami materiałów funkcjonalnych na Wydziale Inżynierii i Technologii Chemicznej oraz projektami z automatyki i robotyki na Wydziale Mechanicznym. Zaprezentowano również Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej PK oraz Laboratorium Ultraprecyzyjnych Pomiarów Współrzędnościowych.

Wieczorna kolacja z partnerami umożliwiła pogłębienie relacji. Forum, zainicjowane w 2019 r., stanowi trwałą platformę wymiany doświadczeń. Krakowska edycja, współorganizowana m.in. przez Instytut KOMAG, Politechnikę Krakowską i Politechnikę Śląską oraz partnerów z Tajwanu, zaakcentowała znaczenie wspólnych działań dla przyszłości technologicznej.

▪ |M.B.]

Uczestnicy Forum (od lewej): Somayeh Afshariyazad, Wang Yung Chen, Hsin-Hsin Hsieh, Robert Mrozowski i Jason Huang
Fot.: Marcin Bielowicz

Prezentacja możliwości tunelu aerodynamicznego Laboratorium Aerodynamiki Środowiskowej PK
Fot.: Marcin Bielowicz

Forum na Politechnice Krakowskiej było miejscem dialogu naukowców i inżynierów z Polski oraz Tajwanu
Fot.: Jan Zych

Mistrz rysunku i słowa. W stulecie urodzin profesora Wiktora Zina

Takim go pamiętamy.
Wiktor Zin
Fot.: Jan Zych

Sto lat temu, 14 września 1925 r. w Hrubieszowie urodził się Wiktor Zin — profesor Politechniki Krakowskiej, charyzmatyczny wykładowca, „architekt piękna”, który „nigdy nie rozstawał się ze szkicownikiem”¹.

Jego mistrzowskie rysunki i barwne opowieści były synestezyjnym zapisem piękna zabytków architektury i rodzimego krajobrazu; piękna opisywanego jako „niedostrzegane”, „ginące”, a nawet „utracone”². Pamiętne wykłady i publikacje³, w których Profesor przywoływał rodzinny dom i miasto, ilustrowane znakomitymi rysunkami, kształtowały i uwarściwiały kolejne pokolenia architektów, a legendarne programy telewizyjne „Piórkiem i węglem” przyczyniały się do propagowania dziedzictwa i potrzeby ochrony przemijających wartości kulturowych.

Opowieść o hrubieszowskim domu

Przykłady promieniowania myśli tego uczonego znajdziemy na Politechnice Krakowskiej, na macierzystym Wydziale Architektury. Dorobek naukowy i twórczy pochodzący z Hrubieszowa prof. Wiktora Zina stał się tu zaczynem kilku inicjatyw badawczych i projektowych, wyznaczając ideową oś projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji

do realizacji”⁴, realizowanego w latach 2021–2024 pod kierunkiem dr inż. arch. Izabeli Sykty. (Informacja na ten temat znajduje się m.in. w „Naszej Politechnice” nr 3 (323)/2022, s. 15–19 oraz w nr 4 (248) kwiecień 2024, s. 24–25). W projekcie „Hrubieszowski dom z klimatem” celem było zewidencjonowanie drewnianej zabudowy i tradycyjnych ogrodów Hrubieszowa oraz opracowanie wytycznych, tak by można było wykorzystać potencjał tkwiący w tych zasobach w lokalnym rozwoju, regeneracji krajobrazu i kształtowaniu odpornego środowiska zamieszkania w dialogu z *genius loci*. Ważne stało się, by równocześnie sprostac ideom zrównoważonego budownictwa — połączyć lokalne tradycje z nowoczesnymi rozwiązaniami pasywnymi i proklimatycznymi; opierając się zarówno na wiedzy dawnych pokoleń, jak i innowacyjnych ekotechnologiach. Badania terenowe, inwentaryzacje architektoniczno-krajobrazowe i plener rysunkowo-malarski (prace prowadzono także w domu rodzinnym prof. Zina) pozwoliły na zrozumienie lokalnego kontekstu oraz pełniejsze odczytanie i kontynuowanie przesłania Profesora, co znalazło wyraz w projektach „10+1 hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”. Owocem prac jest trzytomowa monografia pt. „Dom i ogród w krajobrazie Hrubieszowa”⁵, wydana w 2024 r. i dostępna w Repozytorium Biblioteki PK wraz z innymi opracowaniami projektu.

„Zrozumieć głębię duszy narodu”

Wiktor Zin był wybitną osobowością i niewyczerpanym źródłem inspiracji, nie tylko dla Wydziału Architektury PK. Zamość, do którego niegdyś Profesor „zaprosił całą Polskę”, w szczególnie sposób celebrował setną rocznicę jego urodzin. I tak, w Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamoyskiego 11 września, w ramach cyklu „Czwartki u Stanisława”, Izabela Sykta w wystąpieniu pt. „Profesor Wiktor Zin odkrywany na nowo” przybliżyła postać Profesora jako *spiritus movens* projektów „10+1 hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”. Dwa dni później, 13 września w Zamojskiej Akademii Kultury odbyła się ogólnopolska konferencja pt. „Zrozumieć głębię duszy narodu. Wokół twórczości, myśli i życia Wiktora Zina (1925–2007)”, zorganizowana przez Archiwum Państwowe w Zamościu, pod honorowym patronatem prezydenta miasta Rafała Zwolaka.

1. Zob.: A. Białkiewicz, „Wydobywał piękno starych budowli. Dzieś lat temu zmarł wybitny uczone i wspaniały gawędziarz w jednej osobie — Wiktor Zin”, *Nasza Politechnika* nr 5/2017, s. 25–28; J. Skrobot, „Zin. Architekt piękna”, Wydawnictwo Promotor, Kraków 2003; D. Grzymała, „Krajobraz twórczości Wiktora Zina”, *Biuletyn Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego*, Rok 44/2008, nr 1–2, s. 156–157.

2. W. Zin, „Piórkiem i węglem. Piękno niedostrzegane”, Arkady, Warszawa 1970; „Piórkiem i węglem. Piękno utracone”, Arkady, Warszawa 1974; „Narodziny krajobrazu kulturowego”, WSZiA, Rzeszów 2005.

3. W. Zin, „Budownictwo drewniane Hrubieszowa”, *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*, 1997 nr 2–3 (52–53), s. 27–33; „Miasto zwane Hrubieszowem”, *W kręgu kultury*, nr 1(14), Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, s. 35–37 i inne.

4. Projekt „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji”, finansowany był w ramach Programu „Rozwój Lokalny” ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014–2021 i realizowany w partnerstwie z gminą miejską Hrubieszów w latach 2021–2024.

5. „Dom i ogród w krajobrazie Hrubieszowa”, Oficyna Wydawnicza Atut, Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, Kraków — Hrubieszów 2024. T. 1, „Historia, tradycja i duch miejsca”, pod red. Anny Staniewskiej i Izabeli Sykty. T. 2, „Projektowanie w zgodzie z tradycją i klimatem”, pod red. Izabeli Sykty i Anny Staniewskiej; T. 3, „Projektowanie w kontekście miejsca i czasu”, pod red. Marcina Gierbienia i Agnieszki Greniuk.

Konferencję, którą moderowali dr Ewelina Polańska z Zamojskiej Akademii Kultury i dr Jakub Żygawski, dyrektor Archiwum Państwowego w Zamościu rozpoczęło wystąpienie córki prof. Wiktora Zina, prof. Moniki Zin-Oczkowskiej (Saksońska Akademia Nauk i Humanistyki w Lipsku). Mgr Maria Fornal — etnograf, emerytowany konserwator Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Zamościu — która od lat społecznie porządkuje spuściznę prof. Zina i aktywnie współpracuje z zespołem projektu „Rozwój lokalny Hrubieszowa — od partycypacji do realizacji” — opowiedziała o rodzinnym domu Wiktora Zina, odwołując się do jego wspomnień oraz innych materiałów, przekazanych do Archiwum Państwowego w Zamościu. Dr Jakub Żygawski podzielił się informacją o utworzeniu w zasobach zamojskiego archiwum dokumentów i pamiątek — tzw. „spuścizny prof. Wiktora Zina”, określanych jako „zinalia”. Trzon zbioru stanowią materiały z „Zinówki” i krakowskiej pracowni Profesora, przekazane przez Monikę Zin-Oczkowską, a pieczołowicie porządkowane i opisywane przez Marię Fornal.

Wydarzeniami, które uświetniły uroczystości ku czci Wiktora Zina, było przekazanie do Archiwum aktu nadania prof. Wiktorowi Zinowi tytułu Honorowego Obywatela Miasta Hrubieszowa wraz z symbolicznym kluczem do miasta. Odbyły się również finisaż wystawy rysunków prof. Zina w Zamojskim Centrum Ilustracji, a także premiera wydanej w tym roku przez Archiwum Państwowe w Zamościu książki pt. „Strzępy przebrzmiałego czasu”, zawierającej niepublikowane dotąd teksty i rysunki prof. Zina.

Żywe przesłanie

Konferencja pt. „Zrozumieć głębię duszy narodu...” zgromadziła liczne grono naukowców, przedstawicieli instytucji kultury i mieszkańców regionu. Była okazją do naukowej refleksji i do upamiętnienia prof. Wiktora Zina. Potwierdziła, że jego spuścizna i przesłanie pozostają żywe.

W konferencji uczestniczyła Katedra Architektury Krajobrazu Wydziału Architektury PK. Dr inż. arch. Izabela Sykta przedstawiła referat pt. „Genius loci — *genius artificis* domu rodzinnego profesora Wiktora Zina. Od »Zinówki« do »Wiktora« — opowieść kontynuowana w projekcie »Hrubieszowski dom z klimatem«”. Mgr inż. arch. kraj. Weronika Zielińska (doktorantka WA PK, autorka prac plenerowych), mgr inż. arch. Kamila Przytuła (absolwentka WA PK, współautorka projektu „Izaak” w ramach katalogu „10+1 hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”).

dziedzictwo kulturowe miasta (na kanwie pleneru malarskiego w Hrubieszowie, lipiec 2022)”. Prawdziwą gratką był wykład dr. hab. inż. arch. Piotra Patoczki, prof. PK pt. „Profesor Wiktor Zin — mistrz rysunku odręcznego i słowa polskiego”. Przy sztaludze, wzorem Wiktora Zina, połączył on wykład z wykonaniem szkicu⁶. W swoistej retrospekcji egzaminu u Profesora nastąpiło rysunkowe przeobrażenie drewnianej chaty w dwór, według Zina — archetyp polskiego domu, ukazujący „rozrodczą moc” drewnianej tkanki budowli.

Wydarzeniem towarzyszącym konferencji była przygotowana przez Wydział Architektury PK wystawa pt. „Wiktor Zin — »architekt piękna«. Profesor, który »nigdy nie rozstawał się ze swoim szkicownikiem«”⁷. Klamrą spinającą jest tu opowieść o hrubieszowskim domu rodzinnym prof. Zina. Wystawa prezentuje efekty prac badawczych

6. Zob.: 100. rocznica urodzin prof. Wiktora Zina [on-line] <https://www.facebook.com/share/p/1D4cMPHY6Z/> [Dostęp: 10.11.2025].

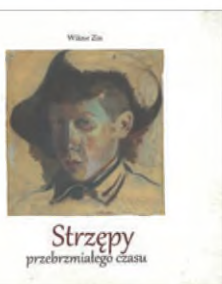
7. Autorzy wystawy: dr inż. arch. Izabela Sykta, mgr inż. arch. kraj. Agnieszka Greniuk, dr inż. arch. Marcin Gierbienieś, mgr inż. arch. kraj. Weronika Zielińska (doktorantka WA PK, autorka prac plenerowych), mgr inż. arch. Kamila Przytuła (absolwentka WA PK, współautorka projektu „Izaak” w ramach katalogu „10+1 hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”).

Odczyt Izabeli Sykty
w Książnicy Zamojskiej
Fot.: Ze zbiorów
Książnicy Zamojskiej

Piotr Patoczka szkicuje
chatę polską podczas
wykładu na konferencji
poświęconej
Wiktorowi Zinowi
Fot.: Izabela Sykta

Monika Zin-Oczkowska i Maria Fornal (trzecia i czwarta od lewej) wraz ze współautorkami wystawy „Wiktor Zin — »architekt piękna«...”: Weroniką Zielińską, Izabelą Syktą (od lewej) oraz Agnieszką Greniuk
Fot.: Katarzyna Fornal-Urbańczyk

W. Zin „Strzępy przebrzmiałego czasu”, Archiwum Państwowe w Zamościu 2025

i projektowych — od wykonanego w 1997 r. projektu dyplomowego dotyczącego adaptacji domu Wiktora Zina przy ulicy Kilińskiego w Hrubieszowie na Muzeum Rzemiosła Artystycznego⁸ poprzez inwentaryzacje architektoniczno-krajobrazowe „Zinówki”, sporządzone przez studentów Wydziału Architektury PK w 2022 r., po projekt domu nad rzeką „Wiktor”, zamykający kolekcję „10+1 hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”.

Na wystawę składają się też rysunki Wiktora Zina oraz szkice i obrazy wykonane podczas pleneru malarsko-rysunkowego w Hrubieszowie w 2022 r. przez studentki architektury krajobrazu, podążające śladami Profesora i z wielką wrażliwością rejestrujące piękno hrubieszowskich krajobrazów. Wystawa prezentowana była w Zamościu do 30 października i cieszyła się zainteresowaniem, szczególnie młodzieży licealnej i studentów odwiedzających tutejszą mediatekę.

8. Praca dyplomowa pt. „Hrubieszów, ul. Jana Kilińskiego 10. Projekt Muzeum Rzemiosła Artystycznego: Malarstwa, Szydełnictwa, Pozłotnictwa”, aut. Joanna Pawlak, promotor: prof. Wiktor Zin, Wydział Architektury PK 1997.

„Architekt piękna” — wystawa na Politechnice

Od 10 grudnia wystawę „Wiktor Zin — »architekt piękna«...” można oglądać w Galerii Wydziału Architektury przy ulicy Podchorążych 1. Symbolicznie zamyka ona rok celebrowania jubileuszu 80-lecia Politechniki Krakowskiej. Patronatem wydarzenia objęli rektor PK prof. Andrzej Szarata i dziekan Wydziału Architektury PK prof. Magdalena Kozień-Woźniak.

Podczas wernisażu nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu na najlepszy projekt zgłoszony w konkursie „10+1 hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”⁹. Koncepcje tych prac opracowywano w zespołach łączących badaczy i dydaktyków, dawnych uczniów prof. Zina, oraz po raz pierwszy stykających się z jego dorobkiem studentów architektury i architektury krajobrazu. Dla wszystkich uczestników było to formujące i pouczające doświadczenie.

W stulecie urodzin Wiktora Zina warto przekazywać kolejnym pokoleniom wciąż aktualne przesłanie o wartości tradycji i dostrzec w zabytkowych, drewnianych domach i dawnych ogrodach nie tylko przemijające piękno, ale szansę na budowanie odpornego „domu z klimatem” dla nas i przyszłych pokoleń. Twórcze kontynuowanie tradycji to nie przeżytek, a innowacja oraz lokalna odpowiedź na globalne zagrożenia. „Nie chronimy po to, by cofać się w przeszłość — zachowujemy, by wykorzystać przeszłość do budowania lepszej teraźniejszości”¹⁰.

Dr Izabela Sykta jest adiunktem w Katedrze Architektury Krajobrazu PK.

9. Katalog wystawy „10+1 Hrubieszowskich domów i ogrodów z klimatem”, [on-line] <https://heyzine.com/flip-book/0c699c9cd9.html>.
10. Z wykładu Paula Goldbergera pt. „Preservation: Where Do We Go From Here?”, wygłoszonego 8 kwietnia 2010 r. na konferencji „Preserving Historic Places, Indiana’s Statewide Preservation Conference”.

Daniel Nowak z Politechniki reprezentantem studentów w RIBA

Daniel Nowak
Fot.: Ze zbiorów Daniela Nowaka

Wybory do zarządu powstałego w maju europejskiego oddziału Royal Institute of British Architects (RIBA) Europe wygrał Daniel Nowak, student architektury na Politechnice Krakowskiej.

RIBA to prestiżowa organizacja, promująca najwyższe standardy architektury na całym świecie, udzielająca elitarniej akredytacji, potwierdzającej najwyższą jakość kształcenia na kierunku architektura, przyznająca nagrody architektoniczne. W Polsce jedyną szkołą wyższą, mającą taką akredytację, jest Politechnika Krakowska, a w Europie jest tylko dwanaście tak wyróżnionych szkół wyższych. Udział w organizacji daje studentom możliwość kontaktu z najlepszymi architektami na świecie. Reprezentantem studentów jest Daniel Nowak, który pełni rolę łącznika między nimi a strukturami RIBA, pomagając budować sieć współpracy.

— *Studenci, zrzeszeni w instytucie, mogą korzystać z RIBA Network, która to sieć nie ogranicza się tylko do Chapter Europe. Obejmuje wszystkie struktury, jakie RIBA stworzyła wcześniej m.in. dla Stanów Zjednoczonych, Chin, Hongkongu, Singapuru, Sri Lanki — tłumaczy Daniel Nowak. W ramach sieci RIBA możliwy jest udział w licznych konferencjach naukowych, szkoleniach, praktykach i innych międzynarodowych wydarzeniach, które podnoszą kwalifikacje oraz wiedzę z najnowszych, globalnych trendów w architekturze. Członkostwo w RIBA jest dla studentów i studentek architektury bezpłatne. Dyplomy absolwentów uczelni z akredytacją RIBA, takie jak na kierunku architektura przyznaje Politechnika Krakowska, są uznawane międzynarodowo, w Wielkiej Brytanii i w krajach, które uznają standardy instytutu.*

• |J.P.|

Wielokrotny jubileusz

Obchodom roku jubileuszowego Politechniki Krakowskiej towarzyszą także jubileusze jednostek uczelni. 55-lecie działalności obchodzi Centrum Pedagogiki i Psychologii Politechniki Krakowskiej, 15-lecie świętuje Uniwersytet Trzeciego Wieku Politechniki Krakowskiej.

Połączone uroczystości jubileuszowe CPiP i UTW odbyły się 15 października w Międzywydziałowym Centrum Edukacyjno-Badawczym PK „Działownia” i, jak się okazało w trakcie gali, nie były to jedyne okazje do świętowania. Wydarzenie prowadziły dyrektor Centrum Pedagogiki i Psychologii mgr Beata Romek oraz koordynatorka ds. UTW mgr Małgorzata Rakoczy. W bogatym programie obchodów jubileuszy znalazło się przypomnienie historii wielu instytucji związanych z CPiP, przemówienia gości oraz występy artystyczne.

Wśród uczestników uroczystości byli m.in. prorektor ds. nauki PK dr hab. inż. Magdalena Niemczewska-Wójcik, prof. PK; prorektor ds. studenckich PK dr inż. Marek Bauer; kanclerz PK mgr inż. Agnieszka Kostecka-Stec, koordynator ds. kształcenia pozawydziałowego dr inż. Otmar Vogt; prof. Józef Gawlik — rektor PK w latach 2005–2008; byli prorektorzy ds. kształcenia i współpracy z zagranicą — prof. Dariusz Bogdał (2008–2016) i prof. Jerzy Zajac (2016–2024), który sprawował pieczę nad CPiP i UTW; dr Gabriela Olszowska małopolska kurator oświaty; dr Piotr Hapanowicz, kierownik oddziału Muzeum Krakowa Pałac Krzysztoforów; dr Małgorzata Machaczka — pełnomocnik rektora UEK ds. UTW, a także reprezentanci wydziałów PK i Szkoły Doktorskiej PK oraz innych współpracujących jednostek i instytucji.

55 lat Centrum Pedagogiki i Psychologii PK

Mgr Beata Romek zaprezentowała zespół Centrum Pedagogiki i Psychologii, jego aktualną działalność i plany na przyszłość. Opisuując historię Centrum, przedstawiła także sylwetki ludzi, którzy je tworzyli. Wśród liderów szczególne miejsce zajmuje dr inż. Władysława Maria Francuz, prof. oświaty, kierująca Centrum od 1994 do 2014 r. Wspomnienia o niej i jej inicjatywach, będących dziś ważnym elementem dziedzictwa Politechniki Krakowskiej, pojawiały się często w wystąpieniach gości.

Prorektor ds. studenckich dr inż. Marek Bauer podsumował: — *Z ogromną przyjemnością widzę tyle osób w tej sali, bo to znaczy, że nasze centrum po prostu fantastycznie realizuje swoją misję, wpisując się w potrzeby uczelni. To jednostka, na której zawsze możemy polegać. Życzę, żebyście państwo dalej się rozwijali, niech zespół dalej będzie piękny, młody, dynamiczny.*

Małopolska kurator oświaty dr Gabriela Olszowska przypomniała, że działalność CPiP wspomagała rozwój małopolskiej oświaty: — *Urzędnicy Urzędu Miasta Krakowa, jak*

i późniejsi dyrektorzy i urzędnicy kuratorium oświaty kończyli tutaj studia. Jednostka ta wychowała także bardzo wielu dyrektorów małopolskich szkół.

Koordynator ds. kształcenia pozawydziałowego dr inż. Otmar Vogt, który jeszcze jako student uczył się w Zakładzie Nowych Technik Nauczania, przedstawił koordynowane przez siebie jednostki i podsumował ich współdziałanie na Politechnice w obszarze dydaktyki: — *Jestem koordynatorem działania tych jednostek, ale w mojej ocenie one potrafią ze sobą wspaniale współpracować.*

15 lat Uniwersytetu Trzeciego Wieku PK

Mgr Małgorzata Rakoczy, przypominając 15-letnią historię i dorobek Uniwersytetu Trzeciego Wieku PK im. dr inż. Władysławy Marii Francuz, prof. oświaty, działającego w ramach CPiP, zwróciła uwagę: — *Nasz Uniwersytet wyróżnia od innych tego typu jednostek to, że my stawiamy na tworzenie społeczności. Chcemy, żeby nasze studentki i nasi studenci w trakcie kształcenia mieli okazję do tworzenia nowych relacji oraz do przyjemnego spędzania czasu.*

Podziękowania w imieniu studentów UTW złożyła Teresa Baszak-Filipczuk, związana z UTW od samego początku, będąca przy tym inicjatorką i organizatorką wielu działań. Wykład inauguracyjny Uniwersytetu Trzeciego Wieku pt. „Jak i czego uczyć człowieka XXI wieku” wygłosiła Anna Nowak. Podzieliła się w nim swoimi doświadczeniami nauczycielki, w kontekście trwającej rewolucji spowodowanej przez wszechobecne media cyfrowe i sztuczną inteligencję.

Artystyczne związki

Od 1994 r. pod skrzydłami CPiP działa Akademicki Chór Politechniki Krakowskiej „Cantata”. Chór ten powstał 35 lat temu, a od 2001 r. jest pod batutą Marty Stós. Ma

Podczas gali z okazji 55-lecia CPiP oraz 15-lecia UTW nie zabrakło jubileuszowego tortu; (od lewej): Beata Romek, dyrektor CPiP, Anna Nowak i Małgorzata Rakoczy, koordynatorka ds. UTW
Fot.: Michał Pierewicz

Centrum Pedagogiki i Psychologii jest pozawydziałową jednostką dydaktyczną Politechniki Krakowskiej, specjalizującą się w kształceniu i doskonaleniu zawodowym. Historia Centrum zaczęła się na Politechnice Krakowskiej we wrześniu 1970 r. Powołano wtedy Zakład Nowych Technik Nauczania, który miał prowadzić samodzielną działalność dydaktyczną, przygotowując pracowników nauki do stosowania nowoczesnej techniki i technologii w kształceniu studentów. Program ZNTN był efektem prac zespołu pod kierownictwem doc. dr. hab. inż. Andrzeja Samka, który był pierwszym kierownikiem do 1973 r. W 1986 r. przy Zakładzie zostało powołane Studium Pedagogiczne, a później Studium Pedagogiczne dla Asystentów i Studium Pedagogiczne dla Absolwentów. W 1990 r. ZNTN przekształcono w Uczelniane Studium Pedagogiki i Psychologii. Zarządzeniem rektora z 1996 r. do zadań Uczelnianego Centrum należała humanizacja studiów technicznych. W 1999 r. nastąpiła zmiana nazwy na obecną – Centrum Pedagogiki i Psychologii. Aktualna siedziba znajduje się przy ulicy Juliusza Lea 114.

Centrum prowadzi różne formy kształcenia i doskonalenia: moduły humanistyczne, kursy, szkolenia

i warsztaty. W ramach Akademickiego Punktu Konsultacji Psychologicznych udziela wsparcia wszystkim studentom i pracownikom PK. Realizuje także studia podyplomowe, wśród których prym wiodą przygotowanie pedagogiczne dla nauczycieli oraz nauczycieli-psychologów, a także doradztwo zawodowe. Współpracuje z ministerstwami, komisjami egzaminacyjnymi i akredytacyjnymi, instytucjami naukowymi, edukacyjnymi, rządowymi i samorządowymi.

Uniwersytet Trzeciego Wieku Politechniki Krakowskiej został powołany przez władze uczelni w marcu 2010 r. w ramach CPIP. Jego działalność rozpoczęła się od Programu Rozwoju Osobistego „Radość Seniora” w formie cyklu wykładów o różnorodnej tematyce. Wraz z szybko rosnącym zainteresowaniem zajęciami rosta liczba ich uczestników, poszerzono więc ofertę o grupy tematyczne, a 15 października 2010 r. odbyła się pierwsza inauguracja roku akademickiego. Obecnie liczba studentów przekracza 200 osób, wśród których nie brakuje weteranów UTW, działających od samego jego początku.

urozmaicony repertuar. Śpiewają w nim studenci PK, koncertują w kraju i za granicą, zdobywając wiele nagród. Pod opieką Centrum jest także Krakowska Orkiestra Staromiejska, założona i prowadzona już od ponad 37 lat przez Wiesława Olejniczaka. Centrum współpracuje także z Centrum Młodzieży im. dr. Henryka Jordana, w którym działa Zespół Pieśni i Tańca „Małe Słowianki” im. drużyny Władysławy Marii Francuz, kierowany przez Bogusława Oleszko.

Zespół także świętuje jubileusz, gdyż powstał pół wieku temu, a jego założycielką i kierownikiem od początku istnienia do 2017 r. była Władysława Maria Francuz. W 2018 r. Zespół otrzymał jej imię.

Obchody rocznic powstania CPIP i UTW były okazją do zaprezentowania na scenie talentu członków Chóru „Cantata”, Krakowskiej Orkiestry Staromiejskiej i zespołu „Małe Słowianki”.
• |M.P.]

Gala jubileuszowa
CPIP oraz UTW
w Międzywydziałowym
Centrum Edukacyjno-
-Badawczym PK
„Działownia”
Fot.: Jan Zych

Doradztwo zawodowe na PK nieprzerwanie od 25 lat

MARIAN PIEKARSKI

Niestabnącym zainteresowaniem w ofercie edukacyjnej Politechniki Krakowskiej cieszą się studia podyplomowe z zakresu doradztwa zawodowego, prowadzone w Centrum Pedagogiki i Psychologii Politechniki Krakowskiej.

Z tej formy kształcenia skorzystało do tej pory prawie 900 absolwentów, co istotne, wywodzących się z całej Polski, nie tylko z regionu małopolskiego. Studia odbywają się od roku akademickiego 2001/2002 i zostały zainicjowane przez ówczesną dyrektorkę Centrum Pedagogiki i Psychologii PK dr inż. Marię Władysławę Francuz, profesor oświaty.

W tym roku, w sierpniu CPIP opuścił kolejny, 26. rocznik absolwentów studiów z zakresu „doradztwa kariery i rozwoju zawodowego”. Kształcenie trwało dwa semestry i obejmowało 361 godzin zajęć, prowadzonych w sześciu modułach, jak: wybrane zagadnienia prawa pracy; *personal branding* na rynku pracy, pracownik i doradca w cyfrowym świecie; psychologiczne aspekty doradztwa kariery; całonocne doradztwo kariery; doradztwo edukacyjno-zawodowe w systemie oświaty oraz praktykę zawodową (60 godzin).

Kwalifikacyjny charakter studiów uprawnia absolwentów do pracy w profesji doradcy zawodowego, doradcy kariery i doradcy rozwoju zawodowego w instytucjach wszystkich poziomów systemu oświaty i edukacji wyższej edukacji (zgodnie z rozporządzeniem ministra edukacji narodowej z dnia 14 września 2023 r. — Dz.U. 2023, poz. 2102) oraz w instytucjach rynku pracy [zgodnie z rozporządzeniem ministra rodziny, pracy i polityki społecznej z dnia 12 września 2024 — Dz.U. 2024, poz. 1372], jak i w sektorze gospodarki, biznesu.

Ponaddwudziestoletnie doświadczenie w dziedzinie kształcenia i tworzenia zaplecza dydaktycznego i naukowego w zakresie pedagogiki pracy i doradztwa zawodowego sprawiło, że Politechnika Krakowska była także partnerem merytorycznym w projektach edukacyjnych. Przedstawiciele Centrum byli konsultantami, ekspertami w tworzeniu podstaw programowych doradztwa zawodowego dla młodzieży

technikum i szkoły branżowej (projekt „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych” realizowało Ministerstwo Edukacji Narodowej) oraz opracowali programy doradztwa zawodowego dla krakowskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych („Krakowska Szkoła Doradztwa Zawodowego”, projekt gminy miejskiej Kraków). We współpracy z Urzędem Marszałkowskim Centrum zrealizowało projekt „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce”, dzięki któremu na PK studia podyplomowe z doradztwa zawodowego odbyło 162 nauczycieli z regionu (dodatkowo przygotowywali szkoły zawodowe do udziału w Festiwalu Zawodów). W roku akademickim 2025/2026 przy Zespole Szkół Architektoniczno-Budowlanych w Krakowie, w ramach projektu „Branżowe Centrum Umiejętności”, realizuje walidację i autobilansowanie kompetencji w zawodzie technik renowacji elementów architektury. Od lat organizowane są też szkolenia i kursy przygotowania pedagogicznego dla nauczycieli akademickich Politechniki Krakowskiej i Uniwersytetu Rolniczego.

Dr Marian Piekarski jest adiunktem naukowo-badawczym w Centrum Pedagogiki i Psychologii PK, pedagogiem pracy i doradcą zawodowym.

Absolwenci
26. edycji studiów
podyplomowych
z zakresu doradztwa
zawodowego
z wykładowcami
Fot.: Jan Zych

Maciej Czyż przewodniczącym Samorządu Studentów PK

Nowym przewodniczącym Samorządu Studentów Politechniki Krakowskiej w kadencji 2025–2027 został Maciej Czyż, student Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej PK. Zebranie wyborcze odbyło się 25 listopada.

Maciej Czyż pochodzi z Morawski (powiat jarosławski). Jest absolwentem Zespołu Szkół Drogowo-Geodezyjnych i Licealnych im. Augusta Witkowskiego w Jarosławiu. Studiuję na pierwszym roku biotechnologii przemysłowej na WiITCh. W 2024 r. ukończył na tym wydziale studia II stopnia na kierunku inżynieria chemiczna i procesowa. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego SSPK (2023–2025)

i przewodniczącego Wydziałowej Rady Samorządu Studentów WiITCh (2021–2023); m.in.: kierował sekcją logistyki podczas Juwenaliów Krakowskich (2023 r.); koordynował szkolenia z zakresu praw i obowiązków studentów; był szefem sztabu organizacyjnego 63. Egzotermicznego Rajdu PK. Gra w siatkówkę. Lubi książki popularnonaukowe i gry strategiczne. Parlament SSPK tworzy 36 studentów, w pracę samorządu na uczelni zaangażowanych jest około 200 osób. Podczas pierwszego posiedzenia wybrano przewodniczących komisji programowych oraz przedstawicieli studentów w organach uczelni, w tym w Senacie PK.

• |K.T.|

Fot.: Ze zbiorów
Macieja Czyży

Jubileusz 40-lecia Międzynarodowego Centrum Kształcenia im. prof. Stanisława Juchnowicza

31 lipca 1985 r. ówczesny minister nauki i szkolnictwa wyższego powołał na Politechnice Krakowskiej Ośrodek Kształcenia Urbanistów dla Krajów Rozwijających się. Inicjatorem i pierwszym dyrektorem tej jednostki, specjalizującej się w kształceniu cudzoziemców, był prof. Stanisław Juchnowicz, jeden z najwybitniejszych polskich urbanistów — znany m.in. jako współautor projektu Nowej Huty oraz urbanistycznej koncepcji Abudży, nowej stolicy Nigerii.

Prof. arch. Stanisław Juchnowicz, urbanista, lider Polskiego Klubu Ekologicznego, Honorowy Obywatel Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa, założyciel i wieloletni dyrektor, a obecnie patron MCK PK

Pomysł utworzenia ośrodka zrodził się właśnie w Nigerii, gdzie przyszły założyciel MCK pracował w latach 1972–1979. Pobyt w Afryce pozwolił prof. Juchnowiczowi bliżej poznać problemy związane z urbanizacją w krajach ubogich, m.in. szybko postępującą degradację środowiska i brak dobrze wykształconych projektantów.

Do kraju prof. Juchnowicz wrócił z ideą stworzenia ośrodka kształcenia kadr urbanistycznych i inżynierskich. Po kilku latach starań udało się uruchomić taką jednostkę i pozyskać pierwszych zagranicznych studentów oraz kandydatów na studia w Polsce na kierunku architektura i urbanistyka. Z biegiem lat profil jednostki się poszerzał. Wobec napływu osób, które chciały podjąć studia na różnych kierunkach technicznych, różnicowano programy dydaktyczne. Sukcesywnie wzrastała też liczba studentów z różnych krajów Afryki, Azji, Europy i obu Ameryk. Od lat 90. rosła liczba studentów polskiego pochodzenia, w szczególności z Białorusi, Ukrainy i Kazachstanu. Z czasem kursy przygotowawcze zdominowali licznie studenci z Europy Wschodniej.

Równolegle realizowano w Ośrodku prace naukowe i projektowe m.in. „Studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego obszaru Kraków-Wschód wraz z HTS”, obecnie stanowiące urbanistyczną kanwę dla projektu „Kraków — Nowa Huta Przyszłości”.

W 2002 r. Ośrodek Kształcenia Urbanistów został przekształcony w Międzynarodowe Centrum Kształcenia i Studiów Urbanistycznych. Cele jednostki obejmowały:

- kształcenie cudzoziemców — przygotowanie ich do studiów wyższych i doktoranckich na PK oraz na innych uczelniach w Polsce;
- tworzenie warunków dialogu młodych ludzi, reprezentujących różnorodne tradycje kulturowe i postawy wobec świata oraz wpajanie idei tolerancji i szacunku dla innych oraz
- działalność studialną i projektową z zakresu urbanistyki i kształtowania środowiska.

Dzięki skutecznej rekrutacji kursantów i rozwijaniu metodyki nauczania języka polskiego jako obcego, cele związane z kształceniem zdominowały profil jednostki. W ciągu wielu lat wypracowano w Centrum kompleksowy system przyjmowania cudzoziemców, nostryfikacji dyplomów, kształcenia przygotowawczego i kierowania na studia. System ten objął współpracę z placówkami dyplomatycznymi, służbami, polskimi i zagranicznymi urzędami i agencjami oraz wieloma uczelniami.

W 2007 r. nastąpiła zmiana nazwy jednostki na Międzynarodowe Centrum Kształcenia PK. W 2009 r. Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (BUWiWM) oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) potwierdziły szczególne uprawnienia MCK PK jako jednej z pięciu akredytowanych jednostek, prowadzących w Polsce kursy przygotowawcze do studiów I, II i III stopnia.

Prawie dwustu kursantów rozpoczęło bieżący rok akademicki w MCK PK

Po przekształceniu BUWiWM w Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA) Centrum nadal z sukcesami uczestniczy w konkursach i postępowaniach akredytacyjnych, uzyskując akredytacje NAWA i MKiDN do prowadzenia kursów przygotowawczych dla stypendystów programów im. gen. Władysława Andersa, im. Stefana Banacha oraz umów międzynarodowych i współpracy bilateralnej, jak również stypendystów ministra kultury i dziedzictwa narodowego, planujących studia na polskich uczelniach publicznych. MCK prowadzi równocześnie własne rekrutacje, przyciągając każdego roku kilkudziesięciu cudzoziemców, zainteresowanych studiami w Polsce.

Współcześnie działalność Centrum obejmuje kursy przygotowawcze do studiów i badań w dziedzinach nauk inżyniersko-technicznych, ścisłych i przyrodniczych oraz społecznych. MCK jest też jedynym w Polsce akredytowanym przez NAWA ośrodkiem przygotowującym do studiów w dziedzinie sztuki.

W ciągu 40 lat funkcjonowania kursy przygotowawcze w Centrum ukończyło ponad 4 tys. osób z około 60 krajów świata. Kilkaset absolwentek i absolwentów kontynuowało albo kontynuuje kształcenie na wydziałach PK.

Obecnie w MCK uczy się 168 kursantów. W większości są to kandydaci na studia inżyniersko-techniczne.

Od 2015 r. realizowane są w Centrum także studia podyplomowe na kierunku zarządzanie zrównoważonym rozwojem miast, a w latach 2019–2021 prowadzono studia podyplomowe na kierunku *CSR Management*.

Zgodnie z ideą prof. Juchnowicza wszystkim osobom kształcącym się w MCK wpajane są idee zrównoważonego rozwoju, demokracji, wielokulturowości i społeczeństwa obywatelskiego. Centrum organizuje seminaria i konferencje dotyczące środowiska zurbanizowanego, współpracując z czołowymi organizacjami pozarządowymi, aktywnymi w tej dziedzinie, m.in. Project for Public Spaces, INTBAU i Fundacją Sendzimira. MCK uczestniczyło też w projektach Europejskiego i Afrykańskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (EUA i AUA), wspierających internacjonalizację szkolnictwa wyższego, a zwłaszcza zbliżenie uczelni europejskich i afrykańskich.

Dr Tomasz Jeleński jest adiunktem naukowo-dydaktycznym, dyrektorem Międzynarodowego Centrum Kształcenia PK.

Biuro Doskonalenia Kadr. Nowe ogniwo rozwoju pracowników PK w duchu *HR Excellence in Research*

RENATA
KSIĄŻEK-PARTYKA

Politechnika Krakowska jest wyróżniona prestiżowym znakiem *HR Excellence in Research*, co potwierdza, że stwarza naukowcom najlepsze, zgodne z europejskimi standardami warunki pracy w realizacji działalności naukowej i badawczo-rozwojowej. W dłuższej perspektywie wyróżnienie to wspiera budowanie konkurencyjności naszej uczelni oraz wzmacnianie jej pozycji na arenie międzynarodowej — szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej.

Ważnym etapem tych działań była wizyta ekspertów Komisji Europejskiej 21 listopada 2025 r., oceniających proces odnowienia wyróżnienia *HR Excellence*. Eksperti podkreślili wysoki poziom zaangażowania PK, spójność i jakość prezentowanych działań, a także dojrzałość procedur dotyczących rekrutacji i rozwoju kadry. Pozytywna atmosfera wizyty potwierdziła, że obrany kierunek działań jest właściwy i przynosi realne efekty.

Aby nadal rozwijać działania na rzecz pracowników i doktorantów oraz dbać o najwyższe standardy pracy i rekrutacji, z dniem 1 lipca 2025 r. rektor PK, prof. Andrzej Szarata, powołał Biuro Doskonalenia Kadr (BDK). Nowa jednostka, którą tworzą mgr Renata Książek-Partyka i mgr Ewelina Szeląg, zastąpiła dotychczasowe stanowisko ds. doskonałości kadr. Do zadań Biura należy m.in. monitorowanie procesów rekrutacyjnych pracowników naukowych, opiniowanie procedur konkursowych, administrowanie uczelnianym kontem w systemie Euraxess — Europejskim

Portalu dla Naukowców, opracowywanie i koordynacja uczelnianej oferty szkoleń i programów rozwojowych, a także prowadzenie i aktualizacja serwisu internetowego *HR Excellence in Research*. Biuro koordynuje działania związane z utrzymaniem wyróżnienia *HR Excellence in Research* oraz wdrażaniem polityki otwartej, transparentnej i opartej na kryteriach merytorycznych rekrutacji (OTM-R), zapewniając zgodność procesów rekrutacyjnych PK z europejskimi standardami, określonymi w Europejskiej Karcie Naukowca.

Wyróżnienie *HR Excellence in Research* oraz działalność Biura Doskonalenia Kadr przekładają się bezpośrednio na jakość środowiska pracy i możliwości rozwoju kadry Politechniki Krakowskiej. Dzięki tym działaniom pracownicy i doktoranci mogą korzystać z nowych inicjatyw szkoleniowych, programów, wspierających rozwój naukowy i kompetencyjny, a także z coraz bardziej otwartych i przyjaznych procesów rekrutacyjnych, zgodnych z europejskimi wartościami i zasadami etyki w nauce.

Więcej informacji o działalności Biura Doskonalenia Kadr oraz wyróżnieniu *HR Excellence in Research* można znaleźć pod adresem: <https://hraward.pk.edu.pl/> lub klikając logotyp wyróżnienia na stronach Politechniki Krakowskiej.

Mgr Renata Książek-Partyka koordynuje prace Biura Doskonalenia Kadr.

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

Nagrodzono idee na kluczowe miejsce Krakowa

Mgr inż. arch. Alicja Hrehorowicz-Nowak — asystentka w Katedrze Planowania Przestrzennego, Projektowania Urbanistycznego i Ruralistycznego Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej oraz mgr inż. arch. Dagmara Gil zdobyły pierwsze miejsce w konkursie „Re-Think — Architectural and Urban Competition”.

Konkurs odbywał się w ramach Międzynarodowego Biennale Architektury w Krakowie, organizowanego przez Stowarzyszenie Architektów Polskich (SARP) Oddział w Krakowie, Miasto Kraków i pod patronatem Wydziału

Architektury PK. Tegoroczna edycja poświęcona była relacji przestrzennej i funkcjonalnej Wzgórza Wawelskiego z miastem i bulwarami wiślanymi. Konkurs miał charakter ideowy — jego celem było przemyślenie na nowo kluczowego miejsca Krakowa i znalezienie harmonijnego połączenia między dziedzictwem, przestrzenią publiczną a współczesnymi potrzebami miasta.

Projekt absolwentek Wydziału Architektury PK pt. „Prze-Pływy” zachwycił jury świeżym spojrzeniem na otoczenie Wawelu, wrażliwością przestrzenną i zrozumieniem dla kontekstu historycznego i społecznego. Projektantki podkreślają: — *Nasza praca to próba nowego spojrzenia na Wzgórze Wawelskie i jego relację z miastem. Założeniem konkursu było otwarcie Wawelu na Kraków i przemyślenie ponownie otoczenia Wzgórza Wawelskiego. Staraliśmy się uchwycić problemy komunikacyjne, funkcjonalne, widokowe i zaproponować rozwiązania, które poprawiłyby integralność, funkcjonalność otoczenia i jednocześnie nie stały się konkurencyjne lub ingerujące nadmiernie w charakterystyczne widoki Krakowa i jego dziedzictwo.*

Mimo ideowego charakteru pracy, w projekcie zaproponowano praktyczne rozwiązania przyrodnicze, rekreacyjne, edukacyjne, zielonej i błękitnej infrastruktury oraz ujednolicenie układu komunikacyjnego z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

• |MAS|

Laureatki konkursu z nagrodami głównymi (od lewej): Dagmara Gil oraz Alicja Hrehorowicz-Nowak
Fot.: Jan Zych

Rekompozycja otoczenia Wzgórza Wawelskiego: wizualizacja deptaka wzdłuż ulicy Bernardyńskiej; pawilonu turystyczno-wystawowego oraz fragmentu bulwarów

MAJA ZIĘTARA

ZDJĘCIA: JAN ZYCH

XX Inżynierskie Targi Pracy Politechniki Krakowskiej za nami

23 października w hali Centrum Sportu i Rekreacji PK pracodawcy spotkali się ze studentami i absolwentami naszej uczelni. Organizatorem Inżynierskich Targów Pracy PK było, jak co roku, Biuro Karier PK.

W targach pracy na PK wzięło udział 47 pracodawców z kraju i zagranicy. Wystawcy byli zadowoleni z frekwencji. Tegoroczną edycję targów odwiedziło bowiem ponad 1000 osób. Skorzystali z tej możliwości również studenci z wykładowcami w ramach zajęć dydaktycznych, realizowanych w tym dniu.

Wydarzenie cieszy się zainteresowaniem młodzieży, która poszukuje zatrudnienia lub atrakcyjnego stażu. Zarówno studenci, jak i absolwenci uczelni podkreślają, że jest to dobry sposób na pozyskiwanie wiedzy o rynku pracy i wymaganiach pracodawców. Obie strony doceniają fakt, że w jednym czasie i miejscu można nawiązywać bezpośrednie kontakty. Dla pracodawców ma to znaczenie także w promocji marki.

Większość firm umożliwia studentom realizację praktyk studenckich, najczęściej przyjmując na nie słuchaczy po

drugim i trzecim roku studiów pierwszego stopnia, ale do współpracy zapraszani są coraz młodszy, już nawet po pierwszym roku studiów. W rekrutacji, jak twierdzą przedstawiciele przedsiębiorców, najczęściej pod uwagę brane są: kierunkowe wykształcenie, doświadczenie zawodowe na podobnym stanowisku, specjalistyczna wiedza, a także umiejętności interpersonalne i znajomość języków obcych. Prawie połowa z obecnych na targach pracodawców zadeklarowała, że zatrudnia absolwentów PK i ocenia ich przygotowanie do pracy jako bardzo dobre lub dobre. Ich zdaniem, absolwenci PK wyróżniają się nie tylko solidną wiedzą merytoryczną i specjalistyczną, ale także umiejętnościami szybkiego uczenia się i opanowywania nowych kompetencji. Są przygotowani do samodzielnego diagnozowania i rozwiązywania złożonych problemów technicznych. Potrafią efektywnie zarządzać swoim czasem i zadaniami, co jest ważne w dynamicznym środowisku pracy,

jak również posiadają umiejętności komunikacyjne i pracy zespołowej.

Dr Maja Ziętara jest kierownikiem Biura Karier Politechniki Krakowskiej.

Miasto — kocham i rozumiem?

Filip Springer i Stanisław Mazur gośćmi Politechniki Krakowskiej

KRYSTYNA WIATR

Do inspirującego spotkania doszło 6 listopada w Międzywydziałowym Centrum Edukacyjno-Badawczym „Działownia” PK. W ramach cyklu Biblioteki Kraków „Biblioteka w miejscach nieoczywistych” na PK gościli reportażysta, pisarz i fotograf Filip Springer oraz wiceprezydent miasta Krakowa, odpowiedzialny za ład przestrzenny i politykę zrównoważonego rozwoju Stanisław Mazur. Spotkanie, którego temat brzmiał: „Miasto — kocham i rozumiem”, prowadziła dyrektor Biblioteki Kraków Agnieszka Staniszevska-Mól. W organizację wydarzenia włączyła się także Biblioteka Politechniki Krakowskiej.

Filip Springer jest zaangażowanym obserwatorem, celnym i wrażliwym krytykiem architektury oraz organizacji przestrzeni, bliska jest mu idea miasta „żywego organizmu”. To autor wielu poświęconych tej tematyce książek, m.in.: „Miedzianka. Historia znikania”, „Wanna z kolumnadą. Reportaże o polskiej przestrzeni”, „13 pięter”, „Źle urodzone. Reportaże o architekturze PRL-u”, „Szara godzina. Czas na nową architekturę”. Podczas spotkania autor, pochodzący z Poznania, podzielił się swoimi wrażeniami sprzed lat, z pierwszej w życiu wizyty w Krakowie, ale i spostrzeżeniami dotyczącymi rozwoju miast w Polsce, architektury mieszkaniowej i zmian zachodzących w miejskiej przestrzeni. Zwrócił uwagę na rolę samorządowców oraz aktywistów społecznych, tj. mieszkańców, w tworzeniu przyjaznej przestrzeni, również na wartość bioróżnorodności obszarów miejskich oraz na to, jak ważne jest, by w miastach powstawały ogólnodostępne obiekty kulturalno-edukacyjne.

Zaproszony do rozmowy gość specjalny, wiceprezydent Krakowa Stanisław Mazur — z wykształcenia politolog, profesor i były rektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (2020–2024), od lat silnie zaangażowany w rozwój życia publicznego Krakowa, m.in. jako prezes Fundacji Gospodarki

Stanisław Mazur (z lewej) i Filip Springer w rozmowie z Agnieszką Staniszevska-Mól
Fot.: Jan Zych

i Administracji Publicznej w Krakowie (2007–2009) czy członek Rady Służby Cywilnej (2009–2015) i inicjator i członek Stowarzyszenia „Lepszy Kraków” — zgodził się, że kluczowe w poznawaniu miasta są spacerzy wzdłuż i wszerz, przydatne jest zagłębienie do pustostanów oraz odwiedzanie „typowych” blokowisk. Za najważniejszą obydwa panowie uznali rozmowę z mieszkańcami, obserwację zachowań „lokalistów” i empatyczne wsłuchiwanie się w ich potrzeby.

Obu gości łączy nie tylko afekt do architektury, ale także pasja czytelnictwa, co wyraziło się poparciem idei stworzenia nowoczesnej Mediateki, pod patronatem Biblioteki Kraków. Wybudowana w centrum miasta, łączyłaby funkcję miejsca integracji społecznej, dedykowanego wydarzeniom kulturalno-rozrywkowym, warsztatów oraz spotkaniom, ale i przestrzeni, w której w czytelniach oraz pracowniach multimedialnych można by korzystać z tradycyjnych i cyfrowych zbiorów.

Mgr Krystyna Wiatr pracuje w Oddziale Udostępniania Zbiorów Biblioteki PK.

Nagroda im. Jerzego Ciesielskiego po raz 30.

Nagrodę imienia Jerzego Ciesielskiego — pracownika naukowego i nauczyciela akademickiego Politechniki Krakowskiej — wręczono w tym roku 9 października, w dniu 55. rocznicy jego tragicznej śmierci.

Ks. Paweł Bortkiewicz prezentuje nagrodę, ikonę przedstawiającą Świętą Rodzinę
Fot.: Jan Zych

Wyróżnienie przyznawane przez środowisko *pro-life* za szczególne zasługi w dziele umacniania rodzin otrzymał ks. prof. Paweł Bortkiewicz — duchowny katolicki, chrystusowiec (TChr), teolog i etyk. Uroczystość tradycyjnie odbyła się w Sali Senackiej Politechniki Krakowskiej.

Laureat jest profesorem nauk teologicznych, specjalizuje się w teologii moralnej, a małżeństwem i rodziną zajmuje się nie tylko jako przedmiotem pracy naukowej, ale i w aspekcie duszpasterskim. Znany jako autor publikacji i komentator w mediach, również na

temat nauczania św. Jana Pawła II. Był wykładowcą i dziekanem (2002–2008) Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, od 2023 r. zatrudniony w Wyższej Szkole Kultury Społecznej i Medialnej w Toruniu. Jest członkiem Komitetu

Nauk Teologicznych PAN; Rady Programowej Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się” w Krakowie i Akademii Kopernikańskiej w Warszawie.

Na uroczystość wręczenia Nagrody im. Czcigodnego Sługi Bożego Jerzego Ciesielskiego — Ojca Rodziny, jak brzmi pełny tytuł wyróżnienia, przybył metropolita krakowski abp Marek Jędraszewski. Sylwetkę patrona nagrody, a także postać ks. prof. Pawła Bortkiewicza przedstawił prof. Janusz Kawecki wieloletni pracownik naukowy Wydziału Inżynierii Lądowej PK i przewodniczący Kapituły Nagrody.

Władze uczelni reprezentował rektor prof. Andrzej Szarata. W gronie zaproszonych gości był prof. Kazimierz Furtak, rektor PK w kadencji 2008–2016 oraz dr inż. Adam Kisiel, były redaktor naczelny TRK „Źródło”. Na uroczystość przybyło grono przedstawicieli duchowieństwa krakowskiego, w tym główny referent ds. kanonizacyjnych w archidiecezji krakowskiej ks. Andrzej Scaber, związani z parafią św. Floriana i duszpasterstwem akademickim proboszcz ks. Łukasz Michalczewski i ks. prałat Grzegorz Szewczyk. Obecni byli laureaci nagrody z lat poprzednich, m.in.: Józef Dąbrowski, red. Czesław Rysza, o. Tadeusz Rydzik, dr n. med. Czesław Sudewicz i dr Jarosław Szarek.

Uroczystości przez wiele lat towarzyszyła pielęgnująca pamięć o Mężu Danuta Ciesielska, która z Politechniką Krakowską była związana również zawodowo, jako nauczyciel wychowania fizycznego i wykładowca w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (w latach 1971–1984). Odeszła w sierpniu w wieku 96 lat.

• |R.|

W duchu wdzięczności. XIII Zaduszki PK

Pamięć o przeszłości określa tożsamość każdej wspólnoty. Szczególnego znaczenia w roku jubileuszu 80-lecia Politechniki Krakowskiej nabrały XIII Zaduszki PK.

Uroczystość zorganizowało 5 listopada br. Koło Seniorów Stowarzyszenia Wychowanków Politechniki Krakowskiej wspólnie z Uniwersytetem Trzeciego Wieku PK i przy udziale Samorządu Studentów PK. Tego dnia w bazylice św. Floriana została odprawiona Msza św. w intencji wszystkich zmarłych pracowników, studentów, wychowanków i sympatyków PK oraz w intencji rychłej beatyfikacji Czcigodnego Sługi Bożego Jerzego Ciesielskiego. Postać tego wyjątkowego człowieka — naukowca, inżyniera, ojca rodziny i członka „Środowiska”, ukształtowanego w okresie, gdy wikarym w kościele św. Floriana był Karol Wojtyła, przybliżono podczas seminarium, które odbyło się w murach PK w godzinach przedpołudniowych (na s. 32–35 publikujemy wspomnienia poświęcone Jerzemu Ciesielskiemu).

Liturgię sprawowali ks. Andrzej Scaber, główny referent ds. kanonizacyjnych w archidiecezji krakowskiej oraz proboszcz parafii św. Floriana, ks. kanonik Łukasz Michalczewski. W homilii wygłoszonej podczas Mszy św. ks. Andrzej Scaber pytał: „*quid est veritas?*”. Wyliczając imiona uczonych, którzy na przestrzeni wieków stali się dla chrześcijan znakiem, jak: św. Jan Kanty, Sługa Boży Piotr Skarga, św. Józef Sebastian Pelczar, św. Karol Wojtyła, podkreślał, że na tę drogę dążenia do świętości wkroczył także Jerzy Ciesielski.

Nabożeństwo poprzedził apel pamięci. Wspomniano zmarłych członków społeczności akademickiej, szczególną uwagę kierując ku najstarszym naukowcom, którzy tworzyli zręby PK, jak śp. profesorowie: Romuald Rośkoński (ur. w 1880 r.; kierownik Katedry Budownictwa Wodnego), Marcin Chmaj (ur. w 1890 r.; kierownik Katedry Budowy Dróg) i Mieczysław Wrona (ur. w 1905 r.; kierownik Katedry Geodezji) czy urodzeni przed stu laty

architekci Wiktor Zin i Witold Cęckiewicz. Przywołano też nazwiska nieżyjących profesorów Michała Życzkowskiego, w 95. rocznicę urodzin i Zenona Waszczyszyna, w 90. rocznicę urodzin, a także zmarłego 20 lat temu prof. Adama Kleczkowskiego (kierownik Zakładu Budowy Pojazdów Samochodowych) i mgr. inż. Zygmunta Kamińskiego, jednego z pierwszych studentów Wydziałów Politechnicznych, zmarłego w 2015 r. W tym roku przypomniano o rektorach PK, profesorach: Ludomirze Sleńdzińskim — w 45. rocznicę śmierci, Tadeuszu Środulskim — w 30. rocznicę śmierci, Władysławie Muszyńskim — w 20. rocznicę śmierci i zmarłym dwa lata temu Andrzejowi Białkiewicz.

O oprawę muzyczną liturgii zadbał Akademicki Chór PK „Cantata”, prowadzony przez Martę Stós. W ceremonii uczestniczyli rektor PK prof. Andrzej Szarata, władze Stowarzyszenia Wychowanków PK, KU NSZZ „Solidarność”, przedstawiciele ZNP, słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku PK oraz grono pracowników i studentów uczelni. W tygodniu poprzedzającym politechniczne Zaduszki, jak co roku, znicze zapłonęły w miejscach pochówku członków akademickiej wspólnoty na cmentarzach w Krakowie, ale i w Wieliczce, Zebrzydowicach, Suchej Beskidzkiej i Sanoku. Ukazała się okolicznościowa publikacja upamiętniająca zasłużonych członków wspólnoty akademickiej.

• |K.T.|

Fot.: Jan Zych

Drzeworyty Krystyny Wróblewskiej w Muzeum PK

Wybitnych twórców Politechniki przywołano podczas specjalnego wieczoru zaduszkowego 6 listopada, połączonego z wernisażem wystawy prac artystki, malarki, a zarazem pedagoga Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej, Krystyny Wróblewskiej.

Na wystawie zaprezentowano wykonany przez nią cykl drzeworytów, zatytułowany „Ojciec nasz”. Tekę obejmuje 11 grafik, ilustrujących kolejne wersy popularnej w naszym kręgu kulturowym modlitwy. Zbiór ukazał się w 1950 r. nakładem Stowarzyszenia PAX. Został specjalnie zakupiony do Muzeum PK z okazji trwającego jubileuszu 80-lecia Politechniki Krakowskiej.

Jest to kolejna z wystaw Muzeum PK, odwołujących się do bogatego i zróżnicowanego dorobku pracowników Politechniki Krakowskiej, bo jak powiedziała w trakcie wernisażu kustosz Muzeum i kurator wystawy, Lilianna Lewandowska: — *Muzeum to miejsce, w którym chcemy pielegnować dobrą pamięć...* Oficjalnego otwarcia wystawy dokonała prorektor PK dr hab. inż. Katarzyna Bizon, prof. PK. Podkreślając symbiozę nauki i sztuki, zachęcała również do zwiedzania całorocznej ekspozycji „Osobowości Politechniki Krakowskiej”, przygotowanej w Muzeum PK, by uczcić jubileusz uczelni. Niezwykłą okolicznością był udział w spotkaniu osób spokrewnionych z bohaterami wystawy. Zaproszenie przyjęli m.in.: Anika Życzkowska, Marek Rączka, Ewa Płachecka, Małgorzata Juchnowicz-Sroka, Marek Korski z rodziną, Jadwiga Zdeb — córka Mirosława Krzyżarskiego, z wnukiem, państwo Mazurkiewiczowie, Krzysztof Ciesielski, Tomasz Szewczyk — wnuk prof. Kazimierza Szewczyka; Anna Novak-Rygiel — wnuczka Zygmunta Novaka oraz Kamil Dobosz, wnuk prof. Stanisława Bednarskiego, z rodziną.

W spotkaniu uczestniczyli również byli i obecni członkowie Rady Muzeum PK z prof. Barbarą Bartkiewicz, przedstawiciele władz wydziałów PK — dr hab. inż. Maciej Sułowicz, prof. PK — dziekan Wydziału Inżynierii Elektrycznej i Komputerowej, prof. Marek Kozień — dziekan Wydziału Mechanicznego, prof. Przemysław Jodłowski — prodziekan Wydziału Inżynierii i Technologii Chemicznej, prof. Krzysztof Kluszczyński — przewodniczący Komitetu Obchodów Jubileuszu PK, prof. Kazimierz Furtak — były rektor PK, Izabela Paluch — prezes

Stowarzyszenia Wychowanków PK, mgr Małgorzata Bocheńska — kierownik Działu Poligrafii PK, także członkowie Koła Seniorów Uniwersytetu Trzeciego Wieku PK.

Zaduszkowy wieczór w Muzeum został uświetniony występem akademickiego chóru PK „Cantata”, który zaproponował interpretację modlitwy „Ojciec nasz” oraz recitalem śpiewaczki operowej Katarzyny Oleś-Blachy i pianistki Marty Mołodyńskiej-Wheeler. W repertuarze znalazły się utwory Fryderyka Chopina, Stanisława Moniuszki, Astora Piazzoli oraz kompozycje M. Mołodyńskiej-Wheeler, także do słów Juliana Tuwima i Marii Jasnorzeżewskiej-Pawlikowskiej.

• |K.T.|

Krystyna Wróblewska (1904–1994) przed II wojną światową związana była z wileńskim środowiskiem artystycznym. Studiowała na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, m.in. pod kierunkiem Ludomira Sleńdzińskiego (rektor PK w latach 1954–1956); należała do „Grupy Wileńskiej”. W 1945 r. osiadła w Krakowie. Pracowała jako wykładowca na Wydziale Architektury — jednym z trzech Wydziałów Politechnicznych AG, stanowiących załóżek Politechniki Krakowskiej — w Katedrze Rysunku, od momentu jej powstania w 1945 r. (kierowała nią w latach 1960–1970; następnie została kierownikiem działającego w obrębie katedry Zakładu Rysunku, Malarstwa i Rzeźby PK). W 1974 r. przeszła na emeryturę. Była przewodniczącą formacji Grupa Dziewięciu Grafików. Zajmowała się głównie grafiką warsztatową (drzeworyt) oraz malarstwem i rysunkiem.

Plakat dotyczący wystawy

Katarzyna Bizon, prorektor PK z katalogiem wystawy
Fot.: Jan Zych

W 55. rocznicę śmierci Jerzego Ciesielskiego

Jerzy Ciesielski
Fot.: Ze zbiorów
archiwum rodzinnego

Minęło 55 lat od tego wieczora, kiedy Jerzy Ciesielski wraz ze swymi dziećmi, Piotrusiem i Kasią, zatonął podczas katastrofy statku wycieczkowego. Miała to być wycieczka dla całej rodziny.

Przybyli do Chartumu, aby być razem w drugim roku pracy Jerzego w stolicy Sudanu. Rok wcześniej rozpoczął na tamtejszym uniwersytecie pracę jako *Visiting Professor*. Zginął, mając 41 lat. Jego życie — zawarte między datą urodzenia (12 lutego 1929 r.) a datą śmierci (9 października 1970 r.) — było krótkie, ale zadziwia bogactwem dokonań. Warto je — chociaż w skrócie — przywołać w czasopiśmie Uczelni, której był absolwentem i pracownikiem. Okazuje się bowiem, że pamięć o Jerzym Ciesielskim nie tylko trwa, ale inspirowa do podejmowania inicjatyw różne środowiska, często dosyć odległe od Politechniki Krakowskiej.

Zwyczajny i niezwykły

Niniejsze świadectwo jest moją odpowiedzią na zaproszenie Redakcji do przypomnienia sylwetki Jerzego Ciesielskiego na łamach „Naszej Politechniki”. Dostosowując się do wymagań, wyrażonych „liczbą znaków ze spacjami”, ograniczę się do subiektywnie wybranych, najważniejszych informacji.

Spoglądając na dokonania Jerzego Ciesielskiego, trzeba uwzględnić warunki, w których przyszło mu żyć, oraz życiowy program, który przyjął w 1948 r., w roku swojej matury. W swoich „Notatkach” zapisał wtedy: „Chcę, postanowiłem myśli zawarte w Ewangelii odnieść do codziennego życia”. I był w tym konsekwentny, zarówno gdy podjął kontakt z ks. Janem Pietraszką oraz z Iuventus Christiana, a potem gdy uczestniczył w duszpasterstwie studentów przy parafii św. Floriana, prowadzonym przez ks. Karola Wojtyłę i współtworzył grupę określaną z czasem jako „Środowisko”, jak i wówczas, gdy włączył się w Ruch Focolari. Te kontakty służyły jego formacji religijnej i społecznej. Jednak w PRL-u dyktatura jednej partii (PZPR) z każdym rokiem stawała się coraz większa, a osoby, pragnące wraz z poszerzaniem swojej wiedzy zawodowej rozwijać się duchowo, natrafiały na bariery, utrudniające awans. Z tego powodu Jerzy Ciesielski po zakończeniu studiów magisterskich (1954 r.) rozpoczął pracę na stanowisku inżynierjotechnicznym. Do zajęć ze studentami został dopuszczony dopiero po uzyskaniu stopnia doktora, w 1960 r. Studenci prawie natychmiast odkryli jego zdolności dydaktyczne i wkrótce został laureatem konkursu na najlepszego dydaktyka Wydziału Budownictwa Łądo-

wego. Kiedy otrzymał stopień doktora habilitowanego (w 1968 r.), przewodnia partia — w swym stanowisku skierowanym do rektora PK — stwierdziła, iż w jego miejscu pracy nie ma etatu docenta. Niedługo potem na takich stanowiskach zostało zatrudnionych czterech doktorów. Stanowiska nie było tylko dla niego. Zapewne to stało się powodem przyjęcia przez Jerzego Ciesielskiego pracy w Sudanie.

Wszystko to jeszcze bardziej mobilizowało go do aktywności naukowej i zawodowej. Zaangażowanie naukowe dotyczyło: technologii zbiorników sprężonych, technologii łączenia i wzmacniania konstrukcji z betonu. Jerzy Ciesielski był w owym czasie w Polsce pierwszym badaczem, który opracował podstawy teoretyczne i podał metody praktycznego stosowania żywic epoksydowych do wzmacniania konstrukcji budowlanych. Reprezentował dyscyplinę naukową „budownictwo”, rozwijał badania z zakresu konstrukcji żelbetowych, ale angażował się również w rozwiązywanie praktycznych zagadnień z zakresu techniki. Był również twórcą patentów i zastrzeżeń patentowych. Wszystkie opracowane przez niego i realizowane koncepcje zmierzały do wspólnego celu, by: „poprzez jasną interpretację zachodzących zjawisk ułatwić ich zrozumienie (istotę), wyznaczyć nieznane parametry i w ten sposób pomóc inżynierom, zajmującym się projektowaniem i realizacją konstrukcji”.

Byłem studentem Jerzego Ciesielskiego. Prowadził z naszym rocznikiem zajęcia z przedmiotu „prefabrykacja i wykonawstwo konstrukcji żelbetowych i sprężonych”. Mam w indeksie jego wpis i podpis. Mogę być traktowany jako świadek tamtego czasu. Pamiętam, że zanim rozpoczął z nami zajęcia, wiedzieliśmy już od starszych kolegów, że u niego trzeba umieć; że traktuje swoją pracę dydaktyczną bardzo poważnie. Zawsze był przygotowany, a całość wykładanego materiału była logicznie uporządkowana — tak byśmy mogli lepiej zrozumieć zachowanie się konstrukcji budowlanych.

Na pewno był jednym z najlepszych dydaktyków, których spotkałem na studiach. Podobne oceny zawarte są we wspomnieniach jego byłych studentów, zamieszczonych w książce „Dziękuję Ci, Boże, że jestem...: wspomnienia o Jerzym Ciesielskim”, wydanej w 1995 r. pod red. Marii Władyczanki (w 2019 r. ukazała się w Wydawnictwie WAM wersja „Dziękuję Ci, Boże, że jestem: Jerzy Ciesielski. Święty dnia codziennego”, pod red. Marii Pikul i Marii Władyczanki, ale jej nakład jest również wyczerpany). Zainteresowanych postacią Jerzego Ciesielskiego odsyłam też do prowadzonej przez Mariusza Trojnara strony internetowej,

pod adresem: http://mtrojnar.rzeszow.opoka.org.pl/jerzy_ciesielski/.

Pamięć utrwalana

W wielu środowiskach pamięć o Jerzym Ciesielskim jest żywa. Jeszcze przed pogrzebem, który odbył się w Krakowie 29 listopada 1970 r., w homilii podczas Mszy św. sprawowanej w jego intencji ks. Karol Wojtyła powiedział m.in.: „I może teraz, w świetle tego, co się stało, lepiej widzimy, kim On był dla nas; jak bardzo On był w każdym z nas”.

W pierwszą rocznicę śmierci Jerzego Ciesielskiego z inicjatywy przyjaciół wmurowano w kolegiacie św. Anny w Krakowie tablicę ku Jego pamięci. Widnieje na niej napis: „Chrześcijanin XX wieku. Życiem swym dawał świadectwo miłości Boga i bliźnich”.

W 1982 r. grupa 52 osób złożyła na ręce ks. kard. Franciszka Macharskiego prośbę o wszczęcie procesu beatyfikacyjnego. W 1985 r. Konferencja Episkopatu Polski wyraziła na to zgodę i nastąpiło uroczyste otwarcie tego procesu. Diecezjalne dochodzenie kanoniczne zakończono 29 maja 1990 r. Dokumentacja złożona jest w odpowiedniej Kongregacji w Stolicy Apostolskiej. I tam poddana została odpowiednim procedurom, w wyniku których papież Franciszek 17 grudnia 2013 r. wydał „Dekret o heroicznosci cnót służi Bożego Jerzego Ciesielskiego”.

Wiele osób dopytuje, kiedy Kościół ogłosi go błogosławionym. Niedawno w odpowiedzi na takie pytanie ks. dr Andrzej Scąber, główny referent w sprawach kanonizacyjnych archidiecezji krakowskiej, stwierdził: „Czekamy na trzeci głos — głos samego Boga — który potwierdzi, że zarówno ludzie, u których cieszył się opinią świętości, jak i Kościół, który pochylił się nad jego sylwetką i przeprowadził skrupulatne dochodzenie, nie mylą się”. Tym trzecim głosem (*vox Dei*) jest cud za wstawiennictwem Sługi Bożego. Według „prawa kanonicznego” cudem jest „nadzwyczajny i niewytłumaczalny powrót do zdrowia, w którym choroba była ciężka i organiczna, tkanki były poważnie zniszczone; leki nie mogły być skuteczne, leczenie nastąpiło w czasie krótszym niż zwykle, uzdrowienie było sprzeczne z rokowaniami i całkowite, a choroba nie wróciła”.

Pozostając na modlitwie w oczekiwaniu na taki właśnie znak, trzeba odnotować ślady pamięci o osobie i życiu Jerzego Ciesielskiego. Jednym z nich jest ustanowiona w 1996 r. przez Tygodnik Rodzin Katolickich „Źródło” Nagroda im. Sługi Bożego Jerzego Ciesielskiego — Ojca Rodziny. Od 1997 r. przyznawana jest mężczyznom, którzy w szczególny sposób zasłużyli się w działalności na rzecz umacniania rodzin w Polsce. W 2025 r. wręczono ją po raz 30. Tradycyjnie ogłoszenie nazwiska laureata Nagrody odbywa się podczas konferencji prasowej w Sali Senackiej Politechniki Krakowskiej.

Inną formą uczczenia pamięci Jerzego Ciesielskiego jest sala wykładowa na Wydziale Inżynierii Lądowej — patronuje jej od 1999 r. W 2010 r., w 40. rocznicę jego śmierci zorganizowana została na Politechnice Krakowskiej Konferencja pt. „Posługa myślenia drogą do świętości Jerzego Ciesielskiego”, a opublikowane wtedy obszerne materiały zawierają świadectwa pamięci o jego życiu i dokonaniach.

Tytuł konferencji nawiązywał do przemówienia Jana Pawła II, wygłoszonego w kolegiacie św. Anny w Krakowie w 1997 r., do tej części, w której podkreślał, iż Jerzy Ciesielski „posługę uczzonego — posługę myślenia uczynił drogą do świętości”.

Pamiętający zaangażowanie Jerzego Ciesielskiego w rozwijanie turystyki, a w szczególności duszpasterstwa turystycznego, byli pomysłodawcami umieszczenia tablic w miejscach związanych z nim i jego wędrówkami (np. epitafium w kaplicy na Okrąglicy, Toporzysku, Hali Lipowskiej).

Formą upowszechnienia zawsze aktualnych przekazów, zawartych w „Notatkach” Jerzego Ciesielskiego, są książki ks. Jana Machniaka — „Rekolekcje ze Sługą Bożym Jerzym Ciesielskim” (Wydawnictwo „M”, Kraków 2004) oraz „Sługa Boży Jerzy Ciesielski”, z serii „Święci wśród Nas” (UPJPII, Kraków 2022).

Są i inne dowody pamięci. W 2013 r. Jerzy Ciesielski został patronem Zespołu Szkół nr 1 w Mławie. Takiego wyboru (spośród czterech kandydatów) dokonała w głosowaniu niejawnym cała społeczność „Budowlanki”, tzn. grono pedagogiczne, uczniowie i ich rodzice. „Mieć takiego Patrona — to zobowiązuje” — mówiła dyrektor zespołu szkół. W rezultacie utworzono salę pamięci Jerzego Ciesielskiego, organizowany jest „Dzień Patrona”, są poświęcone mu konkursy, inscenizacje nawiązujące do „Notatek” itp.

Także w Lublinie pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 4 przyjęli za patrona Jerzego Ciesielskiego. Ze strony internetowej oraz opisu w siedzibie placówki można się dowiedzieć, że Patron „był człowiekiem: rzeczowym, systematycznym, zorganizowanym w działaniu, subtelnym i wrażliwym, ciekawym poznawania świata”. I że: „Obca mu była wszelka bylejakość i połowiczność. Jeżeli angażował się w jakieś przedsięwzięcie czy w jakąś pracę, robił to możliwie jak najlepiej”.

Powstały też filmy o Jerzym Ciesielskim. Film pt. „Konstrukcja nośna” (scenariusz i reżyseria: Izabela Drobotowicz-Orkisz, 2010) jest dostępny w Internecie, był wielokrotnie wyświetlany w Telewizji „Trwam” i rozpowszechniany w wielu tysiącach egzemplarzy z prawem zwielokrotniania za zgodą Wydawnictwa AZ, które zleciło przygotowanie filmu.

W podsumowaniu skorzystam z jeszcze jednego z zapisów Jerzego Ciesielskiego w „Notatkach”. Wydaje się on uzupełnieniem przywołanego programu życia: „Nasza praca, stanowiąca pewne dobro wymienne między ludźmi, winna posiadać jakąś swą doskonałość. Ta doskonałość pracy (dzieło świadczy o mistrzu) wynika z doskonałości wewnętrznej człowieka. Jest jej częścią (dobry fachowiec jest tylko częścią pojęcia dobry człowiek). Aspekt ten zmusza nas do oceny obiektywnej naszej pracy, niezależnie od aktualnego wynagrodzenia. Praca ma przynosić wewnętrzne zadowolenie, wynikające z poczucia wartości społecznej pracy (z jej sensowności)”.

Prof. dr hab. inż. Janusz Kawecki — profesor senior Wydziału Inżynierii Lądowej PK, był wieloletnim dyrektorem Instytutu Mechaniki Budowli PK.

Śródtytuły pochodzą od redakcji.

Tablica umieszczona w kolegiacie św. Anny w Krakowie

Wspomnienie o Jerzym Ciesielskim — inżynierze, naukowcu

W tym szkicu chciałbym przybliżyć zawodową i naukową drogę dr. hab. inż. Jerzego Ciesielskiego. Byłem Jego studentem. Staż asystencki w Zakładzie Konstrukcji Sprężonych, w jednostce, z którą był związany, podjąłem w 1969 r. Od 1971 r. kontynuuję prace naukowo-badawcze Zakładu w zakresie oceny wpływu technologii sprężania na obiekty budowlane, zwłaszcza konstrukcje kołowo-symetryczne.

Na wstępie przypomnę kilka istotnych faktów dotyczących Jerzego Ciesielskiego. Urodził się 12 lutego 1929 r. w Krakowie. W maju 1948 r. zdał maturę z wynikiem bardzo dobrym w krakowskim V Liceum im. A. Witkowskiego, a w październiku tego roku rozpoczął studia na Wydziale Inżynierii ówczesnych Wydziałów Politechnicznych AG w Krakowie. Studia I stopnia w zakresie konstrukcji żelbetonowych ukończył 13 lutego 1952 r., uzyskując tytuł inżyniera budownictwa lądowego. Dwa lata później, 26 lutego 1954 r., otrzymał tytuł magistra inżyniera, kończąc studia II stopnia na Wydziale Budownictwa Lądowego¹.

Pracę zawodową podjął wcześniej. W trakcie studiów, w latach 1951–1953, pracował w Krakowskim Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłowego w Nowej Hucie jako kierownik budowy, następnie przez cztery lata — w charakterze starszego projektanta w Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego w Krakowie. Zgodnie z nakazem pracy, po zakończeniu studiów, w 1954 r. zatrudnił się w Biurze Projektów Przemysłu Skórzanego jako projektant. Jednak jeszcze w styczniu 1954 r., przed złożeniem końcowego egzaminu magisterskiego, został także przyjęty do pracy w Zakładzie Badawczym Katedry Budownictwa Żelbetowego na Wydziałach Politechnicznych AGH. W styczniu 1955 r. mgr inż. Jerzy Ciesielski objął tu pełny etat (zatrzymując dodatkowo pół etatu w biurze projektów). Wydziały Politechniczne AGH uzyskały 7 lipca 1954 r. pełną niezależność i przekształciły się w samodzielną uczelnię, Politechnikę Krakowską.

Zakład Badawczy na Wydziale Budownictwa Lądowego

Zakład Badawczy, w którym zatrudniono Jerzego Ciesielskiego, został powołany w 1953 r. na Wydziale Budownictwa Lądowego, przy nowo utworzonej Katedrze Budownictwa Żelbetowego. Wykonywano w nim prace naukowo-badawcze dla przemysłu i uruchomiono dział usługowy, prowadzący bieżące badania kontraktowe. W lutym 1955 r. kierownikiem tej jednostki został

mgr inż. Władysław Detko², który podejmując się tej funkcji, zdawał sobie sprawę z odpowiedzialności, ale w obliczu rosnącego zapotrzebowania na nowe technologie w dziedzinie budownictwa dostrzegał również możliwości rozwoju tego ośrodka. W zakładzie skupiono się więc na nowoczesnych rozwiązaniach. Należały do nich konstrukcje sprężone.

Na świecie konstrukcje sprężone były rozwijane od lat 20., przede wszystkim w USA, Francji, Belgii i Szwajcarii. W Polsce pierwsze prace badawcze w tej dziedzinie podjęto dopiero w 1953 r., na Politechnice Warszawskiej i na Politechnice Krakowskiej. Od 1954 r. intensywne działania w celu wdrożenia technologii sprężania elementów prostoliniowych prowadził zatrudniony w Zakładzie Badawczym PK Jerzy Ciesielski. Warto pamiętać, że przy współpracy Zakładu Badawczego Katedry Budownictwa Żelbetowego PK w 1954 r., po raz pierwszy w Polsce, zostały zrealizowane dźwigary sprężone (o rozpiętości 13,2 m).

Pracownicy Zakładu Badawczego zajmowali się i innym zagadnieniem: rozumiano, że wznoszenie zbiorników z betonu sprężonego³, zamiast żelbetonowych, może przynieść gospodarce korzyści, a zapotrzebowanie na silosy i zbiorniki na materiały sypkie było w tym okresie duże. Rozwiązanie konstrukcyjne, znane jako „metoda sprężania konstrukcji kołowo-symetrycznych pojedynczymi ciągnięciami systemem odcinkowym”⁴, zostało po raz pierwszy zastosowane w naszym kraju w 1957 r., przy budowie basenu wodnego mokrego zbiornika gazu o pojemności 10 tys. m³. Autorem projektu był mgr inż. Andrzej Cyran, a kierownikiem robót sprężających — mgr inż. Jerzy Ciesielski.

Obiekt zlokalizowany był w Krakowie, w Nowej Hucie. Na obwodzie zbiornika zaprojektowano 8 pilastrów, co pozwoliło na zamknięcie obwodu za pomocą 4 dwuprzęsłowych cięgien

2. Władysław Detko — urodzony w 1907 r. w Sosnowcu; w 1936 r. zdał egzamin dyplomowy w Instytucie Gramme de Liege (Belgia), uzyskując tytuł inżyniera technologa na Wydziale Konstrukcyjnym. Od marca 1937 r. pracował w Urzędzie Morskim w Gdyni, w Oddziale Budowli Należnych. Po zakończeniu II wojny światowej do końca 1948 r. był dyrektorem Zjednoczenia Przemysłu Materiałów Budowlanych okręgu krakowskiego, a 1 stycznia 1949 r. zorganizował na zlecenie władz Biuro Projektów dla Przemysłu Materiałów Budowlanych (Cement, Wapno, Gips), w którym został naczelnym inżynierem. Opracował dwa patenty z dziedziny prefabrykacji.

3. Pierwszy zbiornik o ścianie sprężonej w sposób ciągły pojedynczym drutem o średnicy 5 mm za pomocą nawijarki karuzelowej powstał w 1942 r. w USA. W Polsce nawijarkę zaprojektował mgr inż. Seweryn Wróblewski z Politechniki Warszawskiej w 1956 r., natomiast po raz pierwszy zastosowano ją podczas budowy 3 silosów na sodę w Janikowie (1957 r.). Projektantem i wielkim zwolennikiem tej technologii sprężania był mgr inż. Stanisław Kuś z Politechniki Warszawskiej.

4. Eugène Freyssinet (Francja) wraz z zespołem skonstruował w 1942 r. hydrauliczne prasy naciągowe, agregaty naciągowe i betonowe zakotwienia stożkowe do sprężania belek i płyt. W 1944 r. opracował technologię sprężania konstrukcji kołowo-symetrycznych z zastosowaniem hydraulicznych pras naciagowych.

1. W 1953 r. w wyniku zmian organizacyjnych w strukturze Wydziałów Politechnicznych AGH Wydział Inżynierii Lądowej i Wodnej został podzielony na Wydział Budownictwa Lądowego i Wydział Budownictwa Wodnego.

typu 1805 mm. Ciężna tej mocy zastosowano w Polsce po raz pierwszy (dotychczas używano typu 1205 mm). Ścianę zbiornika sprężono w kierunku obwodowym ciężniami zewnętrznymi, natomiast w kierunku pionowym ciężniami wewnętrznymi. W obu przypadkach zastosowano bloki kotwiące żelbetowe o średnicy 120 mm i tej samej wysokości oraz betonowe stożki kotwiące. Było to pierwsze zastosowanie w Polsce żelbetowych bloków i betonowych stożków kotwiących na skalę przemysłową. Monolityczną ścianę zbiornika wykonano z betonu na kruszywie bazaltowym (cement portlandzki „350”) o wytrzymałości na ściskanie 30 MPa.

Realizacja obiektu ujawniła nowe trudności i zmusiła do ich praktycznego rozwiązania. Podstawowym celem pracy naukowej Jerzego Ciesielskiego było więc określenie rzeczywistej wartości siły sprężającej w rozwiniętym ciężnie sprężającym na obwodzie zbiornika.

Praca doktorska

Wyniki przeprowadzonych wtedy badań Jerzy Ciesielski podsumował w swojej pracy doktorskiej pt. „Realizacja i straty siły naciągowej przy odcinkowym sprężaniu powłok cylindrycznych”. Publiczna obrona jego rozprawy, oznaczonej nr 1 w Instytucie Budownictwa Politechniki Krakowskiej, odbyła się 24 czerwca 1960 r. Dla społeczności Instytutu i Zakładu Badawczego było to wydarzenie niezwykle. Szczególnie przeżywał to sam Jerzy Ciesielski. Z pozyskanych materiałów archiwalnych wynika, że zawiadomienia o publicznej obronie zostały wysłane do 73 osób, reprezentujących różne biura projektowe, przedsiębiorstwa produkcyjne, spółdzielnie pracy, wojewódzkie urzędy i do kierowników budów, do 59 pracowników Politechniki Krakowskiej i do 40 znajomych i przyjaciół, w sumie do 172 osób. Przez obu recenzentów praca doktorska została oceniona bardzo wysoko, a w publicznej obronie głos zabrało 11 dyskutantów.

Po obronie pracy doktorskiej Jerzy Ciesielski otrzymał stanowisko adiunkta naukowo-dydaktycznego PK, równocześnie uczestniczył w realizacji różnych obiektów inżynierskich, jak np.: sprężanie 5-przęsłowego mostu (5 m x 22 m) przez Wisłę w Łącanach (1954–1963), eksploatowanego do chwili obecnej.

Żywice epoksydowe

Jesienią 1964 r. doszło w Łągiszy do awarii trójprzęsłowego, żelbetowego wiaduktu drogowego (najdłuższe przęsło miało 22 m). Po zakończeniu betonowania nastąpiło wyboczenie dwóch oddzielnych części rusztowania, posadowionego na bardzo zawilgoconym terenie, co doprowadziło do ugięcia skrajnych belek (14 cm) i powstania rys. Tradycyjne, dotychczas stosowane metody naprawy konstrukcji, polegające na rozkuciu i ponownym zabetonowaniu, jak również na zastosowaniu iniekcji cementowej nie gwarantowały powodzenia. Wzmocnienie przez sprężenie było również mało skuteczne. Na podstawie informacji zawartych w publikacjach zagranicznych postanowiono przeprowadzić próbę klejenia rys i pęknięć za pomocą żywic epoksydowych krajowej produkcji. Naprawa tą metodą, wykonana przez Jerzego Ciesielskiego z zespołem, jako pierwsza interwencja tego typu w Polsce, ujawniła wiele problemów, które wymagały szybkiego rozwiązania.

Żywice epoksydowe były na Zachodzie znane od 1930 r., a ich produkcję przemysłową rozpoczął szwajcarski koncern CIBA w 1946 r. W budownictwie, do naprawy dróg, a potem konstrukcji, zastosowano je po raz pierwszy w 1955 r. w USA, by od 1962 r. używać ich także do łączenia prefabrykatów w konstrukcjach kablobetonowych (we Francji i w ZSRR). W Polsce produkcją zajął się Instytut Tworzyw Sztucznych w Sarzynie w 1958 r., a wyniki pierwszych prac badawczych opublikowano dopiero w 1962 r.

Habilitacja

Począwszy od wspomnianej naprawy wiaduktu w 1964 r. dr inż. Jerzy Ciesielski realizował trzyletni program prac naukowo-badawczych. W efekcie zostało rozwiązanych w oryginalny sposób kilka zagadnień. Kompleksową analizę podjętej problematyki zawiera jego praca habilitacyjna „Badania nad zastosowaniem żywic epoksydowych do połączeń prefabrykatów i napraw konstrukcji betonowych”, opublikowana w Zeszytach Naukowym nr 4 Politechniki Krakowskiej z 1968 r.

Warto przywołać kilka najistotniejszych ustaleń z tej monografii. Przede wszystkim określono własności cieklących kompozycji na bazie EPIDIANU 5, przeznaczonych do iniekcji rys, jako nieodbiegające w sposób znaczący od własności tworzyw stosowanych za granicą. Jerzy Ciesielski wraz z zespołem współpracowników opracował „grawitacyjną metodę wypełniania rys” (skuteczną dla rys o rozwarości $\geq 0,2$ mm). Wykazano pełną skuteczność naprawiania uszkodzonych elementów żelbetowych tą metodą, jak i skuteczność połączeń prefabrykatów kablobetonowych, wykonanych „na docisk”, przez iniekcję i za pomocą zapraw żywicznych. Badania belek monolitycznych i prefabrykowanych o stykach klejonych wykazały pełną zgodność z wynikami obliczeniowymi. Był jeszcze jeden wniosek: okazało się, że stosowanie elementów prefabrykowanych ze stykami klejonymi pozwala oszczędzić około 25 proc. stali używanej do sprężania.

Dodam jeszcze, że Jerzy Ciesielski jest autorem lub współautorem 43 publikacji i 3 patentów. Był rzeczoznawcą Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w zakresie konstrukcji kablobetonowych, członkiem ministerialnego zespołu koordynującego do spraw rozwoju konstrukcji z betonu sprężonego, rzeczoznawcą PZITB. Wykonał 16 orzeczeń i ekspertyz, 13 projektów różnych obiektów konstrukcyjnych. Brał bezpośrednio udział w realizacji prac związanych ze sprężeniem konstrukcji i wypełnieniem zaczynem cementowym kanałów kablowych. Był uzdolnionym naukowcem, ale i świetnym inżynierem praktykiem. Za działalność w PZITB został odznaczony w 1965 r. Złotą Odznaką PZITB. Ponadto za wybitne osiągnięcia w dziedzinie techniki otrzymał w 1969 r. nagrodę NOT stopnia II.

Prof. dr hab. inż. Andrzej Seruga kierował Zakładem Konstrukcji Sprężonych PK w latach 2004–2013.

Artykuł powstał na podstawie wystąpienia wygłoszonego 5 listopada, podczas seminarium upamiętniającego Jerzego Ciesielskiego w 55. rocznicę jego śmierci.

Fot.: Ze zbiorów
archiwum rodzinnego

W stronę wspólnoty: relacje jako wartość w świecie nauki

Mgr Patrycja Zemła jest absolwentką studiów magisterskich na kierunku filologia polska oraz studiów podyplomowych w zakresie psychologii. W CeWSA PK zajmuje się treściami w mediach społecznościowych, szkoleniami oraz prowadzi cotygodniowe sesje relaksacyjne.
Fot.: Ze zbiorów Patrycji Zemły

Relacje są niewidzialnym spoiwem każdej wspólnoty, również akademickiej. Wpływają na jakość współpracy, na atmosferę w zespołach, na to, czy studenci czują się inspirowani, a pracownicy — doceniani. W świecie nauki, który z natury rzeczy wymaga dialogu, otwartości i wzajemnego zaufania, dobre relacje stają się nie dodatkiem, ale warunkiem rozwoju. Jakość naszych relacji — między studentami, wykładowcami, pracownikami administracji i kadrą naukową — decyduje o tym, czy uczelnia jest tylko miejscem pracy i nauki, czy prawdziwą wspólnotą myśli, wartości i wzajemnego wsparcia.

Wybrane teorie psychologiczne

Powstało wiele teorii, które próbują opisać, dlaczego ludzie wchodzą w relacje, jak budują bliskość oraz jakie czynniki wpływają na ich trwałość i satysfakcję. Wśród tych koncepcji znajdują się zarówno klasyczne, takie jak teoria przywiązania Johna Bowlby'ego, teoria wymiany społecznej czy zasada wzajemności, jak i współczesne modele, m.in. teoria samorozszerzania Arthura Arona czy model inwestycyjny Caryl Rusbult. Każda koncentruje się na innym aspekcie relacji — od potrzeb emocjonalnych i rozwojowych, poprzez czynniki poznawcze i motywacyjne, aż po mechanizmy społeczne i kulturowe.

Teoria przywiązania (ang. *Attachment Theory*)¹ zakłada, że więź emocjonalna, łącząca dziecko z opiekunem, ma zasadnicze znaczenie dla późniejszego funkcjonowania w relacjach interpersonalnych. Wczesne doświadczenia przywiązania (np. opiekun konsekwentnie reagujący i dostępny) prowadzą do stylu przywiązania bezpiecznego, natomiast brak stabilności, zaniedbanie lub sprzeczne reakcje opiekuna mogą skutkować stylami: lękowo-ambiwalentnym, unikającym lub zdeorganizowanym. W dorosłym życiu styl przywiązania wpływa na to, w jaki sposób człowiek radzi sobie z bliskością, zaufaniem i regulacją emocji — osoby z bezpiecznym stylem przywiązania zwykle łatwiej nawiązują relacje, a osoby z niepewnym stylem przywiązania częściej mają trudności lub cierpią z powodu lęku przed odrzuceniem.

Model inwestycyjny² Caryl Rusbult stanowi jedno z ujęć psychologicznych trwałości relacji. Zakłada, że zaangażowanie w relację zależy od: poziomu satysfakcji, jakości alternatyw oraz wysokości inwestycji (emocjonalnych, czasowych i materialnych).

Teoria wymiany społecznej (ang. *Social Exchange Theory*)³, rozwijana m.in. przez George'a C. Homansa oraz Johna W. Thibauta i Harolda H. Kelley'ego, przedstawia relacje interpersonalne jako serie „transakcji” — ludzie podejmują relacje, gdy przewidywane korzyści przewyższają koszty. Zgodnie z tym podejściem jednostka także porównuje swoje doświadczenia („co otrzymałem”) z alternatywami („czy mógłbym dostać więcej gdzie indziej”) i na tej podstawie decyduje o kontynuacji lub zakończeniu relacji. W praktyce teoria ta pomaga zrozumieć, dlaczego ludzie czują się w relacjach „związani” albo „uwięzieni” — gdy koszty przewyższają zyski, relacja staje się mniej satysfakcjonująca lub bardziej zagrożona. Teoria ta znalazła zastosowanie w badaniach nad przyciąganiem interpersonalnym, decyzjami w związkach oraz w analizach relacji zawodowych i społecznych.

Teoria wzajemności (ang. *Reciprocity Theory*)⁴, opisana m.in. przez Alvina Gouldnera, ma szczególne znaczenie. Zgodnie z nią wzajemne gesty życzliwości, wsparcia czy uznania wzmacniają więzi i poczucie wspólnoty. Co więcej — jeśli ktoś otrzymał pomoc, czuje się zobowiązany do jej odwzajemnienia. W kontekście akademickim działa to równie mocno: okazane zaufanie, docenienie czy chęć pomocy często wracają w postaci lojalności, zaangażowania i gotowości do współdziałania. Trwałe relacje nie powstają zatem przypadkiem, ale są efektem świadomego budowania kultury, w której każdy czuje się częścią większej całości. To proces wymagający czasu, konsekwencji i pokory, lecz jego owocem jest środowisko, w którym współpraca staje się naturalna, a różnorodność — źródłem siły, nie podziału.

Teoria słuszności⁵ Johna Stacey'a Adamsa jest kolejną ważną koncepcją w kontekście współpracy w środowisku akademickim. Opiera się na założeniu, iż ludzie poszukują reguł sprawiedliwości społecznej przy podziale puli nagród. Jeżeli pracownicy oceniają swoje wynagrodzenie jako równoważne w porównaniu z wynagrodzeniem innych pracowników na podobnych stanowiskach, to wówczas czują się traktowani w sposób uczciwy. Co więcej, ludzie oceniają, dokonując porównań poniesionych kosztów i osiągniętych wyników. Postrzeganie sprawiedliwości może różnić się w zależności od kontekstu społecznego, regionalnego czy organizacyjnego. Pracownik z małej miejscowości,

1. Zob.: „What is Attachment Theory?”, [on-line] <https://www.attachmentproject.com/attachment-theory/> [Dostęp: 6.11.2025].

2. Zob.: C. E. Rusbult, „Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model”, [on-line] <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0221031809000074> [Dostęp: 6.11.2025].

3. Zob.: D. Davlembayeva, E. Alamanos, „Social Exchange Theory: A review”, [on-line] <https://open.ncl.ac.uk/theories/6/social-exchange-theory/> [Dostęp: 6.11.2025].

4. Zob.: D. Gervasi, G. Faldetta, M. Pellegrini, J. Maley, „Reciprocity in organizational behavior studies: A systematic literature review of contents, types, and directions”, *European Management Journal*, [on-line] <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0263237321001031> [Dostęp: 30.10.2025].

5. Zob.: J. Kramerek, „Motywowanie – teoria sprawiedliwości”, [on-line] <https://badaniahr.pl/biblioteka/motywowanie-teoria-sprawiedliwosci> [Dostęp: 6.11.2025].

w której panuje wysokie bezrobocie, może mieć zupełnie inne wyobrażenie o tym, co stanowi uczciwe wynagrodzenie niż osoba zatrudniona w zamożnym regionie kraju, gdzie standardy płacowe są wyższe.

Teoria samorozszerzenia (ang. *Self-Expansion Theory*)⁶, opracowana przez Arthura Arona i Elaine Aron, jest uzupełnieniem wymienionych teorii, mogących mieć zastosowanie w kontekście społeczności akademickiej. Zakłada, że ludzie wchodzą w relacje interpersonalne nie tylko po to, by uzyskać wsparcie lub bliskość, ale aby rozwinąć siebie, zdobyć nowe perspektywy, umiejętności i doświadczenia. Relacje, które umożliwiają taki rozwój, są często bardziej satysfakcjonujące i trwałe.

Strategie budowania...

Trwałe relacje w środowisku akademickim wymagają nie tylko zaangażowania i zaufania, ale również odpowiednich struktur organizacyjnych i komunikacyjnych. Już na etapie inicjowania współpracy kluczowe znaczenie ma wczesne definiowanie ról i wspólnej wizji. Jasne określenie celów projektu, zakresu obowiązków poszczególnych pracowników oraz mechanizmów podejmowania decyzji pozwala uniknąć nieporozumień i konfliktów, które często wynikają z rozbieżnych oczekiwań. Transparentność wzmacnia poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności — a więc elementów zgodnych z założeniami teorii przywiązania Bowlby'ego.

Niezwykle istotna jest również regularna i strukturalna komunikacja, obejmująca spotkania robocze, warsztaty, wspólne planowanie oraz systematyczne raportowanie postępów. Otwarta wymiana informacji buduje zaufanie i przeciwdziała narastaniu napięć, a wspólne rozwiązywanie pojawiających się problemów sprzyja rozwojowi współodpowiedzialności. Zgodnie z zasadą bliskości i teorią wzajemności częsty kontakt i wzajemne wsparcie zwiększają trwałość relacji oraz gotowość do współpracy w przyszłości. Ważnym elementem jest także równość w podejmowaniu decyzji. Pracownicy, którzy czują, że ich głos ma znaczenie, wykazują wyższe poczucie sprawiedliwości i większe zaangażowanie. W praktyce akademickiej oznacza to równy dostęp do informacji, wspólne ustalanie kierunku badań oraz transparentne przydzielanie zadań.

...i wzmacniania relacji akademickich

Trwałe relacje wymagają rozwijania kompetencji interpersonalnych. Umiejętności komunikacyjne, empatia, zdolność negocjacji i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów są niezbędne, by podtrzymywać pozytywne relacje w zespołach naukowych, dydaktycznych i administracyjnych. Ich rozwój można interpretować w duchu teorii samorozszerzania — poprzez relacje jednostki uczą się, rozwijają swoje kompetencje społeczne, co wzmacnia satysfakcję ze współpracy.

6. Zob.: L. F. Emery, E. K. Hughes, A. Muise, „Self-Expansion Theory. Origins, current evidence, and future horizons”, [on-line] <https://www.ovid.com/journals/sppc/fulltext/10.1111/spc3.70082-self-expansion-theory-origins-current-evidence-and-future>.

W skrócie

1. Relacje akademickie mogą stanowić fundament dla innowacji dydaktycznych i badawczych — silne relacje między wydziałami, grupami badawczymi, pracownikami administracyjnymi i studentami sprzyjają lepszej wymianie wiedzy oraz lepszej współpracy nad projektami interdyscyplinarnymi.
2. Wspólnota akademicka powinna być świadomie budowana — poprzez działania integracyjne oraz wydarzenia wspierające współpracę.
3. Partnerstwa z otoczeniem zewnętrznym (społeczności lokalne, przedsiębiorstwa, instytucje publiczne) mogą pomóc uczelni lepiej odpowiadać na potrzeby społeczne oraz wzbogacać praktykę dydaktyczną i badawczą.
4. Trzeba zwracać uwagę na równowagę relacji, aby nie traktować zaangażowania jako „dodatek”, lecz jako element strategiczny działalności uczelni.

Budowanie trwałych relacji w środowisku akademickim wymaga czegoś więcej niż uprzejmość czy formalna współpraca. Fundamentem jest autentyczny dialog: gotowość do słuchania drugiego człowieka, do przyjmowania odmiennych punktów widzenia i do dzielenia się własną perspektywą z szacunkiem i otwartością. Uczelnia jest miejscem spotkań ludzi o różnych doświadczeniach, temperamentach i aspiracjach, dlatego kluczowe staje się kształtowanie kultury wzajemnego zaufania. Nie rodzi się ono z hierarchii czy regulaminów, lecz z codziennych gestów: dotrzymywania słowa, uznania wkładu innych, konstruktywnej informacji zwrotnej i gotowości do współpracy, nawet gdy pojawiają się różnice.

Dbajmy o relacje nie tylko od święta

W atmosferze życzliwości i spokoju łatwiej dostrzec, jak wiele zawdzięczamy sobie nawzajem — wsparcie w trudnych chwilach, współpracę, zrozumienie, uważność. Te pozornie drobne gesty budują tkankę uczelni, tworząc przestrzeń, w której każdy może czuć się częścią większej całości.

Świąteczny czas zachęca, by spojrzeć na relacje nie tylko jako element życia zawodowego, lecz także jako wartość samą w sobie — źródło siły, sensu i równowagi. To właśnie w relacjach odnajdujemy poczucie bezpieczeństwa, przynależności i wzajemnego wsparcia, które pozwalają z większym spokojem i odwagą mierzyć się z codziennymi wyzwaniami.

Niech świąteczne dni będą inspiracją do budowania kultury wzajemnego zaufania i wsparcia, która towarzyszyć nam będzie przez cały rok, wzmacniając naszą wspólnotę i poczucie, że uczelnia to nie tylko miejsce pracy i nauki, ale również przestrzeń relacji, zrozumienia i ludzkiego ciepła.

IV Festiwal Mechanika — święto pasjonatów motoryzacji

ZDJĘCIA: JAN ZYCH

Pas startowy dawnego lotniska Rakowice-Czyżyny stał się 27 i 28 września miejscem spotkania miłośników motoryzacji. Podczas IV Festiwalu Mechanika (drugi etap), zorganizowanego przez Wydział Mechaniczny PK oraz Samorząd Studencki WM, odbył się zlot pojazdów tuningowanych oraz zabytkowych. Celem plenerowego wydarzenia w roku jubileuszu 80-lecia Politechniki Krakowskiej była integracja społeczności akademickiej oraz promocja kierunków inżynierskich i pasji motoryzacyjnej.

Moto Night

W sobotę, 27 września odbyła się Moto Night, czyli zorganizowany w unikalnej w Polsce formule legalny nocny zlot pojazdów. Była to okazja do zaprezentowania około 600 uczestnikom 120 samochodów sportowych i zmodyfikowanych. Ich liczba zwiększyła się o 50 proc. względem poprzedniego zlotu. Każdy z pojazdów był indywidualnym

dziełem tuningu, czyli modyfikowania mechanicznego lub optycznego. Z efektami można się było bliżej zapoznać nie tylko na postoju, ale także zobaczyć i usłyszeć, jak zachowują się w ruchu. Tradycyjnie odbyły się konkursy na najciekawszy samochód sportowy / tuningowany, samochód studenta, najciekawszy design oraz pojazd zlotu.

IV Zlot Pojazdów Wydziału Mechanicznego

Zlot pojazdów, który odbył się następnego dnia, miał otwartą formułę. W tym roku zgłoszono 250 pojazdów — niezwykłych samochodów i motocykli. Na pasie startowym pojawiło się kilka tysięcy zwiedzających. Mogli podziwiać dawno nie widziane na ulicach samochody i jednoślady wyprodukowane w PRL i „demoludach”, a także rówieśników zza „żelaznej kurtyny”. Wiele aut miało żółte tablice i było odrestaurowanych do stanu lepszego niż fabryczny. Szacunek wzbudzały dostojne modele marki Rolls-Royce oraz Packard. Były też zabytki i *youngtimery* z pozostawioną patyną czasu, a nawet pokrywające się nią w trakcie codziennej eksploatacji. Nie brakowało weteranów szos, odnowionych w nurcie *restomod*. Strefy marek i poszczególnych modeli ułatwiały zwiedzanie i porównywanie efektów pracy nad pojazdami. Najlepsze efekty doceniono w trakcie konkursów na najstarszy pojazd zlotu, najciekawszy samochód zabytkowy, najciekawszy motocykl, najciekawszy samochód studenta, najciekawszego „malucha” zlotu oraz pojazd zlotu.

Atmosfera sprzyjała spotkaniom i wymianie doświadczeń w trudnej dziedzinie renowacji i modyfikacji pojazdów. Studenckie koła naukowe Politechniki Krakowskiej zaprezentowały swoje bolidy. Odbyły się inspirujące dyskusje o sporcie motorowym i pokazy naukowe. Rodzinny charakter imprezy sprawił, że licznie pojawili się także najmłodsi, dla których przygotowano strefę zabaw. O wyżywienie zadbały punkty gastronomiczne, które jak przystało na zlot motoryzacyjny, mieściły się w food-truckach. ■ |M.P.|

(Nie)pewność — pokonkursowa wystawa fotografii towarzyszącej XX Dniom Jana Pawła II

3–20 listopada 2025 r.

(Nie)pewność to motto XX Dni Jana Pawła II i taki też był temat konkursu fotograficznego. W tym roku temat przypadł do gustu fotografom. Zgłosiło się 51 twórców, którzy zaprezentowali 154 fotografie.

Jury w składzie: dr hab. inż. arch. Tomasz Kapecki, prof. PK (przewodniczący) oraz prof. arch. Marcin Barański, dr inż. arch. Farid Nassery, mgr sztuki Ewa Deskur-Kalinowska, mgr inż. Jan Zych, art. fot. ZPAF przyznało nagrody i wyróżnienia oraz dopuściło na wystawę 45 fotografii 27 autorów.

I nagrodę otrzymał Marek Gubała za pracę „Mgnienie oka”. Liwia Pawłowska zdobyła II nagrodę za pracę „Niepewność relacji”. III nagrodę przyznano Tomaszowi Okoniewskiemu za pracę „Przyjaciele”.

Jury wyróżniło 14 prac 13 autorów. Są to: Marek Gubała („Piętra”), Liwia Pawłowska („Pytanie o przyszłość”; „Gdzie skrzydła poniosą”), Tomasz Okoniewski („Co dzień przyniesie...”), Marta Hawlena („Świat czy hologram”), Justyna Kuśmierczyk („Żywioł”), Mikita Maryasan („Bez zbroi”), Kamila Dworaczek („Zasłona”), Marek Janikowski („Niepewność artysty”), Waldemar van de Sowiński („To be or not to be” niepewności), Jacek Cisko („Między pewnością tego...”),

Sylwia Filipiak („Nadzieja”), Józef Cisko („Niepewność rodzi się z niedopowiedzeń”), Szymon Kaczmarczyk („W przestrzeniach wyboru”).

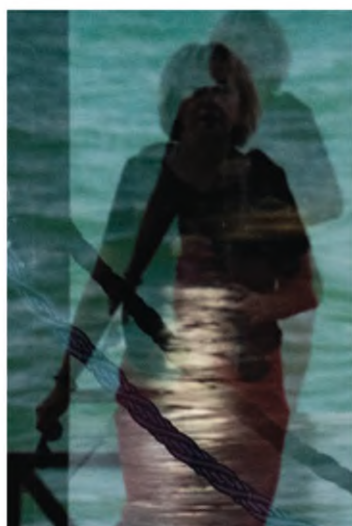
Pozostałe osoby, których prace wzięły udział w wystawie, to: Radosław Biel, Bartłomiej Bodzek, Dominik Głąb, Grzegorz Król, Artur Ledwoń, Magdalena Mularska, Teodora Pawełko-Kwiatkowska, Filip Polaczek, Martyna Rejdych, Wojciech Słowik, Aleksandra Sobczak, Magdalena Szejman, Monika Szymura, Anna Ściwiarska. • |D.Z.]

Livia Pawłowska
„Niepewność relacji”

Od lewej:
Marek Gubała
„Mgnienie oka”,
Tomasz Okoniewski
„Przyjaciele”

Od lewej:
Marta Hawlena
„Świat czy hologram”,
Marek Janikowski
„Nieodgadniona”,
Kamila Dworaczek
„Zasłona”

Odbitki z wczoraj — Aleksandra Nazim

Październik 2025 r.

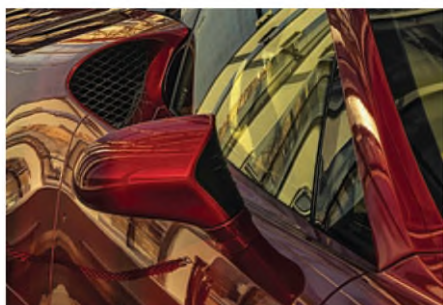
Aleksandra Nazim — urodzona we Lwowie; od 1994 r. mieszka w Krakowie. Studiowała na Wydziale Form Przemysłowych (2002/2003), a następnie na Wydziale

Malarstwa ASP w Krakowie (2003–2007), gdzie uzyskała dyplom w pracowni prof. Zbigniewa Bajka. Od ukończenia studiów uczestniczy w wystawach w Polsce i za granicą, także w plenerach. Jej prace znajdują się w kolekcjach w Polsce i za granicą (m.in. w: USA, Anglii, Niemczech, Szwajcarii, Portugalii, Izraelu, we Włoszech i na Ukrainie). Stosuje technikę malarstwa olejnego i akrylowego.

Na wystawie pokazała prace z różnych okresów: ilustracje z rybami powstały w Portugalii (2017 r.), kilka obrazów pochodzi z międzynarodowych plenerów w Odessie (2010–2019), a obrazy z kwiatami i liśćmi to wspomnienia z Azji. Zwiedziła Tajlandię, Laos, Kambodżę, Malezję, Bali, Singapur. Pejzaże polskie malowała w pracowni Fundacji Sztuki Osób Niepełnosprawnych — Galerii „Stańczyk”. Abstrakcyjne obrazy „Miasto” wykonała wiosną 2023 r. • |D.Z.|

70-lecie Krakowskiego Klubu Fotograficznego — 70 wystaw na 70-lecie.

3–19 listopada 2025 r. Salon Toyota Lexus w obiektywie KKF

Poplenerowa wystawa Krakowskiego Klubu Fotograficznego. Plener został zorganizowany w salonie Toyota Romanowski w Krakowie. Na wystawie zaprezentowano 18 fotografii, których autorami są: Katarzyna Bielec, Alicja Broda, Ewa Gajewska, Marta Hawlena, Magda Langer, Katarzyna Skupień, Monika Stachnik-Czapla, Janusz Gajewski, Marek Janikowski, Mirek Janowski, Paweł Łyko, Marcin Ochoński.

Wystawa nie tylko dla fanów motoryzacji.

• |D.Z.|

3 listopada — 10 grudnia 2025 r. Koncertowo — Monika Stachnik-Czapla

Janusz Muniak

Monika Stachnik-Czapla — rodowita krakowianka, absolwentka AWF (turystyka) i UJ (europeistyka). Pracuje w Centrum Młodzieży: organizuje projekty międzynarodowe, prowadzi młodzieżowy Klub Foto-Pasja oraz warsztaty dla dzieci z produkcji filmów animowanych metodą poklatkową. Należy do: Krakowskiego Klubu Fotograficznego i jest jego prezesem (od 2005 r.); Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich oraz Fotoklubu RP. W 2015 r. odznaczona „Honoris Gratia” za działalność fotograficzną. Od 2018 r. jest kuratorką projektu „Siła Fotografii” w Nowohuckim Centrum Kultury; głównym elementem jest World Press Photo, największy na świecie konkurs fotografii prasowej. Od lat z grupą krakowskich fotoreporterów dokumentuje wydarzenia i koncerty w Krakowie, publikuje teksty i fotografie, na stałe współpracuje z agencją Muzyczny Kraków. Ulubione tematy fotografii to reportaż, krajobraz, architektura, *street* oraz koncerty i spektakle. Sporo podróżuje, ale zawsze z radością wraca do ukochanego Krakowa.

„Koncertowo” — to zbiór fotografii znanych muzyków i wokalistów jazzowych i nie tylko. • |D.Z.|

Prognoza długoterminowa

Tatry widać z Salvatora
 I choć tu jesienna pora,
 Tam już zima na całego.
 Czy wnet przyjdzie tu, kolego?
 Czy zostanie jesień złota,
 Czy wnet plucha, deszcz i słońce?
 Gawrony od rana kraczą,
 Czy wnet mróz i śnieg zobaczą?
 Barwy, zapachy jesieni
 Czy aura w zimę zamieni?

A mnie marzy się szalenie
 Białe Boże Narodzenie!

Fotoreportaż Jana Zycha

Tradycja podtrzymana

Wyróżnienie w 83. Konkursie Szopek Krakowskich otrzymało Studenckie Koło Przewodników Górskich, obchodzące 70-lecie powstania. W prace nad szopką zaangażowanych było ponad 60 osób, w tym absolwentki Politechniki Krakowskiej: Katarzyna Cypryś-Ławniczak, Sylwia Smela, Katarzyna Dziągiew i Katarzyna Majewska — autorka projektu architektonicznego. Kierownikiem artystycznym projektu była Anna Kryszczak (absolwentka UJ). To kolejny sukces z politechnicznym udziałem — w ubiegłym roku wyróżnienie zyskała szopka PK wykonana przez Filipa Fotomajczyka.

